

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ ΗΛΙΑ

ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. Σ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ ΗΛΙΑ

ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. Σ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε θερμά τον υπεύθυνο και επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Σάββα Μαυρίδη για την πολύτιμη βοήθεια του για την πραγματοποίηση και ολοκλήρωση αυτής της διπλωματικής εργασίας.

Επίσης ευχαριστούμε θερμά τα στελέχη και τον διευθυντή του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214) κ. Δημήτριο Σιδηρόπουλο, για την αμέριστη συμπαράσταση που μας έδειξαν και την ανεκτίμητη βοήθεια τους για την σωστή και ολοκληρωμένη ενημέρωση του θέματός μας.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας για την συνεχή και καθοριστική βοήθεια τους σε κάθε βήμα της προσπάθειάς μας, για την ηθική συμπαράστασή τους και για τις οικονομικές θυσίες που επωμίστηκαν με σκοπό την επιτυχή πραγματοποίηση των σπουδών μας.

Με εκτίμηση,

Ορφανίδου Ηλία

Μενεγάκης Γεώργιος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός της Πτυχιακής	σελ 1
1.2 Στόχοι της Πτυχιακής	σελ 2
1.3 Λόγοι Επιλογής του Θέματος της Πτυχιακής Εργασίας	σελ 2
1.4 Καθήκοντα Μελών Ομάδας	σελ 3
1.5 Βασικά Χαρακτηριστικά της Παρούσας Πτυχιακής Εργασίας	σελ 3
1.6 Περιληπτική Παρουσίαση της Πτυχιακής Εργασίας	σελ 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Γενικά	σελ 6
2.1.1 Ορισμός της Οικονομίας	σελ 6
2.1.2 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)	σελ 7
2.1.3 Το Φαινόμενο του Πληθωρισμού	σελ 8
2.1.4 Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	σελ 9 – 10
2.2 Η Οικονομική Ανάπτυξη στην Ελλάδα	σελ 10 – 11
2.3 Το Χρηματοδοτικό Τραπεζικό Σύστημα και η Οικονομική Ανάπτυξη	σελ 12-13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

3.1 Οικονομική Επιχείρηση η Τράπεζα	σελ 14
3.2 Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	σελ 15
3.3 Η Ίδρυση Τραπεζικού Υποκαταστήματος	σελ 16 – 17
3.4 Το Κατάστημα Πλατεία Δημοκρατίας (214)	σελ 17 – 21
3.4.1 Απασχολούμενο Προσωπικό	σελ 18
3.4.2 Η Ροή Επικοινωνίας και η Οργανωτική Δομή του Ανθρώπινου Δυναμικού του Υποκαταστήματος	σελ 18 – 20
3.4.2.1 Μορφωτικό Επίπεδο Ανθρώπινου Δυναμικού	σελ 21
3.5 Οικονομικά Στοιχεία και Μεγέθη του Υποκαταστήματος.....	σελ 22 – 25
3.5.1 Πελατολόγιο Καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214)	σελ 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

4.1 Υπηρεσίες και Προϊόντα του Καταστήματος	σελ 26 – 27
4.2 Προϊόντα Καταθέσεων	σελ 27 – 30
4.2.1 Καταθέσεις σε Ευρώ	σελ 28 – 29
4.2.2 Καταθέσεις σε ξένο Νόμισμα	σελ 29 – 30
4.3 Κάρτες / Πιστωτικές Κάρτες	σελ 30 – 32
4.3.1 Κάρτες	σελ 30
4.3.2 Πιστωτικές Κάρτες	σελ 31 – 32
4.4 Επενδυτικά και Ασφαλιστικά Προϊόντα	σελ 32 – 33
4.4.1 Λύσεις για τη Σύνταξη	σελ 33
4.4.2 Λύσεις για τους Νέους	σελ 33
4.5 Ηλεκτρονική Τραπεζική	σελ 33 – 34
4.6 Επενδύσεις	σελ 34 – 35
4.7 Υπηρεσίες Πληρωμών και Εμβασμάτων	σελ 36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ – ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

5.1 Δανεισμός και Χρηματοοικονομική Πίεση	σελ 37 – 38
5.2 Καταναλωτικά / Στεγαστικά / Επιχειρηματικά Δάνεια	σελ 39 – 46
5.2.1 Καταναλωτικά Δάνεια	σελ 39 – 41
5.2.2 Στεγαστικά Δάνεια	σελ 41 – 43
5.2.3 Επιχειρηματικά Δάνεια	σελ 43 – 46
5.3 Γενικές Πληροφορίες για την Ζήτηση Δανείων	σελ 46 – 49
5.3.1 Η Ζήτηση Καταναλωτικών Δανείων	σελ 46 – 47
5.3.2 Η Ζήτηση Στεγαστικών Δανείων	σελ 47 – 48
5.3.3 Η Ζήτηση Επιχειρηματικών Δανείων	σελ 49
5.4 Τα Ποσοστά Δανείων του Καταστήματος	
Πλ. Δημοκρατίας (214)	σελ 50 – 52
5.4.1 Η Διαμόρφωση της Ζήτησης Δανείων	
για το έτος 2008 του Υποκαταστήματος (214)	σελ 50 – 52

5.5 Ο Τραπεζικός Ανταγωνισμός	σελ 52
5.6 Το Επίπεδο των Επιτοκίων της Ελλάδας και άλλων Κρατών.....	σελ 52 – 54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2008

6.1 Η εγγύηση της σταθερότητας του Τραπεζικού Συστήματος.....	σελ 55 – 56
6.2 Φρένο στις Χορηγήσεις.....	σελ 56
6.2.1 Τα κριτήρια επιλογής για την χορήγηση δανείων.....	σελ 56 – 57
6.2.2 Τα λάθη του Τραπεζικού Συστήματος κατά το Παρελθόν	σελ 57
6.2.2.1 Τα 15 στοιχεία που πρέπει να προσέχει ο δανειολήπτης	σελ 57 – 58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 Μεθοδολογία της Έρευνας στα Πλαίσια της Ερευνητικής Πρότασης.....	σελ 59 – 62
--	--------------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΒΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

8.1 Ευρήματα (Πίνακες Μονής Εισόδου)	σελ 63 – 77
8.2 Ανάλυση - Σχολιασμός	σελ 78 – 85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

9.1 Συμπεράσματα.....	σελ 86 – 88
9.2 Προτάσεις.....	σελ 88 – 90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 : ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Βιβλιογραφία.....	σελ 91 – 92
--------------------------	--------------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 : ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

11.1 Σχέδιο Δράσης.....σελ 93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

12.1 Βιβλιογραφία.....σελ 94

12.2 Αρθρογραφία.....σελ 94

12.3 Άρθρο στο Διαδίκτυο.....σελ 94

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 : ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

13.1 Ερωτηματολόγιο.....σελ 1– 4

13.2 Πίνακες Επιτοκίων.....σελ 5 – 16

13.3 Συνέντευξη Αρμοδίων Προσώπων (ΣΑΠ).....σελ 17 – 19

13.4 Συνέντευξη του Παναγιώτη Θωμόπουλου Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.....σελ 20 – 26
--

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βασικός σκοπός της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η διερεύνηση της αγοράς αναφορικά με το δανεισμό των ελληνικών νοικοκυριών, το βαθμό χρέωσης των ελληνικών νοικοκυριών καθώς και επιμέρους άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά της δανειοληπτικής τους συμπεριφοράς, και τη συμπεριφορά δανειοδότησης του τραπεζικού συστήματος. Επίσης μας ενδιαφέρει να πληροφορηθούμε για το είδος δανείου που παρουσιάζει μεγαλύτερη ζήτηση στο υποκατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214) της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Συνεπώς, σαν τελευταίο σημείο ανάλυσης της παρούσας εργασίας θα είναι ένας αριθμός 100 πελατών του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214), οι οποίοι έχουν πάρει κάποιο είδος δανείου, καθώς και οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στα αρμόδια στελέχη καταναλωτικών, στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων του υποκαταστήματος.

1.2 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η διερεύνηση των οποιοδήποτε επιπτώσεων που τυχόν υπάρχουν αποτελεί αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας, η οποία έχει ως στόχο την απάντηση στα παρακάτω ερωτήματα, όπως:

- ❖ Σύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης με το χρηματοδοτικό τραπεζικό σύστημα της χώρας.
- ❖ Να γίνει κατανοητός ο ρόλος του τραπεζικού ιδρύματος και των προσφερόμενων προϊόντων του ώστε να διερευνηθούν καλύτερα οι τάσεις και οι προτιμήσεις των καταναλωτών.
- ❖ Η μελέτη της κατεύθυνσης που στρέφουν το ενδιαφέρον τους τα τραπεζικά ιδρύματα.
- ❖ Η δανειοληπτική συμπεριφορά των νοικοκυριών, ποια η γνώμη τους για τα προϊόντα δανεισμού και τα τραπεζικά ιδρύματα.
- ❖ Ποιο είδος δανείου κατέχει την μεγαλύτερη ζήτηση στο κατάστημα.
- ❖ Προτάσεις με βάση τα συμπεράσματα σε σχέση με τους στόχους της.

1.3 ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η επιλογή του θέματος πηγάζει από προσωπικό ενδιαφέρον, διότι πραγματοποιήσαμε την εξάμηνη πρακτική άσκηση σε υποκαταστήματα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ένα από τα οποία ήταν και το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214). Οι οικονομικές ανησυχίες τόσο των τραπεζικών ιδρυμάτων όσο και των καταναλωτών είναι μεγάλες. Τα τραπεζικά δάνεια αυξάνονται συνεχώς, και τα νοικοκυριά χρεώνονται με ραγδαίους ρυθμούς σε σχέση με τις οικονομικές δυνατότητές τους. Η οικονομική πορεία της χώρας είναι ένας από τους σπουδαιότερους παράγοντες. Η πορεία της είναι κρίσιμη γεγονός που ενδιαφέρει κάθε πολίτη.

1.4 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΕΛΩΝ ΟΜΑΔΑΣ

Η ομάδα μας αποτελείται από τους : Ορφανίδου Ηλία που έχει επιλεγεί ως επικεφαλής της ομάδας και Μενεγάκη Γεώργιο. Οι εργασίες που επιμελήθηκε ο κάθε ένας, έχουν ως εξής :

Για την ανεύρεση βιβλιογραφίας από την βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τ.Ε.Ι ασχολήθηκαν και τα δύο μέλη της ομάδας. Για την συλλογή βιβλιογραφίας από εφημερίδες και διαδίκτυο ασχολήθηκε ο Μενεγάκης Γεώργιος. Την επικοινωνία με τα στελέχη του υποκαταστήματος και την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων επιμελήθηκε η Ορφανίδου Ηλία. Για τη καλύτερη σύνταξη ιδεών και πηγών ασχολήθηκε αποκλειστικά η Ορφανίδου Ηλία, ενώ για την σύνταξη και συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από τους πελάτες του υποκαταστήματος ασχολήθηκαν και τα δυο μέλη της ομάδας. Επίσης την δημιουργία πινάκων και διαγραμμάτων επιμελήθηκε η Ορφανίδου Ηλία. Για καλύτερη διαμόρφωση της εργασίας και την τελική παρουσίαση έχουν ασχοληθεί και τα δυο μέλη της ομάδας.

1.5 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βασικά χαρακτηριστικά της παρούσας εργασίας είναι η ολοκληρωμένη λεπτομερειακή περιγραφή του θέματος, η χρησιμοποίηση έγκαιρων επιστημονικών θεωριών, επίσης η λεπτομερής αναφορά σε όλες τις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιηθούν για το θέμα της πτυχιακής εργασίας, όπως, οι οικονομικοί ορισμοί τα προϊόντα του υποκαταστήματος, η οικονομική κατάσταση της χώρας και του υποκαταστήματος, η ζήτηση δανείων γενικά και συγκεκριμένα στο υποκατάστημα, οι δανειοληπτικές τάσεις των νοικοκυριών καθώς και οι λόγοι απόκτησης δανείων. Τα βασικά αυτά χαρακτηριστικά δείχνουν μία ιδιαίτερα συστηματική και επιμελή εργασία με έμφαση στη λεπτομερή ανάλυση του θέματος και των προβλημάτων που ανθίζουν έντονα την τελευταία πενταετία στην χώρα μας.

1.6 ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρουσιάζομαι περιληπτικά το περιεχόμενο της πτυχιακής εργασίας, αναφέροντας ποια θέματα περιλαμβάνει κάθε κεφάλαιο, συγκεκριμένα :

- ✓ Κεφάλαιο πρώτο: Περιλαμβάνει τον σκοπό της πτυχιακής εργασίας και τους στόχους της. Επίσης αναφέρεται στους λόγους επιλογής του θέματος, στα βασικά χαρακτηριστικά της εργασίας και στα καθήκοντα των μελών της ομάδας.
- ✓ Κεφάλαιο δεύτερο : Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφερόμαστε σε έννοιες της οικονομίας (Α.Ε.Π., Πληθωρισμός, Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών), για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της εργασίας. Επίσης γίνεται αναφορά για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και το τραπεζικό της σύστημα. Οι παραπάνω αναφορές θεωρήθηκαν σημαντικές για την καλύτερη εισαγωγή στο θέμα της πτυχιακής εργασίας.
- ✓ Κεφάλαιο τρίτο : Σε αυτό το κεφάλαιο αναφέρεται η έννοια της τράπεζας ως οικονομική επιχείρηση με αυτό τον τρόπο μπαίνουμε στο κυρίως θέμα της εργασίας. Γίνεται μία αναφορά στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, διότι το κατάστημα που παρουσιάζουμε είναι υποκατάστημα της Ε.Τ.Ε., στη συνέχεια αναλύουμε την ίδρυση τραπεζικού υποκαταστήματος για την καλύτερη παρουσίαση του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214). Από αυτό το κεφάλαιο αντλούμε όλες τις πληροφορίες σχετικά με το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214).
- ✓ Κεφάλαιο τέταρτο : Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προσφερόμενες υπηρεσίες και τα προσφερόμενα τραπεζικά προϊόντα του καταστήματος (214). Υπηρεσίες και προϊόντα (προϊόντα καταθέσεων, κάρτες/πιστωτικές κάρτες, επενδυτικά και ασφαλιστικά προϊόντα, ηλεκτρονική τραπεζική, επενδύσεις, υπηρεσίες πληρωμών και εμβασμάτων), πλην τα προϊόντα δανείων.

- ✓ Κεφάλαιο πέμπτο : Ειδικό κεφάλαιο αφιερώθηκε για την κατηγορία των δανείων. Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή για τον δανεισμό και την χρηματοοικονομική πίεση του σήμερα. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα καταναλωτικά, στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια που προσφέρει το κατάστημα (214). Επίσης αναφέρεται η ζήτηση των δανείων για κάθε κατηγορία δανείου ξεχωριστά.
- ✓ Κεφάλαιο έκτο : Αναφέρεται η οικονομική κρίση που παρουσιάστηκε το 2008, καθώς και ευθύνες των τραπεζικών ιδρυμάτων απέναντι στους δανειολήπτες.
- ✓ Κεφάλαιο έβδομο : Σε αυτό παρουσιάζεται αναλυτικά η μεθοδολογία της έρευνας και τα δεδομένα του ερωτηματολογίου .
- ✓ Κεφάλαιο όγδοο: Παρουσιάζονται οι πίνακες μονής και διπλής εισόδου και αναλύονται τα αποτελέσματα βάση των ερωτηματολογίων.
- ✓ Κεφάλαιο ένατο : Στο ένατο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα βάση του ερωτηματολογίου και οι προτάσεις που κάνουμε.
- ✓ Κεφάλαιο δέκατο : Στο δέκατο κεφάλαιο παρουσιάζεται η επισκόπηση της βιβλιογραφίας, αναφέροντας τα βιβλία /άρθρα/εφημερίδες/ιστοσελίδες από τα οποία συλλέχτηκαν οι πληροφορίες για την επιτυχή πραγματοποίηση της πτυχιακής εργασίας.
- ✓ Κεφάλαιο ενδέκατο : Απεικονίζεται το σχέδιο δράσης που ακολουθήθηκε από τα μέλη της ομάδας, για την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας.
- ✓ Κεφάλαιο δωδέκατο : Παρουσιάζεται η συνολική βιβλιογραφία και αρθρογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την σύνταξη και ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.
- ✓ Κεφάλαιο δέκατο τρίτο : Παράρτημα, παρατίθεται το ερωτηματολόγιο, οι πίνακες επιτοκίων, οι Συνεντεύξεις Αρμοδίων Προσώπων και η συνέντευξη του Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κυρίου Θωμόπουλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

2.1.1 Ορισμός της οικονομίας

¹ Οικονομία είναι το σύνολο των ενεργειών του ανθρώπου που ζει στην κοινωνία για την απόκτηση υλικών αγαθών. Επίσης είναι η διαχείριση των χρηματικών και γενικά των υλικών μέσων ενός τομέα ή υπηρεσίας και τέλος είναι η αποφυγή της σπατάλης.

Πολλές φορές η οικονομία αναφέρεται στην οικονομία του κράτους. Με άλλα λόγια την οικονομική κατάσταση που βρίσκεται το κράτος. Ασχολούνται όλοι με αυτό το θέμα γιατί πολύ απλά όλοι συνεισφέρουν στην οικονομία του κράτους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Αυτό καθιστά όλους τους ανθρώπους μέρος του οικονομικού συστήματος που λειτουργεί με έναν κυκλικό και επαναλαμβανόμενο τρόπο. Τα αγαθά μετατρέπονται σε χρήματα και με τα χρήματα αγοράζουμε αγαθά. Το ίδιο ισχύει και με την παροχή υπηρεσιών. Ωστόσο, το οικονομικό σύστημα, περιλαμβάνει πλήθος περίπλοκων μηχανισμών όσον αφορά τη λειτουργία του που το καθιστά πολύ ευαίσθητο στην οποιαδήποτε μεταβολή.

¹ Καραπιστόλη Δ. , (2003) , Οικονομικά Μαθηματικά , Σελ 17-19

2.1.2 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Οι συντελεστές παραγωγής που βρίσκονται στη διάθεση μιας οικονομίας της επιτρέπουν να παράγει οικονομικά αγαθά. Η ποσότητα των διαφόρων αγαθών που παράγονται σε μια δεδομένη χρονική περίοδο (συνήθως έτος) είναι ένα καλό οικονομικό μέτρο του βιοτικού επιπέδου μιας χώρας. Η ποικιλία όμως των προϊόντων που παράγονται, από τα πιο απλά όπως τρόφιμα και ρούχα μέχρι τα πιο πολυσύνθετα, όπως συνθετικές ίνες, εξαρτήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών κτλπ., δεν επιτρέπουν τη σύγκριση της παραγωγικής ικανότητας μιας οικονομίας από περίοδο σε περίοδο, αν προηγουμένως δεν εκφραστούν τα ανομοιογενή αγαθά σε μια κοινή μονάδα μέτρησης.

Η μετατροπή των αγαθών σε μετρίσιμες μονάδες γίνεται με την αποτίμηση της αξίας τους σε χρηματικές μονάδες. Η συνολική του αξία είναι το γινόμενο της τιμής του επί την ποσότητά του. Το άθροισμα της αξίας των επιμέρους αγαθών δίνει τη συνολική αξία για την οικονομία και ονομάζεται ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

²Με άλλα λόγια το ΑΕΠ είναι η συνολική αξία σε χρηματικές μονάδες των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα σε ένα συγκεκριμένο έτος. Η χρησιμοποίηση του όρου “εγχώριο” έχει σημασία, γιατί η παραγωγή θα πρέπει να γίνεται μέσα στην επικράτεια της χώρας, ασχέτως αν ο παραγωγός μπορεί να είναι μόνιμος κάτοικος μιας άλλης χώρας.

Το ΑΕΠ είναι ένα μέγεθος που μας πληροφορεί για την οικονομική ευημερία μιας χώρας. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μετρά το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας.

³Ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ της Ελλάδας αναμένεται να επιβραδυνθεί στο 3,3% το τρέχον έτος και στο 3,0% το 2009, από 4,0% το 2007. Κύριες αιτίες της επιβράδυνσης αυτής, αναμένεται να είναι η διατήρηση των συνθηκών στενότητας στις διεθνείς πιστωτικές αγορές και η επιβάρυνση των εγχώριων διαθέσιμων εισοδημάτων.

² Καραπιστόλη Δ. , (2003) , Οικονομικά Μαθηματικά , Σελ 28

³ <http://www.greekmoney.gr>

2.1.3 Το φαινόμενο του Πληθωρισμού

⁴Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετώπιζαν τα τελευταία χρόνια οι περισσότερες από τις ανεπτυγμένες οικονομίες, και το οποίο ορισμένες αντιμετωπίζουν ακόμη, είναι το πρόβλημα του πληθωρισμού. Ως πληθωρισμός ορίζεται η τάση για συνεχή άνοδο του γενικού επιπέδου των τιμών.

Συνεπώς, πληθωρισμός δε σημαίνει ένα υψηλό επίπεδο τιμών, αλλά ένα συνεχώς ανερχόμενο επίπεδο τιμών. Η ποσοστιαία μεταβολή του επιπέδου των τιμών (ή του δείκτη τιμών) μέσα σε μια ορισμένη χρονική περίοδο ονομάζεται ρυθμός πληθωρισμού. Έτσι, όταν λέμε ότι ο ρυθμός πληθωρισμού είναι 5%, εννοούμε ότι το επίπεδο των τιμών του τρέχοντος έτους είναι 5% υψηλότερο από αυτό του προηγούμενου έτους.

Ο πληθωρισμός είναι ένα φαινόμενο που διαταράσσει την ομαλή λειτουργία του οικονομικού συστήματος και ασκεί σημαντικές επιδράσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

⁵Στην Ελλάδα αν και είναι πιθανή κάποια μικρή αποκλιμάκωση του ρυθμού μεταβολής του δείκτη τιμών καταναλωτή το τελευταίο τρίμηνο του έτος, λόγω θετικών επιδράσεων βάσης, αναμένουμε άνοδο του μέσου ετήσιου πληθωρισμού στο 4,5% το 2008, από 2,9% το 2007. Η διατήρηση του εγγώριου πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα είναι κυρίως απόρροια των υψηλότερων τιμών καυσίμων και τροφίμων σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο το προηγούμενο έτος. Επιπλέον, η περαιτέρω επιτάχυνση του κόστους εργασίας ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος θα συνεχίσει να τροφοδοτεί την διαφορά του εγγώριου πληθωρισμού από τον μέσο πληθωρισμό των κύριων εταίρων της χώρας με αρνητικές επιπτώσεις για την ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής οικονομίας.

⁴ Βασιλειάδης Σ. , (1996) , Αρχές Οικονομικής Επιστήμης , Σελ 67-70

⁵ <http://www.greekmoney.gr>

2.1.4 Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

⁶Οι συναλλαγές μίας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο, οι οποίες καταγράφονται σε έναν λογαριασμό μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα όπως ένα έτος, ονομάζονται Ισοζύγιο Πληρωμών.

Το Ισοζύγιο Πληρωμών αποτελείται από τρεις βασικούς επί μέρους λογαριασμούς :

- Το ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Current Account).
- Το Ισοζύγιο Κεφαλαίου (ΚΑ).
- Το Ισοζύγιο Επισήμων Συναλλαγών (Official Reserves).

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών είναι ο σημαντικότερος λογαριασμός του Ισοζυγίου Πληρωμών, διότι δείχνει την οικονομική δύναμη της χώρας σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο. Επίσης επηρεάζει σημαντικά τις διακυμάνσεις τού Εθνικού Εισοδήματος. Ένα έλλειμμα του CA επηρεάζει θετικά / αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα της χώρας. Ενώ μας δείχνει, κατά πόσο, η οικονομία της χώρας μπορεί να λειτουργεί χωρίς δανεισμό από το εξωτερικό.

Στο Ισοζύγιο Κεφαλαίου καταγράφονται οι εισροές και οι εκροές κεφαλαίου μιας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο.

Το Ισοζύγιο Επισήμων Συναλλαγών καταγράφει τις μεταβολές στα συναλλαγματικά αποθέματα και το απόθεμα χρυσού της χώρας που φυλάσσονται από την Κεντρική Τράπεζα.

⁷Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχει προσλάβει πλέον εκρηκτικές διαστάσεις, ξεπερνώντας το 14% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2007. αυτό το επίπεδο δεν είναι διατηρήσιμο μεσοπρόθεσμα. Το χρόνια εμπορικό έλλειμμα συνεχίζει να μεγεθύνεται αλλά πλέον συνεπικουρείται από το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων και το επιδεινούμενο ισοζύγιο μεταβιβάσεων.

⁶ Γεωργακοπούλου Θ. , Λιάνου Θ. , Μπένου Θ. , Τσεκούρα Γ. , Χατζηπροκοπίου Μ. , Χρήστου Γ. , Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία , (1998), Σελ 548-552

⁷ <http://www.greekmoney.gr>

Η ανάλυση των τεσσάρων παραπάνω παραγόντων, πραγματοποιήθηκε για την καλύτερη κατανόηση των οικονομικών εξελίξεων. Στη συνέχεια αναπτύσσεται το θέμα της οικονομικής ανάπτυξης στην Ελλάδα και ο ρόλος του χρηματοδοτικού συστήματος. Η αναφορά που γίνεται στην οικονομία είναι σημαντική για να λάβουμε μια γενική γνώση αυτής και επίσης συνδέεται με το θέμα της πτυχιακής εργασίας για την καλύτερη κατανόηση της.

2.2 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

⁸Τα κύρια χαρακτηριστικά των οικονομιών εξελίξεων το 2007 ήταν η διεθνής χρηματοπιστωτική αναταραχή και η άνοδος των τιμών του πετρελαίου και των τροφίμων. Τα φαινόμενα αυτά εκδηλώθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του έτους και συνεχίζονται το 2008, οδηγώντας σε ένταση των πληθωριστικών πιέσεων και επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της οικονομικής δραστηριότητας.

Όπως ήταν αναμενόμενο, αυτές οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις επηρέασαν δυσμενώς τον πληθωρισμό και το ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) σημείωσε αισθητή επιβάρυνση το δεύτερο εξάμηνο του 2007, η οποία συνεχίζεται και το 2008. Η μεγάλη αβεβαιότητα παγκοσμίως αυξάνει την πιθανότητα να συμβεί αυτό. Παράλληλα, ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε τους τελευταίους μήνες, αντανακλώντας κυρίως την αύξηση του εισαγόμενου πληθωρισμού και, σε μικρότερο βαθμό, του κόστους παραγωγής.

⁸ <http://www.bankofgreece.gr>

Η επίπτωση της διεθνούς χρηματοπιστωτικής αναταραχής στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν κατά το 2007 περιορισμένη και κυρίως έμμεση. Η αποδοτικότητα και η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών διατηρήθηκαν σε ικανοποιητικό επίπεδο το 2007 καθώς και το 2008. ωστόσο, δεν υπάρχουν περιθώρια για εφησυχασμό. Η συνέχιση της αναταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές διεθνώς, η ταχεία πιστωτική επέκταση στην Ελλάδα και η ολοένα μεγαλύτερη διείσδυση των ελληνικών τραπεζών σε νέες αγορές στη Νοτιοανατολική Ευρώπη αυξάνουν τους κινδύνους για τις τράπεζες. Για το λόγο αυτό, είναι επιβεβλημένη η αποτελεσματική διαχείριση αυτών των κινδύνων.

Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα για την ελληνική οικονομία. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών περαιτέρω το 2007 και διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλό επίπεδο ως ποσοστό του ΑΕΠ, αντανακλώντας τη σημαντική υστέρηση της εγχώριας αποταμίευσης, που είναι σχετικά χαμηλή, έναντι των εγχώριων επενδύσεων, που είναι σχετικά υψηλές. Ενώ το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώθηκε επί δεύτερο κατά σειρά έτος κάτω του 3%, οι ανισορροπίες παραμένουν μεγάλες, όπως φαίνεται από το ύψος του δημόσιου χρέους.

Προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις από τη συνεχιζόμενη κρίση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η αυθεντικότητα της ελληνικής οικονομίας στους εξωτερικούς κραδασμούς. Αυτό συνεπάγεται ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η δημοσιονομική εξυγίανση και να ενταθούν οι προσπάθειες για την αύξηση της εθνικής αποταμίευσης, την ενίσχυση του ρυθμού ανόδου της παραγωγικότητας και τη συγκράτηση του κόστους παραγωγής, προκειμένου να βελτιωθεί η διεθνείς ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

2.3 ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μεταξύ των βασικών επιδιώξεων της νομισματοπιστωτικής πολιτικής, στην προσπάθεια υποβοήθησης της διαδικασίας της οικονομικής ανάπτυξης, είναι η καθοδήγηση των αποταμιευτών όπως κρατούν τις αποταμιεύσεις τους με τη μορφή διαφόρων χρηματικών αξιών, η διασφάλιση της αποδοτικότερης χρησιμοποίησης και κατανομής των αποταμιεύσεων αυτών και η παροχή κινήτρων για την αύξηση τους. Για την επίτευξη των παραπάνω επιδιώξεων οι νομισματικές αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη δημιουργία και επέκταση διαφόρων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και οργανισμών.

Ο βασικός ρόλος των διαφόρων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και οργανισμών, είναι να βοηθήσουν τον οικονομικό μετασχηματισμό που συνεπάγεται η οικονομική ανάπτυξη, με την εξυπηρέτηση, καθοδήγηση και υποβοήθηση της διαδικασίας συγκέντρωσης και διοχέτευσης των αποταμιεύσεων προς τις παραγωγικές επενδύσεις.

Στη διαδικασία των διαδοχικών μετασχηματισμών, η χρηματοδοτική διαμεσολάβηση αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες. Διότι, όχι μόνο, επηρεάζει και προσδιορίζει την οικονομική ανάπτυξη αλλά και επηρεάζεται από αυτή, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται αμοιβαίες αλληλεπιδράσεις. Χαρακτηριστικό της διαδικασίας της οικονομικής ανάπτυξης διαχρονικά, είναι η αύξηση του αριθμού και του είδους των χρηματοδοτικών οργανισμών. Ο λόγος είναι η ραγδαία αύξηση του της αναλογίας του χρήματος και των χρηματικών αξιών σε σχέση με το ΑΕΠ. Η χρηματοδοτική διάρθρωση μιας οικονομίας αποτελείται από διάφορους χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Ο χαρακτήρας των οργανισμών αυτών, οι όροι λειτουργίας τους, το μέγεθός τους, ο βαθμός συγκέντρωσης σε ενιαίες μονάδες, ο βαθμός και η έκταση της λειτουργικής τους εξειδίκευση, το είδος και ο αριθμός των τραπεζικών λογαριασμών είναι συνάρτησης του βαθμού ανάπτυξης μιας οικονομίας.

Τα κυριότερα διαμεσολαβητικά χρηματοδοτικά ιδρύματα είναι οι κάθε μορφής τραπεζικές επιχειρήσεις. Μεταξύ αυτών οι εμπορικές τράπεζες κατέχουν την πρώτη θέση μια και αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης μιας οικονομίας. Όπως έχουμε αναφέρει παραπάνω, το τραπεζικό σύστημα επηρεάζει την αναπτυξιακή διαδικασία και επομένως και την έκταση της συμβολής του στο ρυθμό της οικονομικής μεγέθυνσης της οικονομίας.

Η βασικότερη συμβολή των χρηματοδοτικών οργανισμών στην οικονομική ανάπτυξη είναι ότι υποβοηθούν στην αποδοτική κατανομή των πόρων μεταξύ των διαφόρων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Με τρόπο, της συγκέντρωσης και διοχέτευσης της αποταμίευσης προς τους παραγωγικούς τομείς. Το σύστημα, θα μπορούσε να πει κανείς, με τις πιστωτικές του λειτουργίες, ανακατανέμει τις αποταμιεύσεις μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων της οικονομίας. Πράγμα που επηρεάζει έτσι την κατανομή του συγκεντρωμένου κεφαλαίου και μέσω αυτού την κατανομή των υπόλοιπων παραγωγικών πόρων. Με άλλα λόγια το χρηματοδοτικό σύστημα επηρεάζει το συνδυασμό των συντελεστών και τις συναρτήσεις παραγωγής στις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες και επιχειρηματικές μονάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

3.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Η ΤΡΑΠΕΖΑ

⁹ Η Τράπεζα είναι οικονομική επιχείρηση που θεωρείται ως μεσάζοντας μεταξύ κεφαλαιούχων, που ζητούν να επενδύσουν κεφάλαια, και εκείνων οι οποίοι έχουν ανάγκη δανεισμού για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.

Η κυριότερη λειτουργία της τράπεζας είναι ο έντοκος δανεισμός. Δανείζει κεφάλαια τα οποία της ανήκουν ή κεφάλαια προερχόμενα από καταθέσεις πελατών. Οι τράπεζες παρουσιάστηκαν αρχικά στη Δύση ως αργυραμοιβεία που αντάλλαξαν διάφορα νομίσματα με κέρδος.

Αργότερα άρχισαν να συγκεντρώνουν κεφάλαια, που με αυτά χρηματοδοτούσαν τα κράτη και μάλιστα σε περίπτωση πολέμου. Με την επέκταση του δανεισμού κεφαλαίων και σε ιδιώτες δημιουργήθηκε ο σημερινός τύπος τραπεζών. Γενικά, τα σημερινά τραπεζικά ιδρύματα χωρίζονται σε τράπεζες καταθέσεων που δανείζονται κεφάλαια από ιδιώτες και τα δανείζουν σε τρίτους και σε εκδοτικές, που έχουν το προνόμιο να δίνουν τραπεζογραμμάτια αντί για μεταλλικό νόμισμα.

Οι τράπεζες αποτελούν σπουδαίο παράγοντα στην εμπορική και οικονομική ζωή ενός τόπου. Δέχονται καταθέσεις με τόκο, προεξοφλούν τις συναλλαγματικές, δανείζουν με ενέχυρο τίτλους και εμπορεύματα, ή με υποθήκη, χρηματοδοτούν μεγάλες επιχειρήσεις, χορηγούν κρατικά δάνεια κ.τ.λ.

⁹ Δρ. Κιόχος Π. – Δρ. Παπανικολάου Π. , (2000) , Χρήμα – Πίστη – Τράπεζες , Σελ 223

3.2 Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

¹⁰Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, με τη μεγαλύτερη και ισχυρότερη παρουσία στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και με το δυναμικό προφίλ της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική μεσόγειο ηγείται του μεγαλύτερου και ισχυρότερου Ομίλου χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα.

Ιδρύθηκε το 1841 ως εμπορική τράπεζα και μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928 είχε το εκδοτικό προνόμιο. Εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών την ίδρυσή του το 1880, ενώ από τον Οκτώβριο του 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Η ΕΤΕ είναι πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα, υπαγόμενη στην ελληνική και κοινοτική τραπεζική νομοθεσία και ειδικότερα στον Ν.2076/92 όπως ισχύει σήμερα, που ως γνωστόν ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την δεύτερη τραπεζική οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο Όμιλος ΕΤΕ προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες επιχειρήσεων και ιδιωτών, όπως επενδυτικές εργασίες, χρηματιστηριακές συναλλαγές, ασφάλειες, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού-παθητικού, εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), διαχειρίσεις επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)

Με το πληρέστερο Δίκτυό της που αριθμεί 575 καταστήματα και 1.421 ATMs, καλύπτει ολόκληρη τη γεωγραφική έκταση της Ελλάδας. Παράλληλα, αναπτύσσει εναλλακτικά δίκτυα πώλησης των προϊόντων της, όπως οι υπηρεσίες Mobile και Internet Banking. Σήμερα, μετά τις πρόσφατες εξαγορές στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης, το Δίκτυο της Τράπεζας στο εξωτερικό περιλαμβάνει 1.081 μονάδες.

Με επιβεβαιωμένη την ηγετική της θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά και με στόχο την πλήρη κάλυψη των πελατών της καθώς και την αύξηση της κερδοφορίας της, η Τράπεζα μεριμνά για το διαρκεί εκσυγχρονισμένο των διαδικασιών της, επενδύοντας στη νέα τεχνολογία.

¹⁰ Περιοδική έκδοση Ομίλου ΕΤΕ, Αρ. Τεύχους 8 – Ιανουάριος 2008

3.3 Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Όταν μια τράπεζα αποφασίσει να πραγματοποιήσει διείσδυση σε νέες αγορές με τη δραστηριοποίησή της σε νέα περιοχή γεωγραφικά απόμακρη από τις κεντρικές της υπηρεσίες και καταστήματα, η σημαντικότερη και συνηθέστερη πρακτική είναι η δημιουργία υποκαταστήματος στην περιοχή αυτή. Η τράπεζα με τον τρόπο αυτό μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες της από το σημείο που διευκολύνεται η πελατεία της είτε λόγω έδρας, είτε λόγω επαγγελματικής ενασχόλησης. Η δημιουργία τραπεζικού υποκαταστήματος είναι γενικώς οικονομικότερη και αμεσότερη πρακτική από τη σύσταση ενός χρηματοοικονομικού οργανισμού με κεντροποιημένη μορφή σε μια περιοχή. Και αυτό γιατί απαιτείται μικρότερο κεφάλαιο επένδυσης για τον τραπεζικό οργανισμό, ενώ αυξάνεται η γεωγραφική του διείσδυση μέσω της δημιουργίας περισσότερων του ενός υποκαταστημάτων ανά πόλη ή νομό.

Η επιλογή της ίδρυσης νέου τραπεζικού υποκαταστήματος στα πλαίσια επέκτασης των εργασιών ενός τραπεζικού οργανισμού υπαγορεύεται κυριαρχία από την απαίτηση για μεγέθυνση του κύκλου εργασιών του με συνακόλουθη αύξηση των κερδών του. Παράλληλα έρχεται να προσδιορίσει υπάρχοντα κενά της αγοράς που μπορούν να καλυφθούν μέσω ύπαρξης ενός νέου υποκαταστήματος σε περιοχή με ζήτηση τραπεζικών εργασιών.

Βασικές επιδιώξεις κάθε τραπεζικού ιδρύματος αναφορικά με τη διάρθρωση του δικτύου του αποτελούν :

- Η κατάλληλη γεωγραφική διασπορά ανά νομό και περιοχή ανάλογα με το μέγεθος και το πλάνο επέκτασης του τραπεζικού οργανισμού στην αγορά.
- Η επιλογή των καλύτερων δυνατών θέσεων παρουσίας σε μια ή πολλές περιοχές.
- Η ίδρυση οικονομικά ανταποδοτικών υποκαταστημάτων σε αυτές τις περιοχές με προδιαγεγραμμένες οικονομικές αποδόσεις που διαμορφώνονται από την επιτυχή δραστηριοποίηση του στην αγορά.

Η διευρυμένη άλλωστε παρουσία μιας τράπεζας στην αγορά με πληθώρα υποκαταστημάτων της στην ελληνική περιφέρεια, δύναται να συμβάλει εποικοδομητικά τόσο στην οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη των κατά τόπους περιοχών όσο και στην βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών προς το κοινό. Επίσης προσδίδει παράλληλα βελτίωση των οικονομικών συναλλαγών μεταξύ των οικονομικών μονάδων με ορατά ή μη αποτελέσματα.

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται με αύξουσα ταξινόμηση, το πλήθος των υποκαταστημάτων ανά τράπεζα, στην Ελληνική περιφέρεια.

ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗ	479
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	476
ALPHA BANK	450
EUROBANK	420
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	390
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	343
ΓΕΝΙΚΗ	160
ΚΥΠΡΟΥ	150
ΑΤΤΙΚΗ	74

Πίνακας 1: Πλήθος Υποκαταστημάτων ανά Τράπεζα

3.4 ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (214)

Εφόσον αναλύσαμε τις βασικές απαιτήσεις και προϋποθέσεις για την ίδρυση ενός υποκαταστήματος, παρουσιάζουμε το υποκατάστημα Πλατεία Δημοκρατίας 214 της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214), ιδρύθηκε 22 Φεβρουάριο του 1960 και λειτουργούσε ως μεγαλοκατάστημα με πλήρη σύνθεση υπηρεσιών επί της οδού Πλ. Δημοκρατίας 1 στη περιοχή του Βαρδάρη, από όπου έχει πάρει και την ονομασία του. Το 2003 είχε μεταφερθεί λόγω ανακαίνισης του κτιρίου στην οδό Καραολή και Δημητρίου 15 όπου λειτουργεί ως σήμερα. Το κατάστημα 214 είναι ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο υποκατάστημα παροχής χρηματοδοτικών υπηρεσιών, καλύπτοντας

έτσι τις συνεχώς διευρυνόμενες ανάγκες των πελατών του. Συντάσσεται στην πρώτη (Α) κατηγορία ως μεγαλοκατάστημα.

Το κατάστημα δεν είναι ιδιόκτητο, αλλά ενοικιάζεται από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Διαθέτει ένα μηχάνημα αυτόματης ανάληψης (ΑΤΜ) στην είσοδο του κτιρίου. Επίσης είναι πλήρης επιπλωμένο με τον απαραίτητα και σύγχρονο εξοπλισμό γραφείου, στα οποία εκτός των επίπλων των γραφείων περιλαμβάνονται και οι διάφοροι εξοπλισμοί γραφείου (Η/Υ, γραφομηχανές, τηλεφωνικό κέντρο). Επίσης διαθέτει σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό.

3.4.1 Απασχολούμενο Προσωπικό

Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214), τοποθετεί τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού σε στρατηγικής σημασίας θέση και δεσμεύεται στην παροχή βέλτιστου περιβάλλοντος εργασίας, μέσα στο οποίο αναπτύσσονται ικανοί εργαζόμενοι με δυναμικό ανάπτυξης. Αυτό διέπεται από σύγχρονες μεθοδολογίες για την εφαρμογή της διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού στους τομείς της προσέλκυσης, επιλογής, εκπαίδευσης και ανταμοιβής, μέσα από αξιοκρατικές και έγκυρες διαδικασίες και πολιτικές.

Στελέχη του καταστήματος παρακολουθούν σεμινάρια με ασφαλιστικό και χρηματοοικονομικό περιεχόμενο ανάλογα με το αντικείμενο της εργασίας τους στο κατάστημα. Επίσης διενεργήθηκαν και προγράμματα όπως η χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών, ο Εσωτερικός Έλεγχος το Marketing κλπ., που είναι σημαντικά για την σωστή διεκπεραίωση των εργασιών των υπαλλήλων.

3.4.2 Η Ροή Επικοινωνίας και η Οργανωτική Δομή του Ανθρώπινου δυναμικού του Υποκαταστήματος

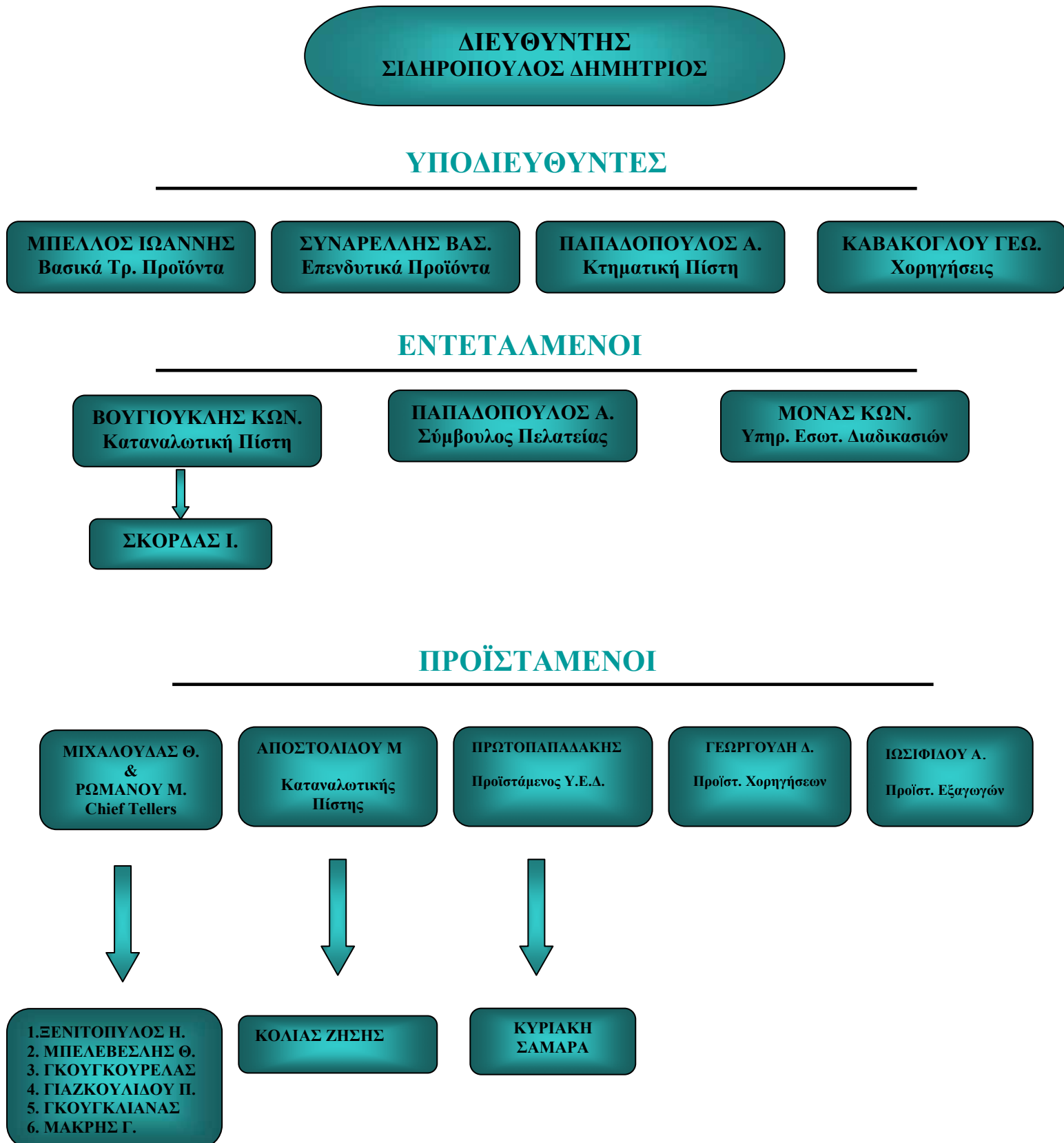
Η επικοινωνία πρέπει να γίνεται ομαλά, ώστε το κατάστημα να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του και να επιτυγχάνει τους αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους του.

Η διάταξη ροής της επιχειρησιακής επικοινωνίας που αναπτύσσεται στο κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214) είναι η τυπική επικοινωνία, η οποία είναι και η επίσημη επικοινωνία που πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Επίσης, υπάρχει και η άτυπη επικοινωνία η οποία πραγματοποιείται είτε πρόσωπο με πρόσωπο είτε τηλεφωνικά.

Στο κατάστημα η επικοινωνία ακολουθεί την κάθετη γραμμή εξουσίας μέσα στην οργάνωση. Κάθε επίπεδο ιεραρχίας δίνει αναφορά στο αμέσως ανώτερό του (βλέπω διάγραμμα 1). Οι σχέσεις όμως, ανάμεσα στα ανώτερα ιεραρχικά επίπεδα και στα κατώτερα ιεραρχικά επίπεδα του καταστήματος είναι άριστες. Γεγονός το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να λαμβάνονται ορθές και σωστές αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.

Η οργανωτική δομή Ανθρώπινου Δυναμικού του καταστήματος 214 απεικονίζεται στο παρακάτω Διάγραμμα 1:

Διάγραμμα 1: Η Οργανωτική Δομή του Ανθρώπινου Δυναμικού του καταστήματος 214

3.4.2.1 Μορφωτικό Επίπεδο Ανθρώπινου Δυναμικού

Το κατάστημα 214 δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στο μορφωτικό επίπεδο και την εκπαίδευση του προσωπικού του. Αυτή αποδεικνύεται κρίσιμος παράγοντας για την αποτελεσματική διαχείριση της ποιότητας, την βελτιωμένη παρουσία επιχειρηματικών επιδόσεων και την εισαγωγή απαιτούμενων αλλαγών όπως προαναφέραμε. Οι κάτοχοι πτυχίου Ανώτερων Σχολών, υπερέχουν σημαντικά (55%) έναντι των μη πτυχιούχων με Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (18%). Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό απασχολούμενων με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών αυξήθηκε κατά 4,1%. Η μεταβολή αυτή επιβεβαιώνει αφενός την προσέλκυση άρτια καταρτισμένου προσωπικού με εξειδικευμένες γνώσεις και αφετέρου τη βαρύτητα που δίνεται στο ανθρώπινο δυναμικό ως βασικό κεφάλαιο του καταστήματος και παράγοντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Στο διάγραμμα 2, απεικονίζεται το μορφωτικό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού του καταστήματος 214 :

Διάγραμμα 2 : Το Μορφωτικό Επίπεδο των στελεχών/υπαλλήλων του καταστήματος

3.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ ΤΟΥ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Κατά την διάρκεια του 2008 παρατηρήθηκε αύξηση όλων των μεγεθών δραστηριότητας του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214), δείγμα της προόδου και της διαρκούς ανοδικής πορείας του καταστήματος. Σε € 500.000 διαμορφώθηκαν τα καθαρά κέρδη του υποκαταστήματος το πρώτο 3μηνο του 2008, σημειώνοντας αύξηση κατά 20% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε σε 4% για το πρώτο 3μηνο του 2008, αυξημένη κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του πρώτου 3μήνου του 2007.

Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα του καταστήματος ανήλθε σε €60.000 αυξημένο κατά 33% σε σχέση με €45.000 στην αντίστοιχη περίοδο του 2007. οι παραπάνω επιδόσεις και ειδικά του επιτοκιακού αποτελέσματος καταδεικνύουν πως το υποκατάστημα και ο όμιλος ΕΤΕ δεν επηρεάστηκαν από την πιστωτική κρίση που έπληξε τις αγορές παγκοσμίως.

Αντίστοιχα οι καταθέσεις διαμορφώθηκαν σε €10 εκατ. σημειώνοντας αύξηση κατά + 30% σε ετήσια βάση.

Με δυναμικούς συνεχίζει να αυξάνεται η λιανική τραπεζική. Το σύνολο των χορηγήσεων κατά το πρώτο 3μηνο 2008 ανήλθε σε €5,8 εκατ. Συγκεκριμένα :

- ❖ Το ύψος των στεγαστικών δανείων αυξήθηκε κατά 12 % έναντι του Μαρτίου 2007 και διαμορφώθηκε σε €3 εκατ.
- ❖ Το ύψος των καταναλωτικών δανείων και καρτών ανήλθε €1 εκατ. από €86 χιλ. σε σχέση με το Μάρτιο του 2007. Οι εκταμιεύσεις νέων καταναλωτικών δανείων υπερέβησαν το €1 εκατ. Παράλληλα αυξήθηκε και ο αριθμός των νέων πιστωτικών καρτών ως αποτέλεσμα των επιτυχημένων προωθητικών ενεργειών των τελευταίων μηνών.
- ❖ Οι χορηγήσεις του καταστήματος προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις και επαγγελματίες ανήλθαν σε €80 χιλ. το Μάρτιο του 2008 έναντι €60,8 χιλ. το Μάρτιο 2007.

Αύξηση ρεκόρ κατά 22% σε €3 εκατ. σημείωσαν οι χορηγήσεις προς μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις σε σχέση με το Μάρτιο του 2007.

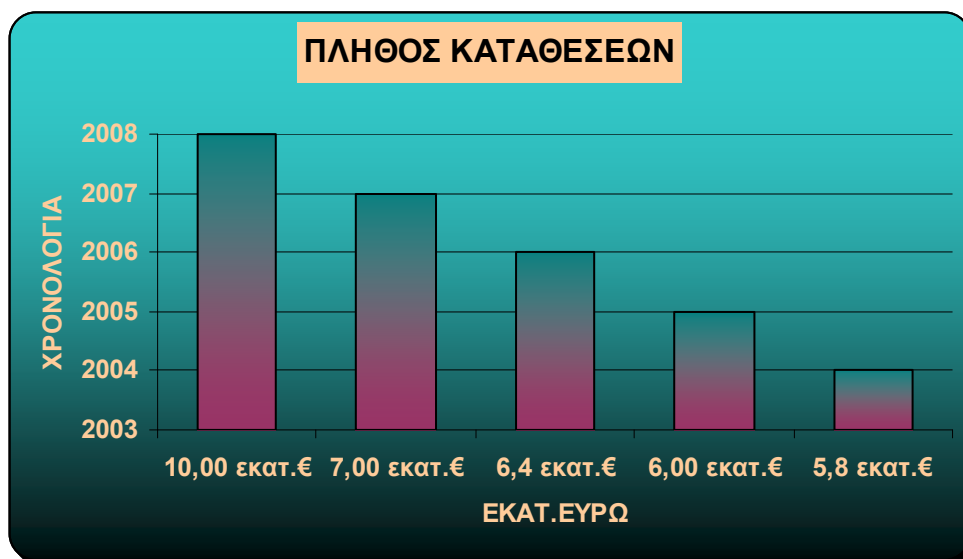
Οι καταθέσεις πελατών διαμορφώθηκαν στα €10 εκατ. . είναι χαρακτηριστικό ότι το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214) αύξησε από τον Νοέμβριο 2007 το μερίδιο αγοράς του στις καταθέσεις ταμειυτηρίου κατά 0,2% ποσοστιαίες μονάδες παρά τον εντεινόμενο ανταγωνισμό.

Παράλληλα, τα αμοιβαία κεφάλαια υπό διαχείριση ανήλθαν σε €1 εκατ. γεγονός το οποίο ικανοποιεί απόλυτα τα στελέχη και τους υπαλλήλους του καταστήματος.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά οι αυξήσεις των κερδών του καταστήματος από το έτος 2004 έως το έτος 2008.

Διάγραμμα 3 : Το σύνολο των χορηγήσεων από το 2004 έως το 2008.

Διάγραμμα 4 : Το πλήθος καταθέσεων του καταστήματος από το 2004 έως το 2008.

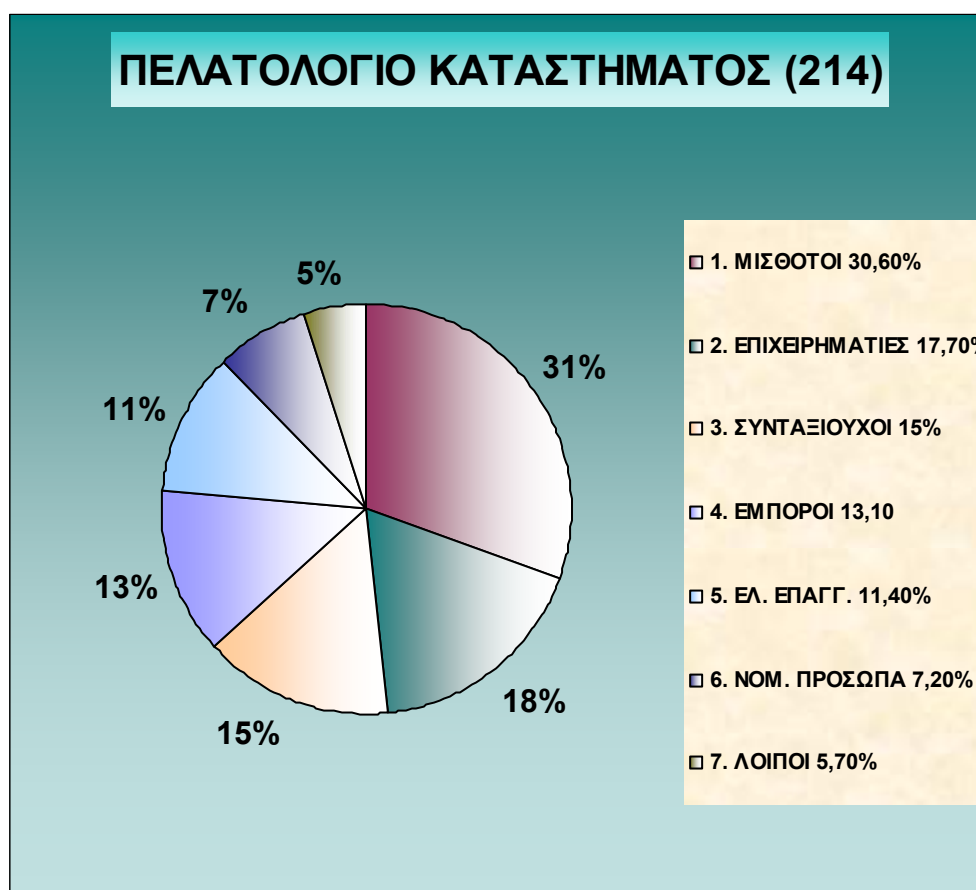

Διάγραμμα 5 : Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα του καταστήματος από το 2004 έως το 2008.

3.5.1 Πελατολόγιο Καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214)

Το πελατολόγιο του καταστήματος είναι ευρύ. Στο διάγραμμα 3 απεικονίζονται τα ποσοστά ανά κατηγορία πελατών του υποκαταστήματος. Για λόγους εχεμύθειας προς τους πελάτες του, το κατάστημα δεν μπορεί να δημοσιεύσει τις επωνυμίες των πελατών του. Γνωρίζουμε όμως, πως πρόκειται για μεγάλα εμπορικά καταστήματα, αλυσίδες σούπερ μάρκετ, μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες, γνωστούς εμπόρους αυτοκινήτων καθώς και εταιρείες κουφωμάτων.

Βασικό είναι να αναφέρουμε, πως το κατάστημα διαχειρίζεται ισότιμα τους πελάτες του ασχέτως εάν πρόκειται για βιομήχανο ή έναν συνταξιούχο. Γεγονός, το οποίο διαφαίνεται, από την εμπιστοσύνη που δείχνουν οι πελάτες προς το ανθρώπινο δυναμικό του καταστήματος.

Διάγραμμα 6 : Το Πελατολόγιο του καταστήματος (214)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

4.1 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214) προσφέρει μια μεγάλη γκάμα τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων και των ιδιωτών. Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα προσφερόμενα προϊόντα και τις υπηρεσίες του καταστήματος δίνοντας έμφαση στην κατηγορία των δανείων στο κεφάλαιο 5.

Πριν αρχίσουμε την παρουσίαση των προϊόντων και υπηρεσιών του καταστήματος θα διευκρινίσουμε δύο σημαντικές έννοιες, αυτή του τόκου και αυτή του επιτοκίου, για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της πτυχιακής μας εργασίας.

Η ποσότητα των πραγμάτων (σε χρήμα ή σε είδος), την οποία υποχρεώνεται να δώσει ο οφειλέτης στο δανειστή του, ως αμοιβή για την παραχώρηση της απόλαυσης ενός κεφαλαίου από ίδια πράγματα.

Ο θεσμός του τόκου υπάρχει από την αρχαία ακόμα εποχή, όπου επικρατούσε σε πλατιά κλίμακα, τόσο που πολλοί φιλόσοφοι ανοιχτά στράφηκαν εναντίον του (Πλάτων, Αριστοτέλης κ.ά.) και διάφοροι νόμοι εισάχθηκαν, με σκοπό την προφύλαξη των φτωχών από τους τοκογλύφους. Η χριστιανική θρησκεία επίσης καταδικάζει αυτόν τον θεσμό.

Ενώ το πρόβλημα μέχρι το ανέβασμα στο προσκήνιο της αστικής τάξης, εξεταζόταν πιότερο από την ηθική του πλευρά, με την απότομη ανάπτυξη του εμπορίου και την συσσώρευση κεφαλαίων άρχισε να κατοχυρώνεται ως νόμιμη οικονομική τάξη και να μελετούνται οι όροι εκείνοι που θα την έκαναν πιο πρόσφορη.

Ο κάτοχος κεφαλαίου δανείζει σε κάποιον ένα μέρος ή ολόκληρο το κεφάλαιό του, με την προϋπόθεση ότι μαζί με το κεφάλαιο πρέπει να του δοθεί ως αμοιβή κι ένα επιπλέον χρηματικό ποσό. Αυτό το επιπλέον ποσό είναι ο τόκος κι η ποσότητά του ορίζεται κάθε φορά κι ανάλογα με το χρόνο από ειδικά διατάγματα.

Τόκο επίσης παίρνουν αυτοί που στην Τράπεζα έχουν καταθέσεις. Τον παραχωρεί η Τράπεζα ως αμοιβή για τη χρησιμοποίηση του ξένου κεφαλαίου.

Ο τόκος μπορεί να κανονίζεται με το χρόνο (τότε λέγεται επιτόκιο) και σημαίνει ότι κάθε χρόνο θα πληρώνω ένα άλφα ποσό για 100 ευρώ. (10% τόκος = 10 ευρώ. για κάθε 100 ευρώ. μέσα σ' ένα χρόνο). Έχουμε όμως και μηνιαίους ακόμα και ημερήσιους τόκους.

Πολλές φορές οι τοκιστές, οι δανειστές δηλ., ορίζουν το ποσό του τόκου μόνοι τους και συνήθως είναι υπερβολικό. Σ' αυτές τις περιπτώσεις μιλάμε για τοκογλυφία, η οποία τυπικά απαγορεύεται

4.2 ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

¹¹ Οι καταθέσεις αποτελούν την σπουδαιότερη λειτουργία των τραπεζών γιατί με το μηχανισμό των καταθέσεων πραγματοποιείτε η συγκέντρωση ενός σημαντικού μέρους των αποταμιεύσεων του κοινού καθώς επίσης ρευστών πλεονασμάτων των επιχειρήσεων.

Ένα ποσοστό από τις καταθέσεις, περίπου το 20%, διατηρείται υποχρεωτικά στο θησαυροφυλάκιο της τράπεζας.

Οι καταθέσεις από νομικής άποψης, είναι δάνεια που χορηγούν οι αποταμιευτές που διενεργούν τις καταθέσεις στις τράπεζες. Οι καταθέσεις αποφέρουν ένα εισόδημα «τόκο», που προσδιορίζεται βάσει επιτοκίου που το ύψος του εξαρτάται από το είδος της κατάθεσης.

Είναι ενδεχόμενο στη διάρκεια που τα χρήματα είναι σε κατάθεση στην τράπεζα να γίνει μείωση των επιτοκίων. Στην περίπτωση αυτή, και εφόσον το επιτρέπει το είδος της κατάθεσης, αν ο καταθέτης δεν αποσύρει τα χρήματα της κατάθεσης του από την τράπεζα, σημαίνει ότι δέχεται τη νέα ρύθμιση.

¹¹ Δρ. Κιόχος Π. – Δρ. Παπανικολάου Π., (2000), Χρήμα – Πίστη – Τράπεζες, Σελ 224

12.4.2.1 Καταθέσεις σε Ευρώ

- **ΕΘΝΟταμιευτήριο:** Το ΕΘΝΟταμιευτήριο, είναι ο κλασσικός λογαριασμός καταθέσεων, συνεχίζοντας παράδοση αιώνων, προσφέρει ένα πλήθος συγχρόνων προϊόντων και υπηρεσιών για να διευκολύνει τις καθημερινές τραπεζικές συναλλαγές του κοινού. Επίσης το κοινό αποκτά δωρεάν μια κάρτα ΕΘΝΟcash, για την εξυπηρέτηση από τα ATMs.
- **Ευρωπαϊκό Ταμιευτήριο :** Το Ευρωπαϊκό Ταμιευτήριο, είναι ένας ευέλικτος καταθετικός λογαριασμός , ο οποίος προσφέρει υψηλότερο επιτόκιο σε συνδυασμό με τα προνόμια και τις συναλλακτικές διευκολύνσεις του ταμιευτηρίου. Επιπλέον επιστρέφει μετρητά στην πιστωτική κάρτα go.
- **Family Fast :** Το Family Fast δημιουργήθηκε, για τους πολίτες άλλων χωρών που ζουν στην Ελλάδα, και προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πακέτο προϊόντων και υπηρεσιών ώστε το κοινό να μπορεί να καλύψει τις αποταμιευτικές, συναλλακτικές και χρηματοδοτικές ανάγκες του.
- **Μισθοδοτικό Plus:** Το Μισθοδοτικό Plus, προσφέρεται στους μισθωτούς δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Προσφέρει δικαίωμα υπερανάληψης από τρεχούμενο λογαριασμό με το μεγαλύτερο όριο της αγοράς, μέχρι 10.000 ευρώ, και με ευνοϊκό επιτόκιο. Επίσης προσφέρει πιστωτικές κάρτες με δωρεάν συνδρομή για όλη τη διάρκεια του λογαριασμού.
- **Απλός Τρεχούμενος Λογαριασμός :** Ο απλός τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεων είναι ευέλικτος και προσφέρει βιβλιάριο επιταγών για διευκόλυνση του κοινού στις συναλλαγές και τη δυνατότητα υπερανάληψης μέχρι € 5.000.
- **Σπουδάζω :** Πρόκειται για έναν προνομιακό σπουδαστικό λογαριασμό Σπουδάζω, ο οποίος προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πακέτο από προνόμια και διευκολύνσεις για τον σύγχρονο σπουδαστή. Συνδυάζει με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους τα πλεονεκτήματα του τρεχούμενου λογαριασμού, του δικαιώματος υπερανάληψης και του προσωπικού δανείου.

¹² Τα Επιτόκια των Καταθέσεων παρουσιάζονται στον πίνακα στο παράρτημα Β σελ.5.

- **Καταθέσεις για νέους** : Ισχύει για νέους μέχρι 25 ετών και το κοινό που έχει παιδιά ή εγγόνια σε αυτή την ηλικία. Ο ειδικός λογαριασμός καταθέσεις για νέους παρέχει την δυνατότητα αποταμιεύσεις με μεγαλύτερη απόδοση και πιστωτικές διευκολύνσεις για απόκτηση επαγγελματικής στέγης ή κατοικίας στο μέλλον, με πολύ ευνοϊκούς όρους και προνομιακό επιτόκιο.
- **Καταθέσεις προθεσμίας σε Ευρώ** : Αυτός ο λογαριασμός κατάθεσης προσφέρει υψηλές και μάλιστα εγγυημένες αποδόσεις. Επίσης είναι ευέλικτος στις επενδυτικές επιλογές του κοινού. Γίνετε αυτόματη μεταφορά των τόκων σε λογαριασμό ταμειυτηρίου και αυτόματη ανανέωση της προθεσμιακής κατάθεσης, που εξασφαλίζει στον δικαιούχο πολύτιμο χρόνο περιορίζοντας τις μετακινήσεις του.
- **Αγροτικός Plus** : Ο λογαριασμός αυτός, προσφέρει στους αγρότες, προνομιακό επιτόκιο και έκπτωση στα έξοδα των βασικών δανείων καταναλωτικής πίστης (Ανοικτό Δάνειο, Ανταπόδοση, Άρση Βαρών). Επίσης προσφέρει τη δυνατότητα λήψης Ανοικτού Επαγγελματικού Πλάνου με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

4.2.2 Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα

Οι καταθέσεις σε ξένο νόμισμα διευκολύνουν τις συναλλαγές στις διεθνείς αγορές. Οι κατηγορίες καταθέσεων σε ξένο νόμισμα που προσφέρει το κατάστημα, είναι :

- **Καταθέσεις σε συνάλλαγμα** : Πραγματοποιούνται σε λογαριασμό ταμειυτηρίου, προθεσμίας και όψεως. Δίνει τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμού σε όλα τα νομίσματα που περιλαμβάνονται στο κύριο δελτίο τιμών. Επίσης παρέχει την δυνατότητα μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό και στο νόμισμα που επιθυμεί ο πελάτης.

- **EΘNOFOREX PERSONAL** : ο λογαριασμός EΘNOFOREX PERSONAL προσφέρει ολοκληρωμένη και ποιοτική εξυπηρέτηση, γιατί συνδυάζει την καλύτερη αξιοποίηση και απόδοση του συναλλάγματος με μια σειρά από τραπεζικές διευκολύνσεις και προνόμια. Λειτουργεί ως λογαριασμός ταμειοτηρίου ή προθεσμιακού και σε όλα τα διαπραγματεύσιμα στη χώρα μας νομίσματα.

4.3 ΚΑΡΤΕΣ / ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

Η χορήγηση καρτών ή πιστωτικών καρτών, γίνεται για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη. Μέσω των καρτών ο πελάτης της τράπεζας εξοικονομεί χρόνο στις τραπεζικές του συναλλαγές και επιπλέον δεν κυκλοφορεί με μετρητά ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος απώλειάς τους. Υπάρχουν κάρτες οι οποίες χρησιμεύουν μόνο για καταθέσεις και αναλήψεις μετρητών και κάρτες όπως οι πιστωτικές, με τις οποίες κάποιος μπορεί να πραγματοποιήσει αγορές. οι πιστωτικές κάρτες επιβαρύνονται με ένα ποσοστό τόκου και μια ετήσια συνδρομή, ανάλογα την πιστωτική κάρτα. Παρακάτω παρουσιάζονται οι κάρτες / πιστωτικές κάρτες που προσφέρονται από το κατάστημα 214 της Ε.Τ.Ε.

4.3.1 Κάρτες

- **My cash** : Η My cash είναι μία κάρτα που παρέχει την δυνατότητα αυθημερόν ανάληψης μετρητών και το 100% του πιστωτικού ορίου ή έως και € 2.000 ημερησίως από τα ΑΤΜ που φέρουν το σήμα Maestro, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, 24 ώρες το 24ωρο χωρίς κάποιον καταθετικό λογαριασμό.
- **Eθνocash** : Η Eθνocash είναι η κάρτα αυτόματων συναλλαγών της Ε.Τ.Ε, για πληροφόρηση και συναλλαγές από τα ΑΤΜs. Έχει δυνατότητα πρόσβασης στους τραπεζικούς λογαριασμούς από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

13 4.3.2 Πιστωτικές Κάρτες

- **Go MasterCard / Visa:** Πρόκειται για νέας γενιάς πιστωτικές κάρτες go της Ε.Τ.Ε , οι οποίες διαθέτουν τεχνολογία chip η οποία εξασφαλίζει πρόσθετη ασφάλεια σε όλες τις συναλλαγές. Επίσης αναγνωρίζεται διεθνές και προσφέρει ένα πρόγραμμα ταξιδιωτικής ασφάλειας.
- **Go Gold MasterCard:** Η Go Gold MasterCard δίνει τη δυνατότητα στους κατόχους της, ανάληψης μετρητών έως €3.000 το μήνα, 24 ώρες το 24ώρο. Επιπλέον προσφέρει μία μοναδική συλλογή από σημαντικές παροχές και εκπτώσεις σε μερικές από τις πιο γνωστές ξενοδοχειακές αλυσίδες.
- **Platinum MasterCard:** Η Platinum προσφέρει υψηλά πιστωτικά όρια για τις αγορές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Παρέχει επίσης, δυνατότητα ανάληψης μετρητών έως €5.000 ανεξαρτήτως πιστωτικού ορίου το μήνα.
- **AB Visa / AB Visa Electron :** Η AB Visa και AB Visa Electron είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας της Ε.Τ.Ε με την ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ Βασιλόπουλος. Χρησιμεύει για όλες τις αγορές, για ανάληψη μετρητών και μεταφορά υπολοίπου, ενώ επιστρέφει μέρος της συνολικής αξίας των συναλλαγών με τη μορφή Επιταγής Αγορών.
- **Visa Electron:** Η Visa Electron εξυπηρετεί για αγορές αγαθών και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις με το σήμα Visa Electron. Επιπλέον έχει τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- **My club Card Visa:** Η Ε.Τ.Ε σε συνεργασία με τον Όμιλο Ιασώ δημιούργησαν την My club Card Visa. Χρησιμεύει για συναλλαγές σε εκατομμύρια επιχειρήσεις ανά τον κόσμο. Μια κάρτα υγείας που εξασφαλίζει προνόμια για την εύκολη πρόσβαση στο πιο πολύτιμο αγαθό την υγεία.
- **Smart Card Visa Παρουσίαση:** Η λεγόμενη έξυπνη κάρτα προσφέρει πιστωτικό όριο που επιτρέπει τους κατόχους της να κινούνται με άνεση και με προνομιακό επιτόκιο. Πραγματοποιεί αγορές από 120.000 επιχειρήσεις στην Ελλάδα και 16εκ. σε όλο τον κόσμο.

¹³ Τα Επιτόκια των Πιστωτικών Καρτών παρουσιάζονται, στον πίνακα στο παράρτημα Β σελ.6 στον πίνακα.

- **Easy Buy:** Η πιστωτική κάρτα Easy Buy δίνει τη δυνατότητα αποπληρωμής των αγορών σε 60 άτοκες μηνιαίες δόσεις. Επιπλέον χρησιμεύει για έξυπνες αγορές από την Ηλεκτρονική Αθηνών με μοναδικά προνόμια.
- **Electronet Deal:** Η κάρτα Electronet Deal, δημιουργήθηκε με αποκλειστικό σκοπό να εξυπηρετεί και να διευκολύνει τις αγορές των κατόχων της, στην αλυσίδα καταστημάτων της Electronet.
- **Be Expert:** Η αλυσίδα ηλεκτρικών ειδών Expert, εισάγει τους κατόχους της πιστωτικής κάρτας Be Expert στον κόσμο της τεχνολογίας. Προσφέρει μοναδικά προνόμια στις αγορές ηλεκτρικών ειδών.
- **ΑΚΗΣ Extra:** Η νέα κάρτα ΑΚΗΣ Extra, προορίζεται αποκλειστικά για αγορές στα καταστήματα ΑΚΗΣ, προσφέροντας χαμηλότερες τιμές και ευέλικτα προγράμματα αποπληρωμής των αγορών.

4.4 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Τα επενδυτικά και ασφαλιστικά προϊόντα των τραπεζών όλο και αυξάνονται. Δημιουργούνται νέες επενδυτικές και ασφαλιστικές επιλογές, διότι οι οικονομικές υποχρεώσεις του ανθρώπου αυξάνονται μέρα με την μέρα.. Κάθε οικογένεια αγωνιεί για το μέλλον των παιδιών της αλλά και των ιδίων. Οι συντάξεις έχουν μειωθεί, η αγορά έχει ακριβύνει και οι σπουδές το ίδιο. Ένα πρόγραμμα επενδυτικής ή ασφαλιστικής σημασίας μπορεί να δώσει τη λύση για ένα καλύτερο μέλλον.

Για τους παραπάνω λόγους έχουν δημιουργηθεί τα επενδυτικά και ασφαλιστικά προϊόντα. Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας της Ε.Τ.Ε προσφέρει μια γκάμα επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων.

4.4.1 Λύσεις για τη Σύνταξη

- **Plan for life “ΤΡΙΠΛΟΥΝ”**: Το πρόγραμμα “ΤΡΙΠΛΟΥΝ” σχεδιάστηκε, ώστε να υποστηρίζει οποιαδήποτε μελλοντική ανάγκη του ανθρώπου για την οποία χρειάζεται κεφάλαιο, όπως για παράδειγμα: πρόσθετο συνταξιοδοτικό εισόδημα, σπουδές των παιδιών, κάποια σημαντική αγορά κ.λπ.
- **Plan for life Συνταξιοδοτικό πρόγραμμα “ΠΡΟΣΘΕΤΩ”**: Το κατάστημα 214 της Ε.Τ.Ε προσφέρει στους πελάτες του, κάθε επενδυτική – αποταμιευτική ευελιξία για να συγκεντρώσουν ένα σημαντικό κεφάλαιο το οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν στο μέλλον όπως επιθυμούν.

4.4.2 Λύσεις για τους νέους

- **Plan for life Επένδυση και προστασία για παιδιά “ΦΡΟΝΤΙΖΩ”**: Το πρόγραμμα “ΦΡΟΝΤΙΖΩ” βοηθάει στην σχεδίαση του μέλλοντος των παιδιών, εξασφαλίζοντας τους ένα σημαντικό οικονομικό στήριγμα για να πετύχουν τους στόχους τους. Για παράδειγμα, να κάνουν υψηλής ποιότητας σπουδές, να ξεκινήσουν μια νέα δουλειά ή να δημιουργήσουν μια νέα οικογένεια.

4.5 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

Οι υπηρεσίες της Ηλεκτρονικής τραπεζικής δημιουργήθηκαν για να διευκολύνουν τους πελάτες από θέμα χρόνου και άνεσης. Χάρη στην ηλεκτρονική τραπεζική μπορεί ο καθένας μας να ενημερώνεται και να πραγματοποιεί συναλλαγές μέσω ίντερνετ από τα ΑΤΜs ή ακόμη μέσω κινητού τηλεφώνου. Με αυτόν τον τρόπο εξοικονομούμε ώρα για τις υπόλοιπες υποχρεώσεις μας.

Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας προσφέρει στους πελάτες του τις εξής υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής :

- **Phone Banking:** Γνωρίζοντας τις σύγχρονες ανάγκες των πελατών της, η Ε.Τ.Ε αξιοποίησε την πιο προηγμένη τεχνολογία φωνητικής αναγνώρισης εντολών (IVR), για να είναι κοντά στους πελάτες τις οποιαδήποτε ώρα και στιγμή. Με ένα απλό τηλεφώνημα μπορεί κάποιος να διεκπεραιώσει τις συναλλαγές του.
- **Internet Banking:** Το Internet Banking προσφέρει 24ώρες το 24ωρο, διαχείριση των λογαριασμών από οποιοδήποτε σημείο υπάρχει σύνδεση στο ίντερνετ.
- **ATMs:** Για την εύκολη, γρήγορη και με απόλυτη ασφάλεια πραγματοποίηση των τραπεζικών συναλλαγών, υπάρχουν τα ATMs για 24ωρη εξυπηρέτηση.
- **Mobile Banking:** Οι συνδρομητές Internet Banking, που διαθέτουν σύνδεση Cosmote και συσκευή που υποστηρίζει την τεχνολογία i-mode, μπορούν να πραγματοποιήσουν τραπεζικές συναλλαγές και από το κινητό τους τηλέφωνο.

4.6 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Πολλοί άνθρωποι που ασχολούνται με τον χρηματοδοτικό τομέα και είναι πλήρως ενημερωμένοι για την οικονομική κατάσταση του χρηματιστηρίου και γενικά ασχολούνται με τα χρηματοδοτικά προϊόντα, επιλέγουν να πραγματοποιούν κάποιες επενδύσεις ώστε να τους αποφέρει ικανοποιητικές ταμειακές ροές και ποσοστά απόδοσης. Το κατάστημα 214 διαθέτει ένα έμπειρο στέλεχος στη θέση των επενδύσεων ώστε να είναι σε θέση να αποφασίζει αν αξίζει ή όχι να γίνει μια επένδυση.

Το κατάστημα προσφέρει μια σειρά επενδυτικών προγραμμάτων όπως :

- **Mifid**: Είναι ένα πρόγραμμα για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.
- **Αμοιβαία Κεφάλαια**: Προσφέρει ένα ευρύ φάσμα Αμοιβαίων Κεφαλαίων και ευελιξία επενδυτικών επιλογών.
- **NBG SICAV**: Πρόκειται για σύγχρονες επενδυτικές λύσεις που παρέχουν πρόσβαση στις μεγαλύτερες Διεθνείς Αγορές και προσφέρουν επιπλέον μοναδικά πλεονεκτήματα στον επενδυτή.
- **Κεφάλαιο Plus**: Καταθετικά – Επενδυτικά προϊόντα εγγυημένου αρχικού κεφαλαίου με δυνατότητα αυξημένης απόδοσης.
- **Outrights**: Πρόκειται για επένδυση σε τίτλους Ελληνικού Δημοσίου.
- **Repos**: Είναι βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα με συμφωνία επαναγοράς.
- **Swaps**: Πρόκειται για μια βραχυπρόθεσμη επένδυση προθεσμιακού χαρακτήρα για καλύτερες αποδόσεις.
- **Μετοχές**: Υπηρεσίες αγοροπωλησίας μετοχών, εταιρείας εισηγμένης στο Χ.Α.Α.

4.7 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ

Το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας εκτός από τις παραπάνω υπηρεσίες προσφέρει στους πελάτες του υπηρεσίες πληρωμών και εμβασμάτων. Παρέχει την δυνατότητα αποστολής χρημάτων με έμβασμα σε φυσικά πρόσωπα (μετρητά ή σε πίστωση λογαριασμού καταθέσεων) προς τις χώρες: Αίγυπτος, Αλβανία, Αρμενία, Βουλγαρία, Γεωργία, Ινδία, Μολδαβία, Μπαγκλαντές, Ουκρανία, Πακιστάν, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Τουρκία, Φιλιππίνες, εύκολα και γρήγορα.

Επίσης πραγματοποιεί πληρωμή συντάξεων των ασφαλιστικών ταμείων των Η.Π.Α. (Direct Deposit Program). Εργασίες συναλλάγματος, όπως η μετατρέπει ξένα χαρτονομίσματα σε ευρώ, να πραγματοποιεί εισπράξεις εντολών από το εξωτερικό και να εξαργυρώνει επιταγές από το εξωτερικό.

Εκδίδει επιταγές και εντολές σε ευρώ και στέλνει χρήματα σε μετρητά ή σε πίστωση σε κάποιον λογαριασμό καταθέσεων σε οποιοδήποτε άλλο κατάστημα .

Επιπλέον εκτελεί πληρωμές μέσω παγίων εντολών ώστε να εξοφλούνται αυτόματα οι υποχρεώσεις των πελατών του καταστήματος.

4.8 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Θα μπορούσαμε να επισημάνουμε, πως ζούμε σε μια άκρως καταναλωτική κοινωνία, και οι περισσότεροι πραγματοποιούν αγορές που στην πραγματικότητα δεν αντέχει το πορτοφόλι τους. Τα τραπεζικά προϊόντα δεν διαφέρουν σημαντικά από άλλα καταναλωτικά αγαθά στον τομέα της διαφήμισης. Τα τελευταία χρόνια οι διαφημίσεις τραπεζικών προϊόντων στην τηλεόραση γίνονται όλο και πιο εμφανές. Ενώ δεν παραλείπουν να ενημερώνουν τους καταναλωτές ακόμη και τηλεφωνικός για τυχόν προσφορές ή καινούρια προϊόντα. Ένα άλλο σύνηθες φαινόμενο των τραπεζών, είναι αυτό που γίνεται στην ίδια την τράπεζα. Δηλαδή προσπαθούν κάθε πελάτη τη στιγμή που για παράδειγμα ανοίγει έναν λογαριασμό, να του παρουσιάσουν και να του πουλήσουν διάφορες υπηρεσίες και προϊόντα που ακούγονται εξαιρετικά ευνοϊκά παραλείποντας σημαντικά τα μικρά γράμματα.

Οι παραπάνω τρεις μέθοδοι είναι οι πιο σύνηθες και οι πιο αποτελεσματικοί στον τραπεζικό τομέα. Βεβαίως χρησιμοποιούνται και άλλα μέσα προώθησης, όπως το ραδιόφωνο, πλακάτ και διάφορα ενημερωτικά φυλλάδια στα σημεία πώλησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ - ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

5.1 ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΙΕΣΗ

Κατά τα τελευταία τρία έτη, 2005-2008, τα τραπεζικά δάνεια προς τα νοικοκυριά αυξήθηκαν με πολύ υψηλό ρυθμό (κοντά στο 30%) και διευρύνθηκε σημαντικά η διείσδυση των τραπεζών στον τομέα αυτό της οικονομίας. Οι εξελίξεις αυτές ενίσχυσαν παράλληλα τις ανησυχίες σχετικά με το ενδεχόμενο υπερδανεισμού των νοικοκυριών και με το ύψος του πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναλάβει οι τράπεζες. Είναι φανερό πως, κάποιες ομάδες νοικοκυριών αντιμετωπίζουν προβλήματα εξόφλησης των δανείων τους, γεγονός το οποίο επιφέρει χρηματοοικονομική πίεση. Προκειμένου να διερευνηθεί ο βαθμός χρέωσης των ελληνικών νοικοκυριών, ιδίως η έκταση του δανεισμού τους σε σχέση με το εισόδημα, καθώς και επιμέρους άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά της δανειοληπτικής τους συμπεριφοράς, πραγματοποιήσαμε μια έρευνα στους πελάτες του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας 214 την οποία θα παρουσιάσουμε σε επόμενο κεφάλαιο.

Όπως είχε αναφέρει ο κ. Μιχάλης Χάνδακας (εκδότης της εφημερίδας "ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ" και πολιτευτής Β' Πειραιώς ΛΑ.Ο.Σ), οι τράπεζες δεν διαφέρουν και πολύ από τους κοινούς τοκογλύφους. Η διαφορά μεταξύ τους είναι ότι οι τράπεζες τα παίρνουν νομίμως. Το αναφέρουμε αυτό, διότι οι τράπεζες γνωρίζοντας τις δυσκολίες αποπληρωμής των δανείων από τους πελάτες τους, συνέχιζαν την έγκριση δανείων. Τα τελευταία χρόνια άρχισαν να δυσκολεύουν τις εγκρίσεις δανείων, με αντάλλαγμα να αυξήσουν τα επιτόκια ώστε να έχουν κερδοφορία από τα ήδη υπάρχοντα δάνεια.

Η ζήτηση δανείων θα συνεχιστεί και μελλοντικά με υψηλούς ρυθμούς. Ο λόγος είναι απλός, εφόσον δεν αυξηθούν οι μισθοί και δεν μειωθούν οι τιμές των αγαθών πρώτης ανάγκης, ο κόσμος θα αναζητά μετρητά στα πιστωτικά ιδρύματα. Ο εικοστός πρώτος αιώνας είναι πολύ κρίσιμος για την οικονομία. Διότι ο ρυθμός αύξησης τιμών που έχει πάρει η ελληνική αγορά θα συνεχιστεί και μελλοντικά με μεγαλύτερες αυξήσεις.

Από την άλλη πλευρά ο δανεισμός θεωρείτε γενικά ως ένα χρήσιμο οικονομικό φαινόμενο που μπορεί να στηρίξει την οικονομική ανάπτυξη και να συμβάλλει στην ευημερία των νοικοκυριών. Με το δανεισμό οι επιχειρήσεις μπορούν να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους και να καλύψουν βραχυπρόθεσμα τυχόν ανοίγματα στις ταμιακές τους ροές. Αντίστοιχα, για τα νοικοκυριά ο δανεισμός αποτελεί το κύριο μέσο χρηματοδότησης μεγάλων αγορών, όπως για παράδειγμα η αγορά κατοικίας, αυτοκινήτου ή οικιακού εξοπλισμού, ενώ παράλληλα μικρές καθημερινές αγορές συχνά πληρώνονται με πιστωτικές κάρτες.

Όμως η απόφαση για δανεισμό απαιτεί μεγάλη προσοχή καθώς δεν είναι εύκολο για τα νοικοκυριά να αναγνωρίσουν και να ελέγξουν όλους τους σημαντικούς παράγοντες και κινδύνους που μπορούν να επηρεάσουν την χρηματοοικονομική τους κατάσταση και να προβούν σε ένα επαρκή σχεδιασμό εξυπηρέτησης των δανείων τους.

Έτσι, οι εξελίξεις που προαναφέραμε ενίσχυσαν τις ανησυχίες σχετικά με το ενδεχόμενο τα νοικοκυριά να έχουν υπερδανειστεί, δηλαδή τη δυνατότητά τους να εξυπηρετούν κανονικά τα δάνειά τους, και κατά συνέπεια, το ύψος του πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναλάβει οι τράπεζες.

5.2 ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ / ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

Τα είδη δανείων που προσφέρει το κατάστημα 214 διαιρούνται σε τρεις κατηγορίες, στα καταναλωτικά στα στεγαστικά και στα επιχειρηματικά δάνεια. Παρακάτω θα παρουσιάσουμε τα τρία είδη δανείων αναλυτικά για κάθε μία κατηγορία

¹⁴5.2.1 Καταναλωτικά Δάνεια

Η ζήτηση καταναλωτικών δανείων είναι μεγάλη. Τα καταναλωτικά δάνεια ξεκινούν από μικρά ποσά. Χρησιμοποιούν για αγορές αγαθών μικρής αξίας και για αποπληρωμές άλλων οικονομικών υποχρεώσεων. Αυτού του είδους δάνεια, εγκρίνονται και πιο εύκολα σε σχέση με τα στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια. Τα είδη καταναλωτικών δανείων που προσφέρει το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας παρουσιάζονται στον πίνακα 2.

¹⁴ Τα Επιτόκια των Καταναλωτικών/Στεγαστικών/Επιχειρηματικών Δανείων παρουσιάζονται στους πίνακες στο παράρτημα Β σελ.7-16 στους πίνακες.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (214)					
ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΤΡ. ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ
Προσωπικό δάνειο "Καλοκαίρι 2008"	Για να περάσετε ένα ξέγνοιαστο καλοκαίρι το κατάστημά σας προσφέρει το Προσωπικό Δάνειο "Καλοκαίρι 2008" με επιπλέον ποσό- δώρο σε μετρητά 8,89% στο ποσό του δανείου.	Από € 3.000 μέχρι € 15.000, χωρίς δικαιολογητικά αγορών	Από 36-60 μήνες για ποσά από €3.000-€7.000 Από 36-84 μήνες για ποσά από €7.001-€15.000	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	€ 150
Προσωπικό δάνειο "ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΗ"	Για την αντιμετώπιση των έκτατων οικονομικών αναγκών, με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους και χωρίς δικαιολογητικά.	Από €1.500 και άνω	Από 6-60 μήνες για ποσά από €1.500-€3.000 Από 6-84 μήνες για ποσά άνω των €3.000	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	€3,5 ανά μήνα διάρκειας του δανείου
Ανοικτό Εθνοδάνειο	Ανοικτό Εθνοδάνειο σημαίνει ανοικτή επιλογή αντλώντας και καταθέτοντας χρήματα, σύμφωνα με την οικονομική ευχέρεια, πληρώνοντας τόκους μόνο για το οφειλόμενο ποσό.	Από €300, χωρίς δικαιολογητικά	Αόριστη (αυτόματη ανανέωση κάθε χρόνο)	Εξοφλείτε με μηνιαίες καταβολές ανάλογα με την επιλογή της ελάχιστης μηνιαίας καταβολής.	για €20.000 =€90 για €20.000,01 και άνω =€140
Υπερανάληψη (Overdraft)	Για να έχει κάποιος στη διάθεση του μετρητά μέχρι και €5.000 σε τρεχούμενο λογαριασμό, χωρίς δικαιολογητικά. Το όριο υπερανάληψης μπορεί να φτάσει και τα €10.000.	Από €5.000 έως και €10.000, ανάλογα το είδος λογαριασμού.	Αόριστη	Δυνατότητα μερικής καταβολής ή ολικής εξόφλησης της οφειλής, μηνιαίες δόσεις δεν υπάρχουν.	—
Αυτοκίνητρο	Για την αγορά ενός καινούργιου ή μεταχειρισμένου αυτοκινήτου, με τους καλύτερους όρους και χωρίς παρακράτηση κυριότητας.	Από €3.000 μέχρι το 100% της συνολικής δαπάνης.	Για αγορά καινούργιου Ι.Χ από 12 έως 100 μήνες. Για αγορά μεταχειρισμένου Ι.Χ από 12 έως 60 μήνες.	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	καιν. Ι.Χ €100, μετχ. Ι.Χ €140
Προσωπικό δάνειο "Σπουδάζω"	Δυνατότητα κάλυψης των προσωπικών αναγκών που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών, με μοναδικά προνόμια. Μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής και δωδεκάμηνη έντοκη περίοδο χάριτος.	Από €1.500 μέχρι €25.000 ανά μαθητή/φοιτητή	Από 18 έως 60 μήνες για €1.500 έως €3.000. Από 18 έως 84 μήνες για €3.000 μέχρι €25.000	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	€ 180

ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ 1/3	Πρόγραμμα μεταφοράς υπολοίπων καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών σε ένα λογαριασμό με χαμηλότερη δόση μέχρι και το 1/3.	Χωρίς εξασφαλίσεις από €2.000 έως 80.000. Με εξασφαλίσεις από €10.000 έως το σύνολο οφειλών.	Από 60 έως 180 μήνες, ανάλογα το ποσό δανείου.	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	Από €115 έως €380
Δάνεια για μεταπτυχιακούς φοιτητές	Για τους φοιτητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους για την απόκτηση Master ή διδακτορικού.	Μέχρι €5.869,41 για απόκτηση διπλώματος Master. Μέχρι €8.804,11 για απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.	15 χρόνια	Με εξαμηνιαίες χρεολυτικές δόσεις (30/6 και 31/12 κάθε έτους).	—
Δάνειο με ενέχυρο τίτλους εισηγμένους στο Χ.Α.	Για την κάλυψη αναγκών σε μετρητά και κυρίως για την αγορά τίτλων και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων ή εξόφληση υφιστάμενων σχετικών υποχρεώσεων.	Έως €150.000	Μέχρι 6 μήνες, με δυνατότητα παράτασης για 7 ακόμη εξάμηνα	Στο τέλος κάθε εξαμήνου καταβάλλονται οι τόκοι και τυχόν έξοδα. Το κεφάλαιο μπορεί να αποπληρωθεί πριν το τέλος του εξαμήνου ή κατά την διάρκειά του.	—

Πίνακας 2: Τα είδη Καταναλωτικών δανείων του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214)

5.2.2 Στεγαστικά Δάνεια

Οι πελάτες του υποκαταστήματος, μεταξύ των άλλων, έχουν και στεγαστικές ανάγκες τις οποίες εμπιστεύονται στους αρμόδιους υπαλλήλους του καταστήματος. Η κτηματική πίστη είναι από τους σπουδαιότερους τομείς, των τραπεζικών εργασιών. Η σπουδαιότητά του καταδεικνύεται από το γεγονός ότι το 1924 δημιουργήθηκε το κατάλληλο νομικό πλαίσιο ώστε ο τομέας αυτός να αποτελέσει αυτοτελή τραπεζική δραστηριότητα.

Τα στεγαστικά δάνεια εξυπηρετούν τις ανάγκες επισκευής, συντήρησης, βελτίωσης, επέκτασης, αποπεράτωσης κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου για ανέγερση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης, καθώς και εξόφλησης δανείου άλλης τράπεζας. Πρόκειται για υψηλά ποσά που ξεκινούν με ελάχιστο ποσό της €10.000.

Στον πίνακα 3 παρουσιάζονται τα δάνεια της στεγαστικής πίστης που προσφέρει το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214).

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (214)					
ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΤΡ. ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ
ESTIA ΠΡΟΝΟΜΙΟ- 1και ESTIA ΠΡΟΝΟΜΙΟ- 2	Προορίζεται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή, συντήρηση και αποπεράτωση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου και εξόφληση δανείου άλλης τράπεζας.	Από €10.000 έως την κάλυψη μέχρι το 100% του οφειλόμενου ποσού.	Από 10 έως 40 έτη	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση χωρίς καταβολή αποζημίωσης.	Από €490 έως €900
ESTIA 1+3 ΠΡΟΝΟΜΙΟ και ESTIA 1+5 ΠΡΟΝΟΜΙΟ	Προορίζεται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή, συντήρηση και αποπεράτωση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου και εξόφληση δανείου άλλης τράπεζας.	Από €10.000 έως την κάλυψη μέχρι το 100% του οφειλόμενου ποσού.	Από 10 έως 40 έτη	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση με καταβολή αποζημίωσης.	Από €490 έως €900
ESTIA 5,10,15,20 ΠΡΟΝΟΜΙΟ	Προορίζεται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή και αποπεράτωση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου και εξόφληση δανείου άλλης τράπεζας.	Από €10.000 έως την κάλυψη μέχρι το 100% του οφειλόμενου ποσού.	Η διάρκεια του δανείου διαμορφώνεται με βάση της επιλογής του προγράμματος.	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση.	Από €490 έως €900
ESTIA ΠΡΟΝΟΜΙΟ- 3	Προορίζεται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή, συντήρηση και αποπεράτωση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου και εξόφληση δανείου άλλης τράπεζας.	Από €10.000 έως την κάλυψη μέχρι το 100% του οφειλόμενου ποσού.	Από 20 έως 40 έτη	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση.	Από €490 έως €900

Σε Ελβετικό φράγκο	Προορίζεται για αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή, συντήρηση και αποπεράτωση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Επίσης για αγορά οικοπέδου και εξόφληση δανείου άλλης τράπεζας.	Από 100.000CHF έως το 100% του οφειλόμενου ποσού.	Από 10 έως 30 έτη	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση.	Από €490 έως €900
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ(Ε.Δ. ή και Ε.Ο.Κ.)	Προορίζεται για την αποκατάσταση παραδοσιακών/διατηρητέων κτιρίων που προορίζονται για κατοικία, για αγρότες και για αγορά/ανέγερση ή αποπεράτωση πρώτης κατοικίας.	Η επιδότηση υπολογίζεται ως ποσοστό επί του επιτοκίου του δανείου και μπορεί να ανέλθει μέχρι το 100%.	Διαμορφώνεται ανάλογα με το είδος στεγαστικού δανείου.	Με μηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Πρόωρη ολική ή μερική εξόφληση χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση.	Από €490 έως €900

Πίνακας 3: Τα είδη Στεγαστικών δανείων του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214)

Στα στεγαστικά δάνεια προσφέρεται ασφάλιση ακινήτου, για την καλύτερη δυνατή προστασία της περιουσίας από φωτιά, σεισμό, θραύση-ρήξη σωληνώσεων, διάρρηξη κ.α. Επίσης προσφέρεται και ασφάλιση ζωής του δανειολήπτη / εγγυητή.

5.2.3 Επιχειρηματικά Δάνεια

Τα επιχειρηματικά δάνεια απευθύνονται στους ελεύθερους επιχειρηματίες ή σε αυτούς που έχουν επιχείρηση με κύκλο εργασιών μέχρι €2.500.000 και αναζητούν χρηματοδοτικές λύσεις. Τα επιχειρηματικά δάνεια που προσφέρει το κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214), είναι ευέλικτα χρηματοδοτικά προγράμματα για την ενίσχυση της ρευστότητας ή για την απόκτηση πάγιων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε πελάτη.

Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται όλα τα είδη επιχειρηματικών δανείων που προσφέρει το κατάστημα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (214)					
ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΤΡ. ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ
Πολυδάνειο Κίνητρο	Προορίζεται για αγορά επ. αυτοκινήτου, μηχανολογικού εξοπλισμού, για αγορά άυλων παγίων, για ανακαίνιση/ βελτίωση και αγορά επαγγελματικής στέγης.	Από €100.000 χωρίς ανώτατο όριο	Από 5 έως 25 έτη	Με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	Από €500 έως €1.500
Πολυδάνειο Plus	Προορίζεται για αγορά επ. αυτοκινήτου, μηχανολογικού εξοπλισμού, για αγορά άυλων παγίων, για ανακαίνιση/ βελτίωση και αγορά επαγγελματικής στέγης.	Από €10.000 και για αγορά άυλων παγίων κ μηχ. Εξοπλισμό μέχρι €50.000	Από 3 έως 25 έτη	Με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	Από €500 έως €1.500
Επιχειρηματικό Πολυδάνειο	Προορίζεται για αγορά επ. αυτοκινήτου, μηχανολογικού εξοπλισμού, για αγορά άυλων παγίων, για ανακαίνιση/ βελτίωση και αγορά επαγγελματικής στέγης.	Από €10.000 και για αγορά άυλων παγίων κ μηχ. Εξοπλισμό μέχρι €50.000	Από 7 έως 25 έτη	Με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	Από €500 έως €1.500
Ανοικτό Επαγγελματικό Πλάνο	Κάλυψη αναγκών σε Κεφάλαιο Κίνησης και δαπανών εξοπλισμού μικρού κόστος.	Από €6.000 μέχρι και το 100% των αναγκών χρηματοδότησης της επιχείρησης.	Μέχρι και 4 χρόνια, με δυνατότητα ανανέωσης.	Το κεφάλαιο δανείου εξοφλείται ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του πελάτη.	Από €1.000 έως €1.500
ΑΜΕΣΩΣ	Κάλυψη αναγκών σε Κεφάλαιο Κίνησης και δαπανών εξοπλισμού μικρού κόστος.	Από € 10.000 μέχρι €50.000	Τριετής, με δυνατότητα τριετούς κάθε φορά ανανέωσης.	Το κεφάλαιο δανείου εξοφλείται ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του πελάτη.	Από €350 έως €1.500
Δάνεια σε συνάλλαγμα	Για συναλλαγές σε νομίσματα εκτός ευρώ, χρηματοδότηση βραχυπρόθεσμων αναγκών.	15.000€ χωρίς μέγιστο όριο	Ανάλογα το ποσό χρηματοδότησης.	Διαπραγματεύσιμος τρόπος εξόφλησης.	Από €500 έως €1.500

Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου για εξοπλισμό	Προορίζεται για ανανέωση του εξοπλισμού της επιχείρησης.	Το 80% της δαπάνης	Μέχρι 8 χρόνια	Εξόφληση κεφαλαίου με εξαμηνες ή ετήσιες δόσεις.	Από €500 έως €1.500
Leasing	Για απόκτηση επαγγελματικής στέγης, μηχανήματα παραγωγής, αυτοκίνητα, για εξοπλισμό γραφείου και Η/Υ.	100% χρηματοδότηση και 100% φορολογική απαλλαγή.	Ανάλογα το ποσό χρηματοδότησης.	Διαπραγματεύσιμος τρόπος εξόφλησης.	Από €500 έως €1.500
Factoring	Ο ασφαλέστερος και λειτουργικότερος τρόπος χρηματοοικονομικής διαχείρισης των απαιτήσεων της επιχείρησης, για την ανάπτυξη των εργασιών της με τις υπηρεσίες factoring.	Ανάλογα τις ανάγκες και τα δικαιολογητικά.	Ανάλογα το ποσό χρηματοδότησης.	Διαπραγματεύσιμος τρόπος εξόφλησης.	Ανάλογα το πρόγραμμα
Εθνοαναπτυξιακό	Εναλλακτική μορφή δανείου για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.	Χρηματοδότηση της σχετικής δαπάνης σε ποσοστό μέχρι 80%. Ελάχιστο ποσό δανείου €300.000.	Από 3 έως 10 χρόνια	Με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες ισόποσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.	Από €500 έως €1.500
Ανέγερση/αποπεράτωση οικοδομής	Δάνειο για την ανέγερση ή την αποπεράτωση οικοδομής σε ιδιόκτητο οικόπεδο του δανειολήπτη/τριας εταιρείας.	Μέχρι το 90% του κόστους που έχει εκτιμηθεί. Ελάχιστο ποσό €100.00 και μέγιστο €1.000.000	Μέχρι 3 χρόνια με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 18 μήνες.	Με τριμηνιαίες χρεολυτικές δόσεις	€ 800

Αγορά οικοπέδου και ανέγερση επί αυτού οικοδομής	Δάνειο για την αγορά οικοπέδου και την ανέγερσή του.	Μέχρι το 75% του κόστους που έχει εκτιμηθεί για την αγορά. Με ελάχιστο ποσό €100.00 και μέγιστο €1.000.000.	Μέχρι 3 χρόνια, με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 18 μήνες.	Με τριμηνιαίες χρεολυτικές δόσεις	€ 800
Ανέγερση/ αποπεράτωση οικοδομής με αντιπαροχή	Δάνειο για την ανέγερση ή την αποπεράτωση οικοδομής με το σύστημα της αντιπαροχής	Μέχρι το 60% του κόστους που έχει εκτιμηθεί για την αγορά. Με ελάχιστο ποσό €100.00 και μέγιστο €1.000.000.	Μέχρι 3 χρόνια, με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 18 μήνες.	Με τριμηνιαίες χρεολυτικές δόσεις	€ 800

Πίνακας 4: Τα είδη Επιχειρηματικών δανείων του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214)

5.3 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΗΤΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

5.3.1 Η Ζήτηση Καταναλωτικών Δανείων

¹⁵Πανευρωπαϊκό χρυσό μετάλλιο σε καταναλωτικά δάνεια κερδίζει η Ελλάδα. Στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τον Μάρτιο του 2008 δείχνουν ότι το υπόλοιπο καταναλωτικών δανείων έχει φτάσει αισίως στο 12% του ΑΕΠ, στην πιο υψηλή αναλογία μεταξύ των κρατών της ευρωζώνης.

¹⁵ Ελευθεροτυπία Φύλλο Κυριακής 25/04/2008

Πρόκειται για δανεισμό που δεν αποσκοπεί συνήθως σε κάποια επένδυση, αλλά στην κάλυψη καθημερινών αναγκών των νοικοκυριών. Στην Ελλάδα λοιπόν τα τελευταία χρόνια ο δανεισμός αυτός αυξάνεται ταχύτατα : από τον Μάρτιο του 2003 μέχρι σήμερα τα καταναλωτικά των Ελλήνων έχουν αυξηθεί κατά 200%, φτάνοντας το χρέος στα 29,1 δις. Ευρώ. Σε κανένα άλλο κράτος της Ε.Ε., ακόμη και σε πιο φτωχές χώρες όπως η Πορτογαλία, η αύξηση δεν ξεπέρασε το 100% την τελευταία πενταετία.

Τα συγκριτικά στοιχεία της ΕΚΤ δείχνουν ότι στην Ισπανία η αύξηση έφτασε στο 93%, στην Ιταλία στο 85%, στην Ιρλανδία στο 49% και στην Πορτογαλία στο 74% (σε όλες τις χώρες τα καταναλωτικά υπολείπονται του 10% του ΑΕΠ τους).

Η ζήτηση καταναλωτικών δανείων του καταστήματος σημείωσε αύξηση, το πρώτο τρίμηνο του 2008 όπως έχουμε προαναφέρει στο 3^ο κεφάλαιο από €86.000 σε €1 εκατ. Το ποσό αυτό, έχει αυξηθεί σημαντικά μέχρι και τον Αύγουστο του 2008. Γεγονός που επιβεβαιώνει πως τα καταναλωτικά δάνεια αυξήθηκαν ταχύτατα σε σχέση με άλλες χρονιές.

5.3.2 Η Ζήτηση Στεγαστικών Δανείων

¹⁶Μειωμένο το ενδιαφέρον των Ελλήνων για την αγορά κατοικίας. Υποχωρεί ο ρυθμός αύξησης της στεγαστικής πίστης. Σε σταθερή πτωτική τάση βρίσκεται τους τελευταίους μήνες ο ρυθμός χορήγησης στεγαστικών δανείων, με αποτέλεσμα να υποχωρήσει, στο τέλος Μαρτίου 2008, στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας πενταετίας.

Την ίδια στιγμή παράγοντες της κτηματαγοράς κάνουν λόγο για μειωμένο ενδιαφέρον στην αγορά κατοικίας, και επισημαίνουν ότι η κάμψη που παρατηρείται στις χορηγήσεις στεγαστικών δανείων επιβαρύνεται περαιτέρω και από την αναγκαστική πολιτική των τραπεζών να σταματήσουν τις μέχρι σήμερα προσφορές (χαμηλού επιτοκίου, μειωμένων εξόδων, κ.α.), επικαλούμενες αύξηση του κόστους χρήματος.

¹⁶ <http://www.ing.gr>

Η κόπωση της αγοράς και η αδυναμία των τραπεζών να προσελκύσουν πελάτες σε συνδυασμό με τη σταδιακή αύξηση των επιτοκίων και την κατάργηση των προσφορών αποτυπώνονται με σαφήνεια στη σύγκριση των στοιχείων για τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο, Μάρτιο και Απρίλιο με τα αντίστοιχα του Δεκεμβρίου του 2007.

Σύμφωνα με στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδος, ο ρυθμός αύξησης των στεγαστικών δανείων σε ετήσια βάση, υποχώρησε τον Μάρτιο του 2008 στο 19%, από 20,4% τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους και 21,4% τον Δεκέμβριο του 2007.

Σε ότι αφορά το ύψος των νέων στεγαστικών δανείων που χορηγούν οι τράπεζες το τελευταίο διάστημα, παρατηρείται σημαντική καθίζηση της ζήτησης από πλευράς των νοικοκυριών. Ενδεικτικό του μειωμένου ενδιαφέροντος είναι ότι από τα 1,5 δις. ευρώ που ήταν τα νέα στεγαστικά δάνεια το Δεκέμβριο του 2007, παρατηρήθηκε κατακόρυφη πτώση στα 750 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2008, τον Μάρτιο τα πράγματα ήταν λίγο καλύτερα καθώς χορηγήθηκαν 900 εκατ. ευρώ νέα στεγαστικά δάνεια.

Όλα τα παραπάνω έχουν προκύψει, εξαιτίας της αρνητικής ψυχολογίας στην οποία βρίσκονται τα ελληνικά νοικοκυριά, κάτι που έχει οδηγήσει στη πτώση της ζήτησης των στεγαστικών δανείων.

Στο κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214), παρατηρείται αύξηση στον τομέα των στεγαστικών δανείων, αύξηση 12% σε σύγκριση με το 2007. Ενώ θα έπρεπε να παρατηρείται μείωση του ποσοστού σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία. Η αιτία της αύξησης που σημείωσε το κατάστημα οφείλεται, στο γεγονός, πως δάνεια που ήταν να πραγματοποιηθούν το έτος 2007 καθυστέρησαν και μετρήθηκαν στο έτος του 2008. Εάν εξαιρεθούν τα δάνεια που ήταν να πραγματοποιηθούν το 2007 το αποτέλεσμα της ζήτησης των στεγαστικών δανείων του καταστήματος θα παρέμεινε σταθερό ή κάποιες μονάδες μειωμένο σε σχέση με το αποτέλεσμα του 2007.

5.3.3 Η Ζήτηση των Επιχειρηματικών Δανείων

¹⁷Στο εμπόριο παρατηρήθηκαν σημαντικοί ρυθμοί αύξησης των δανείων και συγκεκριμένα κατά 14,1% στο τέταρτο τρίμηνο του 2007 και κατά 13,6% το πρώτο τρίμηνο του 2008, έναντι ποσοστού 5% περίπου του προηγούμενου έτους. Η συνολική αύξηση των χορηγήσεων στις επιχειρήσεις τρέχει περίπου με 20%, έναντι του περσινού 9%. Η άντληση επιπλέον κεφαλαίων κατά περίπου 17 δις. ευρώ στην διάρκεια ενός έτος είναι δίκικο μαχαίρι, αν και αναγκαία λόγω έλλειψης ρευστότητας, μιας και η αύξηση του κόστους του χρήματος εγκυμονεί πάντα κινδύνους.

Η αυξημένη ζήτηση για τραπεζική χρηματοδότησης, ερμηνεύεται ως ένα βαθμό από τις απαισιόδοξες εκτιμήσεις των μικρομεσαίων εμπόρων, για αύξηση των οικονομικών υποχρεώσεων τους και ταυτόχρονη μείωση των πωλήσεων, παρά σε αναπτυξιακές επιδόσεις. Οι ανάγκες δανεισμού σήμερα στο εμπόριο είναι κυρίως για κεφάλαιο κίνησης και το 68% των δανείων είναι βραχυπρόθεσμα με διάρκεια ενός έτους, δηλαδή ταμειακής διευκόλυνσης.

Βεβαίως και οι ανάγκες επενδυτικών σχεδίων στο εμπόριο είναι εξίσου σημαντικές, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος υπάρχει αυξημένη ζήτηση κατά 19% σε σχέση με πέρυσι, που ο ρυθμός δανεισμού ήταν της τάξης του 16%. Το εμπόριο, μαζί με τις κατασκευαστικές και μεταφορικές εταιρείες, αλλά και τον κλάδο των επικοινωνιών, έχουν την μεγαλύτερη συμμετοχή στην άντληση κεφαλαίων από τις τράπεζες.

Παρά το φόβο, ότι ο κύκλος του φθηνού χρήματος αρχίζει πλέον να κλείνει, λόγω της αύξησης των επιτοκίων, πολλές εμπορικές επιχειρήσεις δεν επηρεαστήκαν και με το σκεπτικό της περαιτέρω επιδείνωσης των όρων χρηματοδότησης, επέσπευσαν την σύναψη δανείων και προχώρησαν σε προσυμφωνίες πιστωτικών ορίων.

Αύξηση ρεκόρ έφτασαν οι χορηγήσεις επιχειρηματικών δανείων του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214) το 2008. σημειώθηκε αύξηση 22% σε σχέση με τα προηγούμενα 2 έτη. Πολλοί πελάτες τόλμησαν το μεγάλο βήμα να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους και άλλοι να δημιουργήσουν την δική τους επιχείρηση.

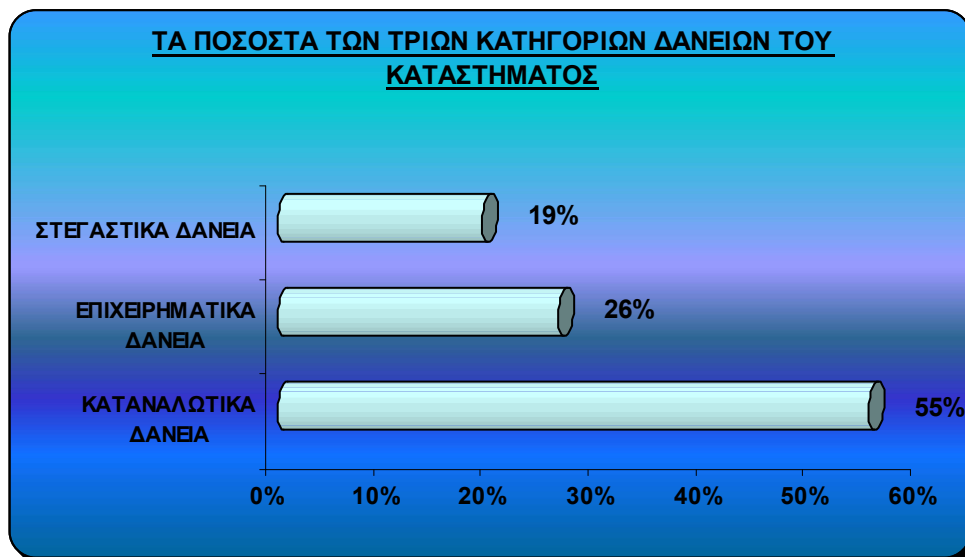
¹⁷ <http://www.espireas.gr>

5.4 ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (214)

Στα παρακάτω διαγράμματα θα παρουσιάσουμε τα ποσοστά των τριών κατηγοριών δανείων έτσι όπως διαμορφώθηκαν το 2008 στο κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214).

5.4.1 Η διαμόρφωση της ζήτησης δανείων για το έτος 2008 του καταστήματος (214)

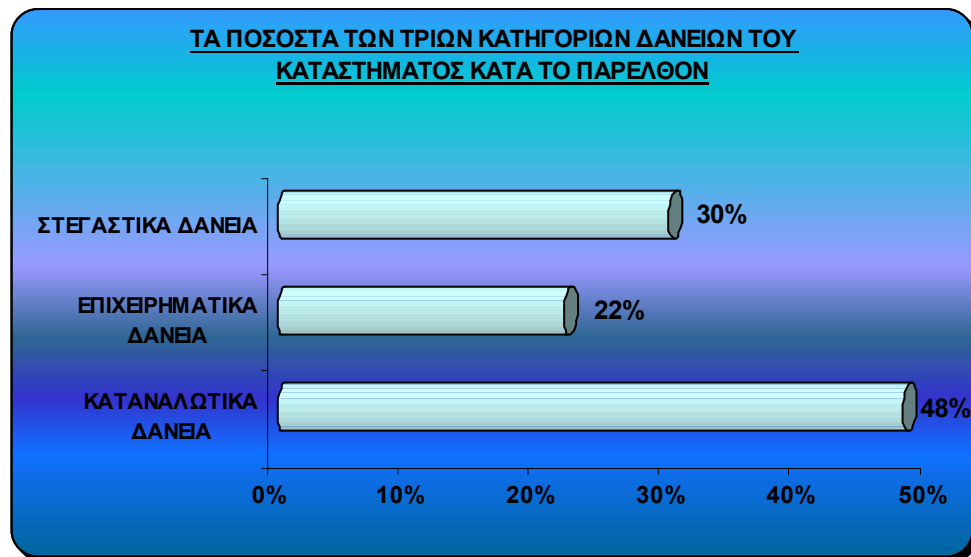
Τα ποσοστά που κατέχει κάθε μία κατηγορία δανείων στο κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214) για το έτος 2008 παρουσιάζονται στο διάγραμμα 7.

Διάγραμμα 7: Τα ποσοστά ανά κατηγορία δανείων το 2008.

Ήταν αναμενόμενο, πως ο τομέας της καταναλωτικής πίστης θα επικρατούσε με ποσοστό 55% έναντι των άλλων δύο κατηγοριών δανείων. Διότι η ζήτηση καταναλωτικών δανείων αυξήθηκε σημαντικά το 2008. Ακολουθεί με ποσοστό 26% ο τομέας των επιχειρηματικών δανείων, στον οποίο παρατηρήθηκε σημαντικός ρυθμός αύξησης των δανείων σε σχέση με τον τομέα της στεγαστικής πίστης. Λόγω της μείωσης στη ζήτηση των στεγαστικών δανείων το ποσοστό διαμορφώθηκε σε 19%. Να επισημάνουμε ξανά πως το κατάστημα είχε αύξηση στον τομέα των στεγαστικών δανείων λόγω του ότι στεγαστικά δάνεια που ήταν να πραγματοποιηθούν το 2007 καθυστέρησαν και μετρήθηκαν στο έτος του 2008.

Στο διάγραμμα 8 βλέπουμε πως παρουσιαζόταν τα παραπάνω ποσοστά των δανείων του καταστήματος στο παρελθόν.

Διάγραμμα 8: Τα ποσοστά ανά κατηγορία δανείων κατά το παρελθόν.

Σε σύγκριση με το παρελθόν παρουσιάστηκαν κάποιες αλλαγές στα ποσοστά ανά κατηγορία δανείων. Στη πρώτη θέση της ζήτησης δανείων ήταν και πάλι ο τομέας της καταναλωτικής πίστης. Αν και διαπιστώνουμε μεγάλη αύξηση της ζήτησης σε σχέση με το παρελθόν από 30% σε 55% του συνόλου σήμερα. Τα επιχειρηματικά δάνεια σημείωναν τότε το 22% του συνόλου κάτι που σήμερα αυξήθηκε στο 26% λαμβάνοντας τη δεύτερη θέση σε αντίθεση με το παρελθόν στο οποίο ο επιχειρηματικός τομέας ανερχόταν στη τρίτη θέση. Ο τομέας της στεγαστικής πίστης όδευε στο παρελθόν θετικά, σε σύγκριση με σήμερα που μειώθηκε σημαντικά. Από το 22% του συνόλου που σημείωνε κατά το παρελθόν μειώθηκε στο 19% σήμερα.

5.5 Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Μεταξύ των 64 τραπεζών που σήμερα δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα αναπτύσσεται εντονότατος ανταγωνισμός για τη διατήρηση της υφιστάμενης και τη διεκδίκηση νέας πελατείας με κυρίαρχο στοιχείο την τιμολόγηση των υπηρεσιών. Ο βαθμός συγκέντρωσης σύμφωνα και με τους δύο διεθνώς αποδεκτούς τρόπους μέτρησής του για τις ελληνικές τράπεζες είναι χαμηλός έως μέτριος και κυμαίνεται γύρω στο 66%. Υψηλότερος μεν του αντίστοιχου δείκτη συγκέντρωσης των διεθνών χρηματοπιστωτικών κέντρων, όπως του Ηνωμένου Βασιλείου και του Λουξεμβούργου, πολύ πιο βελτιωμένος όμως από την Ολλανδία, το Βέλγιο, την Φινλανδία, την Πορτογαλία και άλλες χώρες, στις περισσότερες εκ των οποίων ο βαθμός συγκέντρωσης υπερβαίνει το 80 - 85%.

5.6 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Η σύγκλιση των ονομαστικών τραπεζικών επιτοκίων δανεισμού ανάμεσα στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης είναι τα τελευταία χρόνια διαρκής. Αυτό κατέστη εφικτό λόγω ιδίως της συνεχούς ενίσχυσης του ανταγωνισμού στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, και της ανάπτυξης από τις τράπεζες πιο αποτελεσματικών μεθόδων υπολογισμού και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Η διαφορά ανάμεσα στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης όσον αφορά τα ονομαστικά τραπεζικά επιτόκια δανεισμού προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις, για όλες τις κατηγορίες νέων δανείων, κυμαίνεται:

- * από 0,36 έως 0,73 στην επιχειρηματική πίστη,
- * 1,26 στην καταναλωτική πίστη, και
- * από ΜΕΙΟΝ 0,71% έως ΜΕΙΟΝ 0,51% στη στεγαστική πίστη.

Με δεδομένη την κατά το 1% προς τα άνω απόκλιση του εγχώριου πληθωρισμού από το μέσο όρο της ευρωζώνης, τα παραπάνω ποσοστά, στο σύνολό τους, αν αποπληθωριστούν, διαμορφώνονται από ΜΕΙΟΝ 1,71 έως +0,26%, δηλαδή από αρκούντως αρνητικά ως οριακά θετικά.

Επίσης, εν αντιθέσει με όσα διαρκώς αναφέρονται, τα ονομαστικά επιτόκια στην Ελλάδα δεν είναι σε καμία κατηγορία δανεισμού τα μεγαλύτερα στην ευρωζώνη (τα ακριβότερα επιτόκια παρατηρούνται ενδεικτικά σε Αυστρία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβενία). Ειδικά δε στη στεγαστική πίστη τα ελληνικά νοικοκυριά απολάμβαναν, από τον Ιανουάριο του 2008, τα χαμηλότερα επιτόκια μεταξύ των κρατών μελών της ευρωζώνης.

Σε ότι αφορά τα επιτόκια των πιστωτικών καρτών, αυτά σε όλες τις χώρες είναι τα υψηλότερα εξαιτίας της φύσης και της λειτουργίας της πιστωτικής κάρτας (ανακυκλούμενη πίστωση, έλλειψη εμπράγματης ασφάλειας, υψηλότερος λειτουργικός κίνδυνος, απάτες, κλοπές).

Εξαιρέση, όπου πράγματι η Ελλάδα έχει τα υψηλότερα επιτόκια, αποτελούν τα άνω των πέντε ετών υφιστάμενα υπόλοιπα τραπεζικών δανείων προς επιχειρήσεις. Πρόκειται όμως για δάνεια τα οποία έχουν χορηγηθεί στο απώτερο πλέον παρελθόν, πολλά εξ αυτών πριν από τη νομισματική ενοποίηση, με υψηλότερο πληθωρισμό και δραχμικά επιτόκια κατά τη χορήγησή τους και τα οποία βαθμηδόν αντικαθίστανται από νεότερα δάνεια με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση και σύγκλιση των επιτοκίων τους με το μέσο όρο της ευρωζώνης.

Στις τραπεζικές καταθέσεις, πάντως, τα ελληνικά νοικοκυριά απολαμβάνουν τα τελευταία χρόνια υψηλότερα επιτόκια από το μέσο όρο των υπολοίπων κρατών μελών της ευρωζώνης, ενώ όσον αφορά τις επιχειρήσεις, με μοναδική, κυριολεκτικά, εξαίρεση το επιτόκιο καταθέσεων overnight (μιας ημέρας) στο οποίο ενσωματώνονται και έξοδα για φύλακτρα και το οποίο πράγματι είναι από τα ακριβότερα στην ευρωζώνη. Για όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες τα επιτόκια

καταθέσεων κυμαίνονται στο μέσο όρο, ενώ τα χαμηλότερα επιτόκια καταθέσεων παρατηρούνται σε Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο Σλοβενία και Φινλανδία).

Όλα τα παραπάνω ισχύουν, αλλά πρέπει να έχουμε υπόψη πως στην Ελλάδα επικρατούν εντελώς διαφορετικές οικονομικές συνθήκες σε σχέση με τα άλλα κράτη, όπως για παράδειγμα ο μισθός, το ΑΕΠ, η ανεργία και ο πληθωρισμός. Οπότε μπορούμε να αναφέρουμε πως δεν είμαστε σε πλεονεκτική θέση στο επίπεδο των τραπεζικών επιτοκίων. Γεγονός το οποίο αναφέρουμε και παρακάτω.

5.7 Η ΚΡΙΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η κρίση ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2006, όταν χορηγούνταν δάνεια σε δανειολήπτες με δυσμενές πιστωτικό ιστορικό, οι οποίοι σε άλλη περίπτωση δεν θα δικαιούνταν κανονικό ενυπόθηκο δάνειο. Οι δυσκολίες αποπληρωμής δεν άρχισαν να φανούν, με αποτέλεσμα πολλοί ιδιοκτήτες κατοικιών να μην είναι πλέον σε θέση να εκπληρώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις, και, κατά συνέπεια, αυξήθηκε ξαφνικά ο αριθμός των κατασχέσεων στην αγορά ενυπόθηκων δανείων υψηλού κινδύνου. Οι συνθήκες αυτές οδήγησαν σε κλείσιμο ή πτώχευση αρκετούς σημαντικούς ενυπόθηκους δανειστές στην αποκαλούμενη αγορά subprime.

Στο παγκοσμιοποιημένο χρηματοοικονομικό περιβάλλον η κρίση πέρασε σχεδόν άμεσα τον Ατλαντικό, αφήνοντας το στίγμα της στα χρηματιστήρια και τις τράπεζες της Ευρώπης.

Πέρα από κάποιες ενέσεις ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, προς το παρόν δεν υπάρχει άλλη παρέμβαση ανάλογη των σημαντικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Όλοι επηρεάζονται, έστω και έμμεσα από την κρίση. Η έλλειψη ρευστότητας των τραπεζών οδηγεί σε αύξηση των επιτοκίων στα δάνεια, άρα και σε μείωση των καταναλωτικών δαπανών, οι οποίες τα τελευταία χρόνια συντηρήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τα καταναλωτικά δάνεια και τις πιστωτικές κάρτες. Η αύξηση του κόστους του χρήματος για τις επιχειρήσεις επιβαρύνει τις τελικές τιμές και σε μια σειρά ευρείας κατανάλωσης προϊόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2008

6.1 Η ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

¹⁸Η κυβερνητική, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει και τον εποπτικό ρόλο, διασφαλίζει και εγγυάται τη σταθερότητα του συστήματος και προστατεύει τα συμφέροντα όλων των πολιτών, γεγονός που επιβεβαίωσε ο πρωθυπουργός κ. Κώστας Καραμανλής μετά τη συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής.

Η εγγύηση του πρωθυπουργού ήρθε να προστεθεί στην διαβεβαίωση του υπουργού Οικονομίας κ. Γιώργου Αλογοσκούφη ότι δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν και είναι ασφαλές.

Τη διαβεβαίωση περί της ασφάλειας των ελληνικών τραπεζών έδωσε και ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας κ. Γιώργος Προβόπουλος ο οποίος είχε ευρεία σύσκεψη με τη συμμετοχή των διοικήσεων των 6 μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών οι οποίες διαχειρίζονται 80% του προϊόντος του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας μας.

Μάλιστα από το θεσμικό του ρόλο ως επόπτης της λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος παρέθεσε προς επίρρωση των λόγων του και τρία βασικά επιχειρήματα που συνηγορούν την ασφάλεια του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στην κρίση που πλήττει τις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Συγκεκριμένα :

1. Πάνω από το 90% των χορηγήσεων χρηματοδοτείται από καταθέσεις πελατών και, συνεπώς, η εξάρτησης των ελληνικών τραπεζών από τις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές είναι μικρή. Άρα, η συνεχιζόμενη αναταραχή στις αγορές αυτές επηρεάζει λιγότερο τις ελληνικές τράπεζες.

¹⁸ Ναυτεμπορική Φύλλο Τετάρτης 01/10/2008

2. Η έκθεση σε προβληματικά χρηματοπιστωτικά προϊόντα είναι περιορισμένη. Την τελευταία δεκαετία οι ελληνικές τράπεζες λειτουργούσαν σε ένα ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και στη Ν.Α. Ευρώπη. Αυτό τους επέτρεψε να εκμεταλλευτούν σημαντικές ευκαιρίες επικερδούς επένδυσης των κεφαλαίων τους σε παραδοσιακές τραπεζικές δραστηριότητες, χωρίς να εκτεθούν σε αμφίβολης αξίας τοποθετήσεις.
3. Η κεφαλαιακή βάση είναι ισχυρή, έχοντας μάλιστα ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια και από την υψηλή κερδοφορία. Ο λόγος ενεργητικού προς ίδια κεφάλαια διαμορφώνεται σε λογικά επίπεδα, εμφανώς καλύτερα από τον αντίστοιχο λόγο των τραπεζών που κλυδωνίστηκαν τον τελευταίο καιρό.

Ο κ. Προβόπουλος συνέστησε στους τραπεζίτες αυστηρότερη πιστοδοτική πολιτική για το επόμενο διάστημα και δήλωσε ικανοποιημένος αφού η σύσταση του συνάντησε την σύμφωνη γνώμη όλων.

6.2 ΦΡΕΝΟ ΣΤΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

¹⁹Φρένο στα δάνεια και ιδιαίτερα αυτά που δίνονται με διαδικασίες εξπρές, επιχειρεί η Τράπεζα της Ελλάδος, θέτοντας αυστηρότερα κριτήρια στην χορήγηση τους. Στην απόφαση αυτή, οδήγησε ο υπερδανεισμός των νοικοκυριών, ο οποίος τον περασμένο Οκτώβριο είχε φτάσει στα 30 δις. ευρώ. Το ποσό αυτό αφορά στεγαστικά, προσωπικά, καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες.

Τα επτά κριτήρια της Τράπεζας της Ελλάδος, πρέπει να υιοθετήσουν οι τράπεζες για την χορήγηση δανείων. Στόχος, να καλυφθούν επισφάλειες όπως η μη αποπληρωμή δανείων από τα νοικοκυριά προκειμένου να προστατευθεί το ελληνικό πιστωτικό σύστημα.

6.2.1 Τα κριτήρια επιλογής για την χορήγηση δανείων

- Το εισόδημα του δανειολήπτη.
- Η φορολογική δήλωσή του.
- Η αξία του ακινήτου αν πρόκειται για στεγαστικό δάνειο.
- Το ποσό δανειοδότησης σε σχέση με την ικανότητα αποπληρωμής.

¹⁹[http:// www.bankofgreece.gr](http://www.bankofgreece.gr)

- Η συνδρομή του Τειρεσία.
- Το οικονομικό άνοιγμα του δανειολήπτη σε υποχρεώσεις προς τράπεζες.
- Η ηλικία του σε σχέση με τον χρόνο αποπληρωμής του δανείου.

6.2.2 Τα Λάθη του Τραπεζικού Συστήματος κατά το Παρελθόν

Τα λάθη και οι ευθύνες, των τραπεζικών ιδρυμάτων κατά το παρελθόν ήταν πολλά, με συνέπεια η χώρα να βρίσκεται στις πρώτες θέσεις στην κατηγορία του υπερδανεισμού των νοικοκυριών. Δεν υπήρχε σωστή και ολοκληρωμένη ενημέρωση των δανειοληπτών από τα τραπεζικά ιδρύματα. Τα κριτήρια δανειοδότησης ήταν πιο χαλαρά σε σχέση με σήμερα. Ο κύριος στόχος των τραπεζών ήταν η χορήγηση αρκετών δανείων, παραλείποντας πολλά κριτήρια που έχουμε προαναφέρει. Παραδείγματος χάρη, δε δινόταν μεγάλη έμφαση στο ποσό δανειοδότησης σε σχέση με την ικανότητα αποπληρωμής του καθώς επίσης στην ηλικία του δανειολήπτη σε σχέση με τον χρόνο αποπληρωμής του δανείου. Παράληψη δυο βασικών παραγόντων, ώστε να αποφθεχθούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

6.2.2.1 Τα 15 Στοιχεία που πρέπει να προσέχει ο Δανειολήπτης

1. Περιγραφή του δανείου
2. Ονομαστικό Επιτόκιο
3. Συνολικό Ετήσιο Πραγματικό Ποσοστό Επιβάρυνσης
4. Ύψος παρεχόμενης πίστωσης
5. Νόμισμα Διάρκειας Δανείου
6. Αριθμός και περιοδικότητα δόσεων
7. Ύψος δόσης
8. Πρόσθετα στοιχεία για το δάνειο
9. Εφάπαξ εξόφληση
10. Πρόσθετα εφάπαξ έξοδα
11. Πρόσθετα επαναλαμβανόμενα έξοδα
12. Δυνατότητες πρόωρης αποπληρωμής
13. Όργανα εσωτερικού ελέγχου παραπόνων
14. Ενδεικτικός πίνακας αποπληρωμής
15. Υποχρέωση ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού

Τα παραπάνω στοιχεία, δεν πρέπει να παραλείπονται από τους δανειολήπτες. Συνήθως δε δίνεται μεγάλη βάση σε αυτά τα στοιχεία, διότι οι περισσότεροι δανειολήπτες αγνοούν τη σημασία τους και οι τραπεζικοί δεν τους ενημερώνουν πλήρως. Η γνώση αυτών των ζητημάτων θα απόφερε σημαντική μείωση του ποσοστού των υπερδανεισμένων νοικοκυριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Για την καλύτερη εξοικείωση με το θέμα της πτυχιακής εργασία και την ορθότερη σύνταξη αποτελεσμάτων συντάχθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο με 16 ερωτήσεις (βλέπω Παράρτημα Α σελ1-4). Η ανάλυση των δεδομένων/στοιχείων των ερωτηματολογίων (100) επεξεργάστηκαν με τη χρησιμοποίηση του στατιστικού πακέτου Statistical Package for Social Sciences (SPSS). Επίσης διεξάχθηκαν τρεις συνεντεύξεις αρμοδίων προσώπων (βλέπω Παράρτημα Γ σελ17-19) του καταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214). Παρακάτω αναλύονται όλα τα στάδια για την ολοκλήρωση της δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε βάση των ερωτηματολογίων.

Να σημειώσουμε και να επεξηγήσουμε πως από τα 100 ερωτηματολόγια απαντήθηκαν μόνο τα 90. Διότι από τους 100 ερωτώμενους που είχαν την διάθεση να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο, οι 90 έχουν πάρει δάνειο και μόνο 10 ερωτώμενοι δεν είχαν κάποιο προϊόν δανεισμού. Σκόπιμα, δουλέψαμε με τα 90 ερωτηματολόγια και δεν αναζητήσαμε και άλλους 10 κατόχους δανείων, ώστε να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε το μέγεθος του πληθυσμού που έχει κάποιο προϊόν δανεισμού.

Είδος δημοσκόπησης : Συλλογή πρωτογενών στοιχείων με προσωπική συνέντευξη μέσου δομημένου ερωτηματολογίου.

Τόπος διεξαγωγής: Κατάστημα Πλ. Δημοκρατίας (214), Καραολή και Δημητρίου 15, Τ.Κ. 54630.

Χρόνος διεξαγωγής : 18 Αυγούστου 2008 – 22 Αυγούστου 2008

Πληθυσμός: 100 Πελάτες του υποκαταστήματος

Μονάδα δειγματοληψίας : Επειδή πρόκειται για εκπαιδευτική έρευνα το δείγμα (n) δεν βρέθηκε από κάποιον τρόπο δείγματος, αλλά ορίζεται σε 100 άτομα (n=100), 100 ερωτηματολόγια .

Μέθοδος δειγματοληψίας: Για την εργασία αυτή επιλέχτηκε η μέθοδος δειγματοληψίας χωρίς πιθανότητες ή δειγματοληψία ευκολίας.

Προσδιορισμός της μονάδας δειγματοληψίας: Όπως προαναφέραμε η μονάδα πληθυσμού είναι ο κάθε πελάτης του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214).

Προσδιορισμός της μεθόδου δειγματοληψίας: Στην κατευθυνόμενη ή δειγματοληψία ευκολίας δεν γνωρίζουμε πια είναι η πιθανότητα όλες οι μονάδες του πληθυσμού να έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στο δείγμα.

Τα δείγματα ευκολίας μπορεί να είναι τα πρώτα άτομα που θα συναντήσουμε στο δρόμο, οι πρώτοι που θα αντικρίσουμε σε μια αγγελία στα Μ.Μ.Ε, στη δική μας περίπτωση είναι οι πελάτες που επισκέφτηκαν το κατάστημα την χρονική περίοδο 18-22 Αυγούστου το 2008 και ήταν πρόθυμοι να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

Εφαρμογή του πλάνου δείγματος: Κατά την εφαρμογή της μεθόδου δειγματοληψίας, η μονάδα δειγματοληψίας (πελάτες) επιλέχτηκε με την εξής διαδικασία:

- Εργαλείο δημοσκοπήσης: Δομημένο ερωτηματολόγιο

Η σύνταξη του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια των στελεχών του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214).

Η ερευνητική μας ομάδα βασίστηκε στο ερωτηματολόγιο για να θέσει στόχους στην αρχή της εργασίας. Με τον τρόπο αυτό θελήσαμε να φτάσουμε στα τελικά μας συμπεράσματα μέσω των απαντήσεων που δόθηκαν από τον ερευνώμενο πληθυσμό. Λόγω αυτού άλλωστε ζητήσαμε από το δείγμα μας να απαντήσει όσο πιο ειλικρινά και υπεύθυνα, ώστε και τα δικά μας συμπεράσματα να είναι όσο πιο ορθά γίνεται. Να σημειώσουμε, πως δεν ήταν εφικτό να πληροφορηθούμε προσωπικά στοιχεία, όπως το όνομα, η διεύθυνση κατοικίας και το τηλέφωνο των πελατών του καταστήματος, ίδιοι οι πελάτες δεν ήταν διαθέσιμοι να μας τα παραχωρήσουν και τα στελέχη του καταστήματος έκριναν πως κάτι τέτοιο θα ήταν ανάρμοστο απέναντι στους πελάτες τους.

²⁰Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν στο ερωτηματολόγιο μετρήθηκαν με διάφορους τρόπους. Έτσι για παράδειγμα στην ερώτηση 5 (πόσο σας ενδιαφέρουν οι χρηματοοικονομικοί όροι του δανείου), η μεταβλητή μετρήθηκε με τη μη συγκριτική θεματική κλίμακα αξιολόγησης.

Εδώ οι ερευνώμενοι καλούνται να επιλέξουν μία από τις πιθανές απαντήσεις που τους δίνονται χωρίς να συγκρίνουν τους χρηματοοικονομικούς του δανείου με κάποιον άλλον παράγοντα. Το ίδιο ισχύει και για τις ερωτήσεις 7 και 8.

Στην ερώτηση 10, που αφορά το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των πελατών αναφορικά με τις απόψεις για τα τραπεζικά ιδρύματα, χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert. Εδώ, ο ερωτηθείς καλείται να εκφράσει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του με τις προτάσεις που προηγουμένως έχουν διατυπωθεί σε μορφή κατάφασης και όχι με την μορφή άμεσης ερώτησης.

Τέλος τα δημογραφικά στοιχεία μετρήθηκαν και αυτά με διάφορους τρόπους. Έτσι για παράδειγμα η ερώτηση 11 (φύλο), μετρήθηκε με την κλίμακα του ονομαστικού επιπέδου, η ερώτηση 12 (οικογενειακή κατάσταση) μετρήθηκε επίσης σε ονομαστικό επίπεδο μέτρησης, καθώς και η ερώτηση 16 (το επάγγελμά σας). Η ερώτηση 14 (το επίπεδο της εκπαίδευσής σας) μετρήθηκε με τη βοήθεια του τακτικού επιπέδου μέτρησης. Τέλος οι ποσοτικές μεταβλητές, όπως το εισόδημα ερώτηση 15 και η ηλικία ερώτηση 13, του ερευνώμενου πληθυσμού μετρήθηκαν με τη βοήθεια του τακτικού επιπέδου μέτρησης.

Οι τεχνικές ανάλυσης των δεδομένων που επιλέξαμε για αυτήν την εργασία ήταν το τεστ χ^2 . καθώς επίσης, για την διευκόλυνση της κωδικοποίησης του ερωτηματολογίου θα ήταν σκόπιμο να αναφέρουμε τον τρόπο αυτής της κωδικοποίησης. Τα επίπεδα μέτρησης των μεταβλητών του ερωτηματολογίου είναι τα εξής:

- Ερώτηση 1: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 2: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 3: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 4: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 5: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 6: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 7: τακτικό επίπεδο μέτρησης

²⁰ Ειρήνη Ι. Τηλικίδου, (2004), Η έρευνα του Μάρκετινγκ, Σελ. 131-144

- Ερώτηση 8: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 9: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 10 (1,2,3): διαστημικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 11: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 12: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 13: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 14: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 15: τακτικό επίπεδο μέτρησης
- Ερώτηση 16: ονομαστικό επίπεδο μέτρησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΒΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

8.1 Ευρήματα (Πίνακες μόνης εισόδου)

Ερώτηση 1: ΕΧΕΤΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ Η ΚΑΠΟΙΟ ΑΛΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	33	33,0	36,7	36,7
	ΟΧΙ	57	57,0	63,3	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

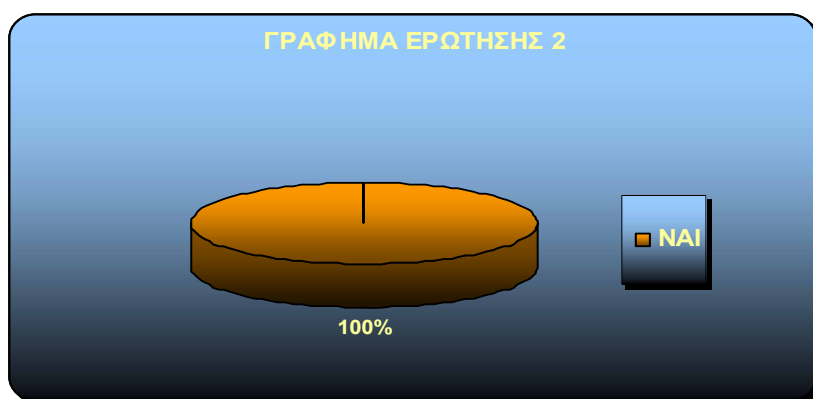
Στην ερώτηση 1, “έχετε τραπεζικό λογαριασμό ή κάποιο άλλο τραπεζικό προϊόν στο συγκεκριμένο κατάστημα;”, οι 33 από τους 90 (36,7%) απάντησαν Ναι, και οι 57 από τους 90 (63,3%) απάντησαν Όχι.

Ερώτηση 2 : ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ ΔΑΝΕΙΟ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	90	90,0	100,0	100,0
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 2, “έχετε πάρει δάνειο από κάποια τράπεζα;”, οι 90 από τους 90 (100%) απάντησαν Ναι.

Ερώτηση 3 : ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟ	49	49,0	54,4	54,4
	ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ	27	27,0	30,0	84,4
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ	14	14,0	15,6	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

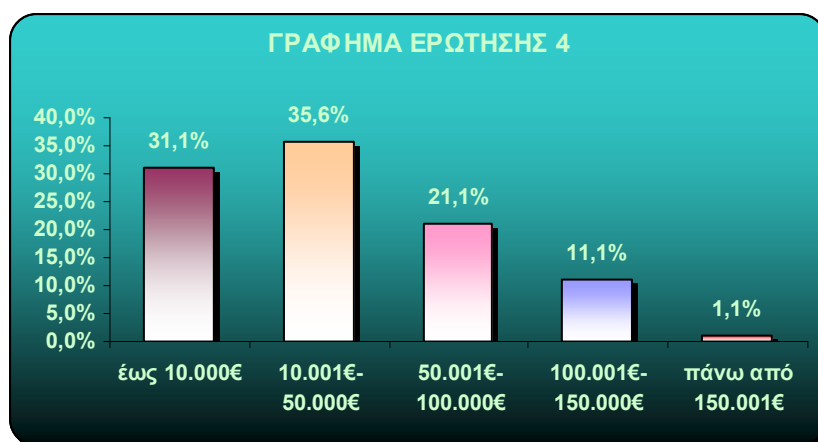
Στην ερώτηση 3, “τι είδος δανείου έχετε πάρει;”, οι 49 από τους 90 (54,4%) απάντησαν πως έχουν πάρει καταναλωτικό δάνειο, οι 27 από τους 90 (30%) απάντησαν πως έχουν πάρει στεγαστικό δάνειο και οι 14 από τους 90 (15,6%) απάντησαν πως έχουν πάρει επιχειρηματικό δάνειο.

Ερώτηση 4 : ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΩΣ 10.000€	28	28,0	31,1	31,1
	10.001€-50.000€	32	32,0	35,6	66,7
	50.001€-100.000	19	19,0	21,1	87,8
	100.001€-150.00	10	10,0	11,1	98,9
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 150.001€	1	1,0	1,1	100,0
Total		90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

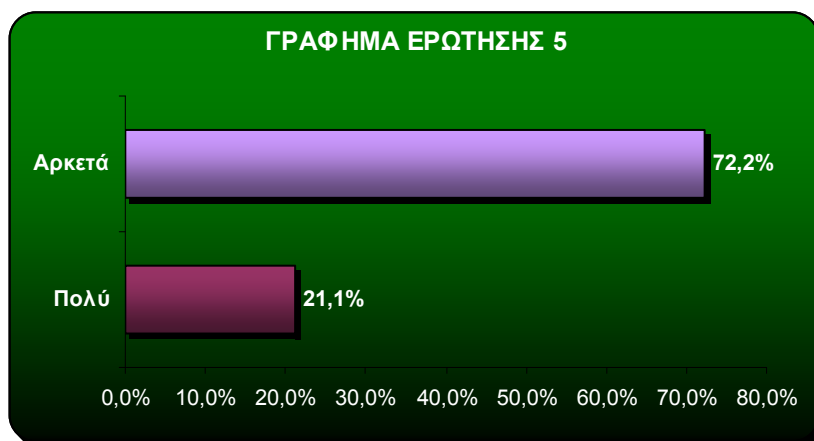
Στην ερώτηση 4, “ποιο είναι το ύψος του δανείου σας;”, οι 28 από τους 90 (31,1%) απάντησαν έως 10.000€, οι 32 από τους 90 (35,6%) απάντησαν μεταξύ 10.001€-50.000€, οι 19 από τους 90 (21,1%) απάντησαν μεταξύ 50.001€-100.000€, οι 10 από τους 90 (11,1%) απάντησαν μεταξύ 100.001€-150.00€ και ένας από τους 90 (1,1%) απάντησε πως το ύψος του δανείου του είναι πάνω από 150.001€.

Ερώτηση 5 :ΠΟΣΟ ΣΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΟΛΥ	40	40,0	44,4	44,4
	ΑΡΚΕΤΑ	50	50,0	55,6	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 5, “πόσο σας ενδιαφέρουν οι χρηματοοικονομικοί όροι του δανείου;”, οι 40 από τους 90 (44,4%) απάντησαν πολύ οι 50 από τους 90 (55,6%) απάντησαν αρκετά.

Ερώτηση 6 :ΔΥΣΚΟΛΕΥΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ

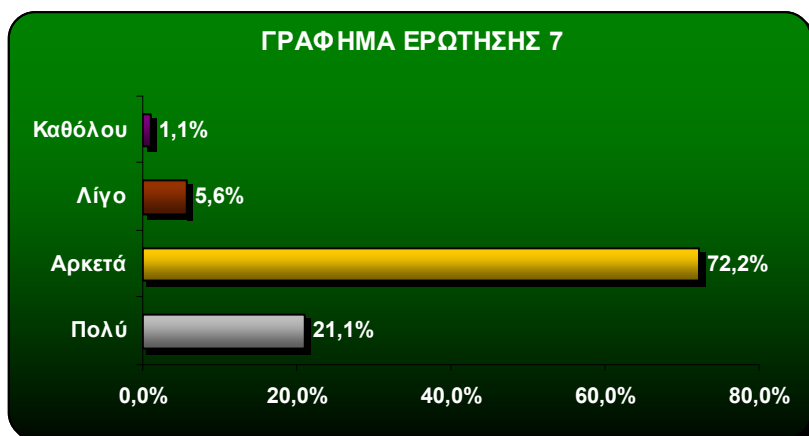
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	61	61,0	67,8	67,8
	ΟΧΙ	29	29,0	32,2	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 6, “δυσκολεύεστε για την αποπληρωμή του δανείου;”, οι 61 από τους 90 (67,8%) απάντησαν Ναι και οι 29 από τους 90 (32,2%) απάντησαν Όχι.

Ερώτηση 7 :ΠΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΓΚΗ ΗΤΑΝ ΝΑ ΠΑΡΕΤΕ ΔΑΝΕΙΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΟΛΥ	19	19,0	21,1	21,1
	ΑΡΚΕΤΑ	65	65,0	72,2	93,3
	ΛΙΓΟ	5	5,0	5,6	98,9
	ΚΑΘΟΛΟ Υ	1	1,0	1,1	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 7, “πόσο μεγάλη ανάγκη ήταν να πάρετε δάνειο;”, οι 19 από τους 90 (21,1%) απάντησαν Πολύ, οι 65 από τους 90 (72,2%) απάντησαν Αρκετά, οι 5 από τους 90 (5,6%) απάντησαν Λίγο και ένας από τους 90 (1,1%) απάντησε Καθόλου.

Ερώτηση 8 : ΠΟΣΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΕΣΑΣ ΝΑ ΠΑΡΕΤΕ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟ ΠΟΥ ΘΕΛΑΤΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΡΚΕΤΑ	12	12,0	13,3	13,3
	ΛΙΓΟ	48	48,0	53,3	66,7
	ΚΑΘΟΛΟ Υ	30	30,0	33,3	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 8, “πόσο δύσκολο ήταν για εσάς να πάρετε το δάνειο που θέλατε;”, οι 12 από τους 90 (13,3%) απάντησαν Αρκετά, οι 48 από τους 90 (53,3%) απάντησαν Λίγο και οι 30 από τους 90 (33,3%) απάντησαν Καθόλου.

Ερώτηση 9 : ΑΙΣΘΑΝΕΣΤΕ ΑΧΓΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	73	73,0	81,1	81,1
	ΟΧΙ	17	17,0	18,9	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 9, “αισθάνεστε άγχος και ανασφάλεια σχετικά με την εκπλήρωση των δανειακών σας υποχρεώσεων απέναντι στις τράπεζες;”, οι 73 από τους 90 (81,1%) απάντησαν Ναι και οι 17 από τους 90 (18,9%) απάντησαν Όχι.

Ερώτηση 10 (1) :ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΒΟΗΘΟΥΝ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΔΙΑΦΩΝΩ	2	2,0	2,2	2,2
	ΑΠΟΛΥΤΑ				
	ΜΑΛΛΟΝ	34	34,0	37,8	40,0
	ΔΙΑΦΩΝΩ				
	ΟΥΤΕ ΔΙΑΦ	24	24,0	26,7	66,7
	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦ				
Valid	ΜΑΛΛΟΝ	29	29,0	32,2	98,9
	ΣΥΜΦΩΝΩ				
	ΣΥΜΦΩΝΩ	1	1,0	1,1	100,0
	ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	90	90,0	100,0		
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

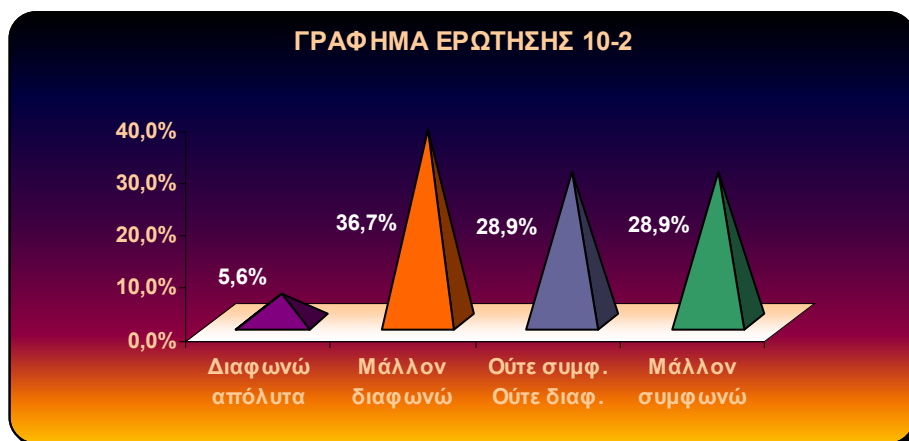
Στην ερώτηση 10-1, “εάν συμφωνούν ή διαφωνούν ότι οι τράπεζες βοηθούν και ενισχύουν την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας”, οι 2 από τους 90 (2,2%) απάντησαν πως διαφωνούν απόλυτα, οι 34 από τους 90 (37,8%) απάντησαν πως μάλλον διαφωνούν, οι 24 από τους 90 (26,7%) απάντησαν πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι 29 από τους 90 (32,2%) απάντησαν πως μάλλον συμφωνούν και ένας από τους 90 (1,0%) απάντησε πως συμφωνεί απόλυτα.

Ερώτηση 10 (2) : ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,6	5,6
	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	33	33,0	36,7	42,2
	ΟΥΤΕ ΔΙΑΦ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦ	26	26,0	28,9	71,1
	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	26	26,0	28,9	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
	Missing	System	10	10,0	
Total		100	100,0		

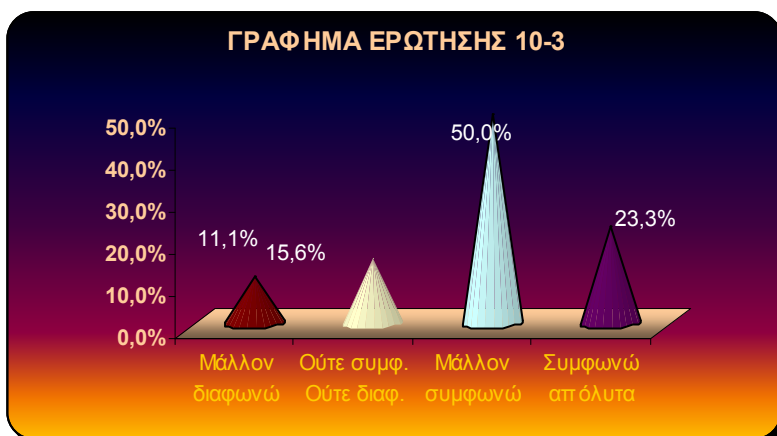
Στην ερώτηση 10-2, “εάν συμφωνούν ή διαφωνούν ότι οι όροι του τραπεζικού δανεισμού είναι δίκαιοι και ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και τις ανάγκες του μέσου καταναλωτή”, οι 5 από τους 90 (5,6%) απάντησαν πως διαφωνούν απόλυτα, οι 33 από τους 90 (36,7%) απάντησαν πως μάλλον διαφωνούν, οι 24 από τους 90 (28,9%) απάντησαν πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι 26 από τους 90 (28,9%) απάντησαν πως μάλλον συμφωνούν και ένας από τους 90 (1,0%) απάντησε πως συμφωνεί απόλυτα.

Ερώτηση 10(3) : ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΣΑ ΑΡΧΙΚΑ ΕΠΙΛΥΟΥΝ ΣΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	10,0	11,1	11,1
	ΟΥΤΕ ΔΙΑΦ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦ	14	14,0	15,6	26,7
	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	45	45,0	50,0	76,7
	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	21	21,0	23,3	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

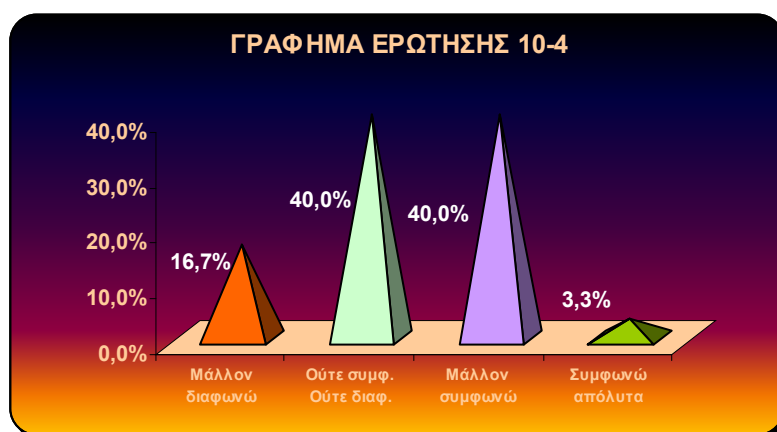
Στην ερώτηση 10-3, “εάν συμφωνούν ή διαφωνούν ότι τα τραπεζικά προϊόντα δανεισμού δημιουργούν μακροπρόθεσμα περισσότερα προβλήματα από όσα αρχικά επιλύουν στα νοικοκυριά”, οι 10 από τους 90 (11,1%) απάντησαν πως διαφωνούν απόλυτα, οι 14 από τους 90 (15,1%) απάντησαν πως μάλλον διαφωνούν, οι 45 από τους 90 (50%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι 21 από τους 90 (23,3%) απάντησαν πως μάλλον συμφωνούν και οι 21 από τους 90 (23,3%) απάντησαν πως συμφωνούν απόλυτα.

Ερώτηση 10(4) : ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΝΑ ΑΝΤΑΠΕΞΕΛΘΕΙ ΣΤΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΚΕΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	15,0	16,7	16,7
	ΟΥΤΕ ΔΙΑΦ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦ	36	36,0	40,0	56,7
	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	36,0	40,0	96,7
	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	3	3,0	3,3	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 10-4, “εάν συμφωνούν ή διαφωνούν ότι οι τράπεζες προωθώντας προϊόντα δανεισμού εκμεταλλεύονται την αδυναμία του πολίτη να ανταπεξέλθει στις καθημερινές του ανάγκες”, οι 15 από τους 90 (16,7%) απάντησαν πως διαφωνούν απόλυτα, οι 36 από τους 90 (40%) απάντησαν πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι 36 από τους 90 (40%) απάντησαν πως μάλλον συμφωνούν και τρεις από τους 90 (3,3%) απάντησαν πως συμφωνούν απόλυτα.

Ερώτηση 11: ΦΥΛΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΝΤΡΑΣ	57	57,0	63,3	63,3
	ΓΥΝΑΙΚΑ	33	33,0	36,7	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 11, “φύλο”, οι 57 από τους 90 (63,3%) είναι άντρες και οι 33 από τους 90 (36,7%) είναι γυναίκες.

Ερώτηση 12: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

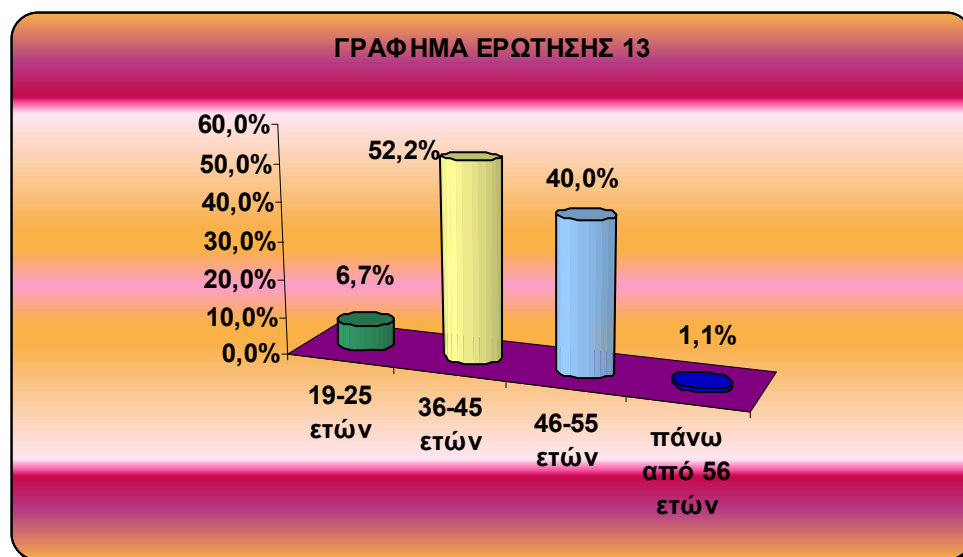
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΓΓΑΜΟ Σ	90	90,0	100,0	100,0
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 12, “οικογενειακή κατάσταση”, και οι 90 (100%) είναι έγγαμοι.

Ερώτηση 13: Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	26-35 ΕΤΩΝ	6	6,0	6,7	6,7
	36-45 ΕΤΩΝ	47	47,0	52,2	58,9
	46-55 ΕΤΩΝ	36	36,0	40,0	98,9
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 56 ΕΤΩΝ	1	1,0	1,1	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 13, “η ηλικία σας βρίσκεται μεταξύ”, οι 6 από τους 90 (6,7%) απάντησαν πως είναι μεταξύ 26-35 ετών, οι 47 από τους 90 (52,2%) απάντησαν πως είναι μεταξύ 36-45 ετών, οι 36 από τους 90 (40%) απάντησαν πως είναι μεταξύ 46-55 ετών και ένας από τους 90 (1,1%) απάντησε πως είναι πάνω από 56 ετών.

Ερώτηση 14: ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	33	33,0	36,7	36,7
	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	38	38,0	42,2	78,9
	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ /ΤΕΙ	15	15,0	16,7	95,6
	ΚΑΤΟΧΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	4	4,0	4,4	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

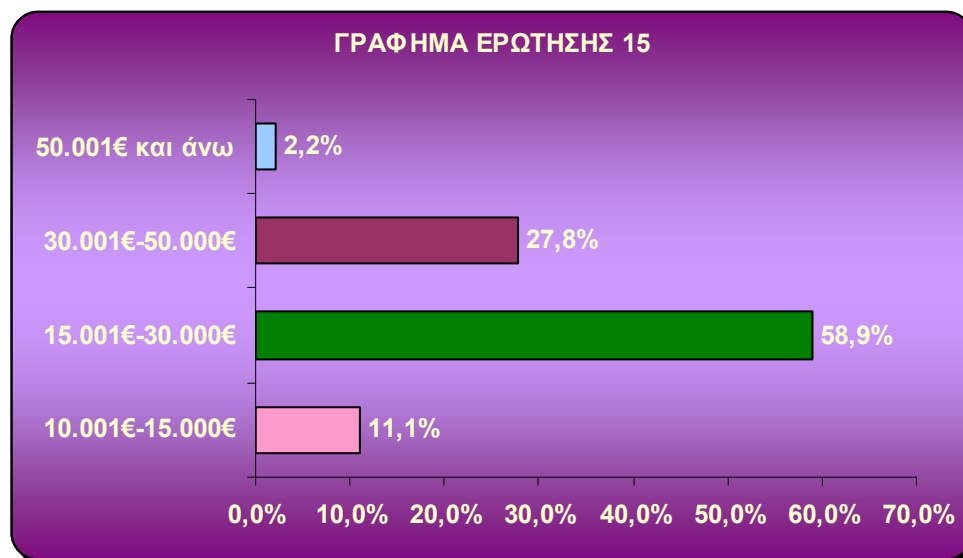
Στην ερώτηση 14, “το επίπεδο της εκπαίδευσής σας”, οι 33 από τους 90 (16,7%) απάντησαν πως είναι απόφοιτοι δημοτικού, οι 38 από τους 90 (42,2%) απάντησαν πως είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης, οι 15 από τους 90 (16,7%) απάντησαν πως είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου / Τει και οι 4 από τους 90 (4,4%) απάντησαν πως είναι κάτοχου μεταπτυχιακού τίτλου.

Ερώτηση 15: ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	10.001E-15.000E	10	10,0	11,1	11,1
	15.001E-30.000	53	53,0	58,9	70,0
	30.001E-50.000	25	25,0	27,8	97,8
	50.001E ΚΑΙ ΠΑΝΩ	2	2,0	2,2	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 15, “το ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό σας εισόδημα”, οι 10 από τους 90 (11,1%) απάντησαν πως ανέρχεται μεταξύ 10.001€-15.000€, οι 53 από τους 90 (58,9%) απάντησαν πως ανέρχεται μεταξύ 15.001€-30.000€, οι 25 από τους 90 (27,8%) απάντησαν πως ανέρχεται μεταξύ 30.001€-50.000€ και δύο από τους 90 (2,2%) απάντησαν πως ανέρχεται πάνω από 50.001€.

Ερώτηση 16: ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΣΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΙΑΣ	42	42,0	46,7	46,7
	ΜΙΣΘΩΤΟΣ	47	47,0	52,2	98,9
	ΟΙΚΙΑΚΑ	1	1,0	1,1	100,0
	Total	90	90,0	100,0	
Missing	System	10	10,0		
Total		100	100,0		

Στην ερώτηση 16, “το επάγγελμά σας”, οι 42 από τους 90 (46,7%) απάντησαν πως επαγγέλλονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες, οι 47 από τους 90 (52,2%) απάντησαν πως είναι μισθωτοί και ένας από τους 90 (1,1%) απάντησε πως ασχολείται με τα οικιακά.

8.2 Ανάλυση – Σγολιασμός (Πίνακες διπλής εισόδου)**Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ * ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ
Crosstabulation**

Count

		ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ			Total
		ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟ	ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ	
Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ	26-35 ΕΤΩΝ	3	1	2	6
	36-45 ΕΤΩΝ	29	13	5	47
	46-55 ΕΤΩΝ	17	13	6	36
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 56 ΕΤΩΝ	0	0	1	1
Total		49	27	14	90

-Από αυτούς που έχουν πάρει καταναλωτικό δάνειο, 29 στους 49 είναι ηλικίας 36-45 ετών.

-Από αυτούς που έχουν πάρει στεγαστικό δάνειο, 13 στους 27 είναι ηλικίας 36-45 ετών και 13 στους 27 (48,1%) είναι ηλικίας 46-55 ετών.

-Από αυτούς που έχουν πάρει επιχειρηματικό δάνειο, 6 στους 14 είναι ηλικίας 46-55 ετών.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,118(a)	6	,167
Likelihood Ratio	7,240	6	,299
Linear-by-Linear Association	1,028	1	,311
N of Valid Cases	90		

- 1) Έστω μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του είδους δανείου και την ηλικία. Και έστω ότι εναλλακτική υπόθεση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ τους.
- 2) Επιλέγουμε το τεστ X^2 επειδή η ηλικία είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης και το είδος δανείου είναι σε ονομαστικό επίπεδο μέτρησης.
- 3) Επιλέγουμε το 0,05 (5%) ως επίπεδο σημαντικότητας.
- 4) Εφαρμόζουμε το X^2 και παίρνουμε σαν παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας το 0,167.

- 5) Επειδή το παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας (0,167) είναι μεγαλύτερο από το επιλεγέν (0,05) απορρίπτεται η εναλλακτική υπόθεση και γίνεται δεκτή η μηδενική, ότι δηλαδή δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του τι είδος δανείου έχετε πάρει και την ηλικία, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05.

Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ * ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΑΣ Crosstabulation

Count		ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΑΣ					Total
		ΕΩΣ 10.000Ε	10.001Ε-50.000Ε	50.001Ε-100.000	100.001Ε-150.00	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 150.001 Ε	
Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ	26-35 ΕΤΩΝ	3	2	1	0	0	6
	36-45 ΕΤΩΝ	15	21	6	5	0	47
	46-55 ΕΤΩΝ	10	9	12	5	0	36
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 56 ΕΤΩΝ	0	0	0	0	1	1
Total		28	32	19	10	1	90

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι έως 10.000€, 15 από τους 28 και 15 από τους 28 είναι ηλικίας 36-45 ετών.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 10.001€-50.000€, 21 από τους 32 και 21 στους 32 είναι ηλικίας 36-45 ετών.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 50.001€-100.000€, 12 από τους 19 και 12 από τους 19 είναι ηλικίας 46-55 ετών.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 100.001€-150.000€, 5 από τους 10 και 5 από τους 10 είναι ηλικίας 36-45 ετών και 46-55 ετών.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι πάνω από 150.000, 1 από 1 και 1 από 1 είναι ηλικίας πάνω από 56 ετών.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	98,133(a)	12	,000
Likelihood Ratio	19,592	12	,075
Linear-by-Linear Association	6,183	1	,013
N of Valid Cases	90		

- 1) Έστω μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του ύψους του δανείου και την ηλικία. Και έστω ότι εναλλακτική υπόθεση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ τους.
- 2) Επιλέγουμε το τεστ χ^2 επειδή η ηλικία είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης και το ύψος του δανείου είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης.
- 3) Επιλέγουμε το 0,05 (5%) ως επίπεδο σημαντικότητας.
- 4) Εφαρμόζουμε το χ^2 και παίρνουμε σαν παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας το 0,167.
- 5) Επειδή το παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας (0,000) είναι μικρότερο από το επιλεγέν (0,05) απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και γίνεται δεκτή η εναλλακτική, ότι δηλαδή υπάρχει σχέση μεταξύ του ποιο είναι του ύψους και την ηλικία, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05.

Για να διαπιστώσουμε πόσο ισχυρή είναι σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών πραγματοποιούμε το τεστ kendal όπου :

$0 \leq /r/ \leq 0,3$ Ασθενής

$0,3 \leq /r/ \leq 0,6$ Μέτρια

$0,6 \leq /r/ \leq 1$ Ισχυρή

(-) Ανάλογη σχέση

(+) Αντίστροφη Ανάλογη θέση

**ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ
ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΑΣ Crosstabulation**

Count

		ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΑΣ					Total
		ΕΩΣ 10.000Ε	10.001Ε- 50.000Ε	50.001Ε- 10.000	100.001Ε- 150.00	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 150.001 Ε	
ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΑΣ	10.001Ε- 15.000Ε 15.001Ε-30.000 30.001Ε-50.000	6	3	1	0	0	10
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	50.001Ε ΚΑΙ ΠΑΝΩ	20	16	13	4	0	53
		2	13	5	5	0	25
		0	0	0	1	1	2
Total		28	32	19	10	1	90

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι έως 10.000€, 20 από τους 28 και 20 από τους 28 έχουν ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα μεταξύ 15.001€-30.000€.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 10.001€-50.000€, 16 από τους 32 και 16 στους 32 έχουν ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα μεταξύ 15.001€-30.000€.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 50.001€-100.000€, 13 από τους 19 και 13 από τους 19 έχουν ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα μεταξύ 15.001€-30.000€.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι μεταξύ 100.001€-150.000€, 5 από τους 10 και 5 από τους έχουν ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα μεταξύ 30.001€-50.000€.

-Από αυτούς που το ύψος του δανείου τους είναι πάνω από 150.000€, 1 από 1 και 1 από 1 έχει ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα πάνω από 50.001€.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,005(a)	12	,000
Likelihood Ratio	29,070	12	,004
Linear-by-Linear Association	15,260	1	,000
N of Valid Cases	90		

- 1) Έστω μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του ύψους του δανείου και του ετήσιου οικογενειακού/προσωπικού εισοδήματος. Και έστω ότι εναλλακτική υπόθεση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ τους.
- 2) Επιλέγουμε το τεστ Χ² επειδή το ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό εισόδημα είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης και το ύψος του δανείου είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης.
- 3) Επιλέγουμε το 0,05 (5%) ως επίπεδο σημαντικότητας.
- 4) Εφαρμόζουμε το Χ² και παίρνουμε σαν παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας το 0,167.
- 5) Επειδή το παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας (0,000) είναι μικρότερο από το επιλεγέν (0,05) απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και γίνεται δεκτή η εναλλακτική, ότι δηλαδή υπάρχει σχέση μεταξύ του ύψους του δανείου και του ετήσιου οικογενειακού/προσωπικού εισοδήματος, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05.

Για να διαπιστώσουμε πόσο ισχυρή είναι σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών πραγματοποιούμε το τεστ kendal όπου :

$0 \leq /r/ \leq 0,3$ Ασθενής

$0,3 \leq /r/ \leq 0,6$ Μέτρια

$0,6 \leq /r/ \leq 1$ Ισχυρή

(-) Ανάλογη σχέση

(+) Αντίστροφη Ανάλογη θέση

Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ * ΠΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΓΚΗ ΗΤΑΝ ΝΑ ΠΑΡΕΤΕ ΔΑΝΕΙΟ Crosstabulation

Count		ΠΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΓΚΗ ΗΤΑΝ ΝΑ ΠΑΡΕΤΕ ΔΑΝΕΙΟ				Total
		ΠΟΛΥ	ΑΡΚΕΤΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ	
Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΕΤΑΞΥ	26-35 ΕΤΩΝ	3	2	1	0	6
	36-45 ΕΤΩΝ	10	35	2	0	47
	46-55 ΕΤΩΝ	6	28	1	1	36
	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 56 ΕΤΩΝ	0	0	1	0	1
Total		19	65	5	1	90

-Από αυτούς που ήταν πολύ μεγάλη ανάγκη να πάρουν δάνειο, 10 από τους 19 και 10 από τους 19 είναι ηλικίας μεταξύ 36-45 ετών.

-Από αυτούς που ήταν αρκετή μεγάλη ανάγκη να πάρουν δάνειο, 35 από τους 65 και 35 από τους 65 είναι ηλικίας μεταξύ 36-45 ετών.

-Από αυτούς που δεν υπήρχε ανάγκη να πάρουν δάνειο, 1 από τους 1 και 1 από τους 1 είναι ηλικίας πάνω από 56 ετών.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24,618(a)	9	,003
Likelihood Ratio	13,051	9	,160
Linear-by-Linear Association	2,701	1	,100
N of Valid Cases	90		

- 1) Έστω μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του βαθμού ανάγκης για δάνειο και την ηλικία. Και έστω ότι εναλλακτική υπόθεση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ τους.
- 2) Επιλέγουμε το τεστ χ^2 επειδή το πόσο μεγάλη ανάγκη ήταν να πάρετε δάνειο είναι σε ονομαστικό επίπεδο μέτρησης και η ηλικία είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης.
- 3) Επιλέγουμε το 0,05 (5%) ως επίπεδο σημαντικότητας.
- 4) Εφαρμόζουμε το χ^2 και παίρνουμε σαν παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας το 0,167.

5) Επειδή το παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας (0,000) είναι μικρότερο από το επιλεγέν (0,05) απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και γίνεται δεκτή η εναλλακτική, ότι δηλαδή υπάρχει σχέση μεταξύ του βαθμού ανάγκης για δάνειο και την ηλικία, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05.

Για να διαπιστώσουμε πόσο ισχυρή είναι σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών πραγματοποιούμε το τεστ kendal όπου :

$0 \leq /r/ \leq 0,3$ Ασθενής

$0,3 \leq /r/ \leq 0,6$ Μέτρια

$0,6 \leq /r/ \leq 1$ Ισχυρή

(-) Ανάλογη σχέση

(+) Αντίστροφη Ανάλογη θέση

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΑΣ * ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ Crosstabulation

Count		ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ			Total
		ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟ	ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ	
ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΑΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	16	10	7	33
	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	25	8	5	38
	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ/ΤΕΙ	8	5	2	15
	ΚΑΤΟΧΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	0	4	0	4
Total		49	27	14	90

-Από αυτούς που έχουν πάρει καταναλωτικό δάνειο, 25 από τους 49 και 25 από τους 49 είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης.

-Από αυτούς που έχουν πάρει στεγαστικό δάνειο, 10 από τους 27 και 10 από τους 27 είναι απόφοιτοι δημοτικού.

-Από αυτούς που έχουν πάρει επιχειρηματικό δάνειο, 7 από τους 14 και 7 από τους 14 είναι απόφοιτοι δημοτικού.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,388(a)	6	,054
Likelihood Ratio	12,696	6	,048
Linear-by-Linear Association	,004	1	,953
N of Valid Cases	90		

- 1) Έστω μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του επιπέδου της εκπαίδευσης και το τι είδος δανείου. Και έστω ότι εναλλακτική υπόθεση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ τους.
- 2) Επιλέγουμε το τεστ X^2 επειδή το επίπεδο της εκπαίδευσης είναι σε τακτικό επίπεδο μέτρησης και το τι είδος δανείου είναι σε ονομαστικό επίπεδο μέτρησης.
- 3) Επιλέγουμε το 0,05 (5%) ως επίπεδο σημαντικότητας.
- 4) Εφαρμόζουμε το X^2 και παίρνουμε σαν παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας το 0,167.
- 5) Επειδή το παρατηρηθεί επίπεδο σημαντικότητας (0,167) είναι μεγαλύτερο από το επιλεγέν (0,05) απορρίπτεται η εναλλακτική υπόθεση και γίνεται δεκτή η μηδενική, ότι δηλαδή δεν υπάρχει σχέση μεταξύ του είδος δανείου και την ηλικία, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

9.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό από την παρούσα πτυχιακή εργασία, ο υπερδανεισμός στην Ελλάδα είναι πραγματικότητα. Έχουν διεξαχθεί πολλές έρευνες, από την Τράπεζα της Ελλάδος, για το πρόβλημα του υπερδανεισμού στη χώρα μας.

Μέσα από τη δημοσκόπηση που πραγματοποιήσαμε, για τις απόψεις και στάσεις των ελληνικών νοικοκυριών απέναντι στα τραπεζικά ιδρύματα, τα αποτελέσματα που διεξήγαμε δεν ήταν θετικά.

90 από τους 100 πελάτες, του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214), που ανταποκρίθηκαν στα ερωτηματολόγια έχουν πάρει κάποιο είδος δανείου. Γεγονός που φανερώνει την δανειακή κατάσταση.

Το 54% των ερωτηθέντων, έχουν πάρει καταναλωτικό δάνειο, ποσοστό που αποδεικνύει, πως τα καταναλωτικά δάνεια βρίσκονται στην πρώτη θέση των προτιμήσεων των καταναλωτών.

Οι καταναλωτές σε ποσοστό 72,2%, ενδιαφέρονται αρκετά για τους χρηματοοικονομικούς όρους των δανείων, αν και οι περισσότεροι δεν έχουν επαρκείς γνώση σε αυτό το τομέα.

Η συντριπτική πλειοψηφία (67,8%), δυσκολεύεται στην αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων, επίπτωση του μη ορθολογικού προϋπολογισμού των οικονομικών δυνατοτήτων τους.

Το 81% των ερωτηθέντων, αισθάνονται άγχος και ανασφάλεια για την εκπλήρωση των δανειακών τους υποχρεώσεων, που σημαίνει πως καθυστερούν τις δόσεις και έτσι προκύπτουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Στην ερώτηση, αν οι τράπεζες ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, το 37,8% μάλλον διαφωνεί ενώ το 32,2 των ερωτηθέντων μάλλον συμφωνεί.

Επίσης στην ερώτηση, αν πιστεύουν, πως οι όροι του τραπεζικού δανεισμού είναι δίκαιοι και ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και στις ανάγκες του μέσου καταναλωτή, το 36,7% μάλλον διαφωνεί ενώ το 28,9% μάλλον συμφωνεί.

Οι καταναλωτές σε ποσοστό 73,3%, πιστεύουν πως τα τραπεζικά προϊόντα δανεισμού δημιουργούν μακροπρόθεσμα περισσότερα προβλήματα από όσα αρχικά επιλύουν.

Το 40% των ερωτηθέντων, πιστεύει πως οι τράπεζες με την προώθηση των προϊόντων δανεισμού εκμεταλλεύεται την αδυναμία του πολίτη να ανταπεξέλθει στις καθημερινές του ανάγκες. Ενώ το 40% δεν εκφράζει τη γνώμη του για την παραπάνω πρόταση.

Η συντριπτική πλειοψηφία (42,2%) και (36,7%), είναι απόφοιτη μέσης εκπαίδευσης και απόφοιτοι δημοτικού. Επίσης το 52,2% των ερωτηθέντων είναι μισθωτοί και το 46,7% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες. Αν και όλοι εργάζονται και ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων έχουν τη δική τους δουλειά ως ελεύθεροι επαγγελματίες, συμπεραίνουμε πως τελικά η καθημερινότητα είναι πολύ ακριβή.

Οι Έλληνες δανείζονται όλο και περισσότερο, από την δεκαετία του '90 που απελευθερώθηκε η αγορά της καταναλωτικής πίστης. Τα όρια που υπήρχαν στην καταναλωτική πίστη καταργήθηκαν πριν από λίγα χρόνια και ο δανεισμός έχει γίνει ένα γεγονός της σύγχρονης ζωής του Έλληνα και από καιρό βέβαια και του Ευρωπαίου.

Αρχικά ο δανεισμός συνδεόταν με την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών, όταν δηλαδή ο καταναλωτής σκόπευε να αγοράσει ένα αγαθό μπορούσε μέσω μιας πιστωτικής κάρτας ή ενός δανείου να αγοράσει το συγκεκριμένο αγαθό. Στη συνέχεια ο δανεισμός χρησιμοποιήθηκε εν όψει της ακρίβειας και των περιορισμένων εισοδημάτων κάθε νοικοκυριού. Χρησιμοποιήθηκε δηλαδή για τις καθημερινές ανάγκες του νοικοκυριού.

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια ραγδαία επέκταση της καταναλωτικής πίστης. Ο κύριος λόγος που συμβαίνει αυτό, είναι επειδή δεν τηρούνται σωστά ή ακόμη επειδή μέχρι σήμερα τα κριτήρια χορήγησης δανείων ήταν πολύ πιο χαλαρά σε σχέση με τα νέα κριτήρια που ανακοίνωσε και επέβαλε η Τράπεζα της Ελλάδος για το μέλλον.

Ένα επιπλέον ζήτημα είναι ότι οι τράπεζες προσφέρουν υψηλότερα επιτόκια, δηλαδή πουλάνε με πιο ευνοϊκούς όρους στους ευπορότερους πολίτες, σε αντίθεση με τους φτωχότερους που προσφέρουν την πίστωση με δυσμενέστερους όρους. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε όλα τα κράτη και εμποδίζει την οικονομική ανάκαμψη των ασθενέστερων.

Επίσης, η μη πλήρης ενημέρωση των δανειοληπτών από τα τραπεζικά ιδρύματα και η λιγοστή γνώση των ίδιων για τα τραπεζικά προϊόντα δανεισμού οδήγησαν τόσο τους ίδιους τους δανειολήπτες όσο και τις τράπεζες σε μακροπρόθεσμα οικονομικά προβλήματα. Από τη μια πλευρά οι δανειολήπτες δεν ξέρουν πια οικονομική εκκρεμότητα να πρωτοκαλύψουν και από την άλλη πλευρά οι τράπεζες έχουν συσσωρεύσει ένα μεγάλο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Μετά την σημερινή εικόνα και την οικονομική κρίση που απήλθε σε πολλά κράτη, κάποια από τα οποία ήταν οικονομικά ισχυρά, τα κριτήρια της χορήγησης δανείων γίνονται πιο αυστηρά και οι τραπεζικοί έλεγχοι παρουσιάζουν μια αυξητική τάση.

9.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λαμβανομένου υπόψη των συμπερασμάτων τα οποία προέκυψαν από την έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας, οδηγηθήκαμε στη διαμόρφωση των παρακάτω προτάσεων.

Υπάρχουν προληπτικοί τρόποι για τον περιορισμό του φαινομένου της υπερχρέωσης, αλλά και για την εκ των υστέρων αντιμετώπιση. Προληπτικοί τρόποι είναι η διάδοση συμβουλευτικών μηχανισμών που είναι ευρύτερα γνωστοί με τον όρο *money advice*, όπου προσφέρονται δωρεάν συμβουλές στον καταναλωτή, είτε σε αυτόν που ενδιαφέρεται να δανειστεί, είτε σε αυτόν που έχει ήδη δανειστεί, είτε στον υπερχρεωμένο σε διάφορα επίπεδα της σχέσης του με τις τράπεζες. Σε πρώτο επίπεδο για αυτόν που ενδιαφέρεται να δανειστεί, πώς να καταρτίσει έναν οικογενειακό προϋπολογισμό που θα του επιτρέπει να πληρώνει με τάξη την οφειλή του.

Σε επίπεδο, κατά την διάρκεια του δανεισμού, ενημέρωσης ως προς τις υποχρεώσεις του. Για τους υπερχρεωμένους αυτά τα κέντρα μεσολαβούν δωρεάν στη σχέση του καταναλωτή με τις τράπεζες και προσπαθούν να διευθετήσουν το εύρος του χρέους, για παράδειγμα να παγώσουν τους τόκους, να μειώσουν το κεφάλαιο, να καταρτίσουν προγράμματα αποπληρωμής, έτσι ώστε να μην οδηγηθεί σε πτώχευση ο καταναλωτής. Όσον αφορά την εκ των υστέρων αντιμετώπιση, βοηθούν δωρεάν πάντα ως συνήγοροι, τον καταναλωτή στη δικαιοσύνη.

Στην Ελλάδα αυτό ισχύει μόνο για τους εμπόρους, σε αντίθεση με το εξωτερικό που ισχύει και για τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία διαπιστωμένα αδυνατούν να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους.

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια ραγδαία και άναρχη επέκταση της καταναλωτικής πίστης. Ο κύριος λόγος που συμβαίνει αυτό είναι επειδή δεν υπάρχουν επιπτώσεις στις τράπεζες όταν δανείζουν σε ανθρώπους που εξ αρχής δεν έχουν τη δυνατότητα να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Θα έπρεπε να ισχύει η γνωστή αρχή του υπεύθυνου δανεισμού, δηλαδή η τράπεζα να εξετάζει από πριν την δυνατότητα του καταναλωτή να πληρώσει πίσω την οφειλή του. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται στις περισσότερες χώρες του εξωτερικού σε αντίθεση με τη χώρα μας.

Ένας τρόπος να περιοριστούν τα φαινόμενα υπερχρέωσης των καταναλωτών, είναι να υπάρξουν ειδικές δομές και στην Ελλάδα, όπως υπάρχουν και σε άλλες χώρες του εξωτερικού, για την εκπαίδευση των καταναλωτών όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Οι ανάγκες, για τις υπηρεσίες αυτές έχουν γίνει καθημερινές, επομένως καταλαβαίνουμε πόσο σημαντική είναι η εκπαίδευσή μας σε αυτές.

Πώς μπορεί να βοηθήσει αυτή η εκπαίδευση; Αν ο καταναλωτής γνωρίζει να διαβάσει μια σύμβαση, να εκτιμήσει τα ψιλά γράμματα και να καταρτίσει έναν δικό του προϋπολογισμό, θα μπορεί να καταγράψει τα έσοδά του, τα προσδοκώμενα έξοδά του, θα μάθει πώς να τα τηρεί, θα μάθει πώς να εκτιμά τις τιμές και να εκτιμάει μια προσφερόμενη έκπτωση. Αν αυτό το μάθει, όχι περιστασιακά στο πλαίσιο ενός σεμιναρίου, αλλά ήδη από το σχολείο, όπως γίνεται στο εξωτερικό, τότε θα περιοριστούν και οι καθυστερήσεις στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς τις τράπεζες και θα γίνει και ο δανεισμός φθηνότερος προς τους καταναλωτές.

Είναι θετικό το ότι επιβλήθηκαν πρόστιμα σε τράπεζες για τις ποινές προεξόφλησης. Πρέπει όμως εδώ να πούμε ότι από το 1994 που ψηφίστηκε ο νόμος για την προστασία του καταναλωτή, στον οποίο προβλέπει τη δυνατότητα της χώρας να επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα, μέχρι σήμερα οι διοικητικές αρχές έχουν δείξει πολύ μεγάλη αδράνεια. Είναι αυτονόητο ότι πρέπει οι εποπτικές αρχές να επιβάλλουν διοικητικά πρόστιμα όταν διαπιστώνεται παράβαση των κανόνων περί προστασίας του καταναλωτή. Είναι καλό λοιπόν να συνεχίσει η χώρα να παρακολουθεί την αγορά και να επιβάλλει τέτοιου είδους πρόστιμα, μετά από σωστή μελέτη και σωστή αιτιολογία των προστίμων.

Η επιβολή των διοικητικών προστίμων μπορεί να είναι ένας μοχλός ανάσχεσης των αθέμιτων πρακτικών που ακολουθούν οι τράπεζες. Για τον λόγο αυτό πρέπει οι εποπτικές αρχές με συστηματικό τρόπο να παρακολουθούν την αγορά και να επιβάλλουν πρόστιμα όπου απαιτείται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Για την σωστή ολοκλήρωση του θέματος, ήταν αναγκαίο να διατρέξουμε σε κάποια επιστημονικά βιβλία και άρθρα. Βασική πηγή άντλησης στοιχείων για τις έννοιες της οικονομίας και της οικονομικής ανάπτυξης, ήταν το βιβλίο του Δ. Καραπιστόλη με τίτλο “Οικονομικά Μαθηματικά”, ώστε να έχουμε μια γενική εικόνα του οικονομικού περιβάλλοντος, με το οποίο συνδέονται και τα τραπεζικά ιδρύματα.

Επίσης τα βιβλία των Σ. Βασιλειάδη με τίτλο “Αρχές Οικονομικής Επιστήμης” και Θ. Γεωργακοπούλου, Θ. Λιάνου, Θ. Μπένου, Γ. Τσεκούρα, Μ. Χατζηπροκοπίου και Γ. Χρήστου με τίτλο “Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία”, μας παρείχαν εμπειριστατωμένη παρουσίαση και ερμηνεία εννοιών που συνδέονται με την οικονομία ώστε να λάβουμε μια γενική γνώση του θέματος.

Οι Δρ. Π. Κιόχος και Δρ. Π. Παπανικολάου, αναφέρονται στο βιβλίο τους με τίτλο “Χρήμα – Πίστη - Τράπεζες”, στην έννοια και τον σκοπό των τραπεζικών ιδρυμάτων. Αναφέροντας την κύρια λειτουργία τους και το βαθμό που συμβάλλουν στην οικονομία ενός τόπου. Καθώς επίσης, για την σπουδαιότητα των καταθέσεων στα τραπεζικά ιδρύματα.

Επίσης, για πιο ειδικευμένες πληροφορίες για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και την θέση της στη χώρα μας, αντλήσαμε πληροφορίες μέσα από την Περιοδική Έκδοση του Ομίλου Ε.Τ.Ε.

Για την ολική κάλυψη των θεμάτων που προέκυψαν κατά την διάρκεια της μελέτης και λόγω του θεματός μας αντλήσαμε τις περισσότερες πληροφορίες από τα στελέχη του υποκαταστήματος Πλ. Δημοκρατίας (214). Εφόσον η πτυχιακή εργασία βασίζεται στα οικονομικά μεγέθη και την οικονομική κατάσταση που επικρατεί στο συγκεκριμένο υποκατάστημα.

Για την σωστή εφαρμογή της δημοσκόπησης ακολουθήσαμε τα βήματα που παρουσιάζονται στο βιβλίο Η Έρευνα του Μάρκετινγκ, της κ. Ειρήνης Ι. Τηλικίδου.

Πέραν των παραπάνω, χρησιμοποιήθηκαν και άλλου είδους μέσα για την καλύτερη άντληση πληροφοριών, όπως η ηλεκτρονική μορφή βιβλίων, με έμφαση σε

θέματα που είχαν να κάνουν με τα στατιστικά στοιχεία της ζήτησης δανείων και την οικονομική ενημερότητα της χώρας.

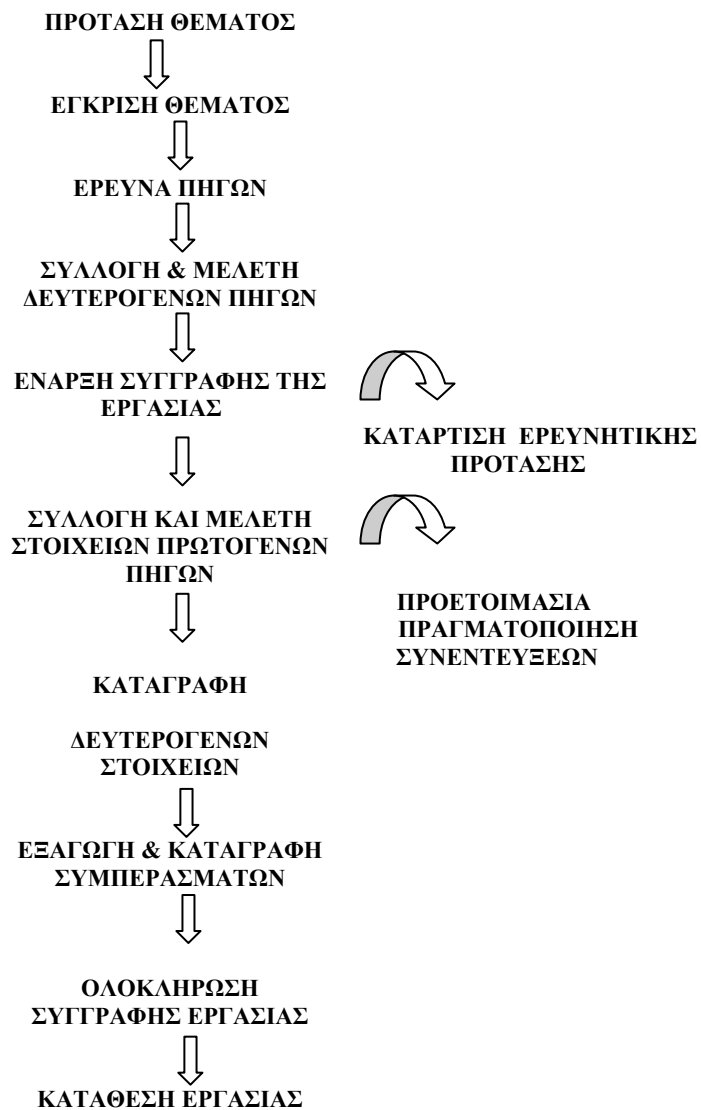
Όπως γίνεται αντιληπτό θεωρήθηκε απαραίτητη η χρήση internet διότι η παράλειψή του θα ήταν σφάλμα από την πλευρά μας. Σημαντικές πληροφορίες αντλήσαμε από τις ηλεκτρονικές ιστοσελίδες : www.greekmoney.gr, www.bankofgreece.gr, www.espireas.gr, www.ing.gr.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

9.1 ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Οι απαραίτητες δραστηριότητες για την εκπόνηση της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, καθώς και η χρονική σειρά με την οποία πραγματοποιήθηκαν, παρουσιάζονται στο παρακάτω σχήμα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

12.1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δημητρίου Ν. Καραπιστόλη, (2003), Οικονομικά Μαθηματικά, Εκδόσεις Ανικούλα, Θεσσαλονίκη.
2. Ειρήνη Ι. Τηλικίδου, (2004), Η Έρευνα του Μάρκετινγκ, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
3. Σπύρος Α. Βασιλειάδης, (1996), Αρχές Οικονομικής Επιστήμης, Έκδοση β', Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη.
4. Θ. Γεωργακοπούλου, Θ. Λιάνου, Θ. Μπένου, Γ. Τσεκούρα, Μ. Χατζηπροκοπίου, Γ. Χρήστου, (1998), Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα.
5. Δρ. Π.Α. Κιόχος, Δρ. Γ.Δ. Παπανικολάου, (2000), Χρήμα – Πίστη – Τράπεζες, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

12.2 ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

1. Περιοδική έκδοση Ομίλου ΕΤΕ, Αριθμός Τεύχους 8, Ιανουάριος 2008.
2. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Φύλλο Κυριακής, 25/04/2008.
3. Εφημερίδα Ναυτεμπορική, Φύλλο Τετάρτης, 01/10/2008.

12.3 ΑΡΘΡΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://www.greekmoney.gr>.
2. <http://www.bankofgreece.gr>
3. <http://www.ing.gr>.
4. <http://www.espireas.gr>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

13.1 Ερωτηματολόγιο

ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ : *Η ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ.*

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ: ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 214

Αγαπητή/ε κυρία/ε:

Πραγματοποιούμε μια δημοσκόπηση για το θέμα της δανειοληπτικής συμπεριφοράς των νοικοκυριών στο τραπεζικό δανεισμό. Πρόκειται για ένα θέμα που αφορά τα περισσότερα ελληνικά νοικοκυριά, διότι ο υπερδανεισμός στην Ελλάδα είναι ένα ισχυρό φαινόμενο τα τελευταία χρόνια.

Θέλουμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι οι απαντήσεις είναι απολύτως εμπιστευτικές και ότι τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

Σας ευχαριστούμε θερμά για το χρόνο που μας διαθέσατε.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ

Ε.1. Έχετε τραπεζικό λογαριασμό ή κάποιο άλλο τραπεζικό προϊόν στο συγκεκριμένο κατάστημα ;

1. Ναι

2. Όχι

Ε.2. Έχετε πάρει δάνειο από κάποια τράπεζα ;

1. Ναι

2. Όχι

Ε.3. Τι είδος δανείου έχετε πάρει ;

1. Καταναλωτικό Δάνειο

2. Στεγαστικό Δάνειο

3. Επιχειρηματικό Δάνειο

Ε.4. Ποιο είναι το ύψος του δανείου σας ;

1. έως 10.000€

4. 100.001€ - 150.000€

2. 10.001€ – 50.000€

5. πάνω από 150.001€

3. 50.001€ – 100.000

Ε.5. Πόσο σας ενδιαφέρουν οι χρηματοοικονομικοί όροι του δανείου ;

1. Πολύ

3. Λίγο

2. Αρκετά

4. Καθόλου

E.6. Δυσκολεύεστε για την αποπληρωμή του δανείου ;

1. Ναι 2. Όχι

E.7. Πόσο μεγάλη ανάγκη ήταν να πάρετε δάνειο ;

1. Πολύ 3. Λίγο
2. Αρκετά 4. Καθόλου

E.8. Πόσο δύσκολο ήταν για εσάς να πάρετε το δάνειο που θέλατε ;

1. Πολύ 3. Λίγο
2. Αρκετά 4. Καθόλου

E.9. Αισθάνεστε άγχος και ανασφάλεια σχετικά με την εκπλήρωση των δανειακών σας υποχρεώσεων απέναντι στις τράπεζες ;

1. Ναι 2. Όχι

E.10. Παρακαλούμε να εκφράσετε τη συμφωνία ή τη διαφωνία σας αναφορικά με τις παρακάτω προτάσεις :

	Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφ. Ούτε συμφ.	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
	1	2	3	4	5
1. Οι τράπεζες βοηθούν και ενισχύουν την ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας.					
2. Οι όροι του τραπεζικού δανεισμού είναι δίκαιοι και ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και τις ανάγκες του μέσου καταναλωτή.					
3. Τα τραπεζικά προϊόντα δανεισμού δημιουργούν μακροπρόθεσμα περισσότερα προβλήματα από όσα αρχικά επιλύουν στα νοικοκυριά.					
4. Οι τράπεζες προωθώντας προϊόντα δανεισμού εκμεταλλεύονται την αδυναμία του πολίτη να ανταπεξέλθει στις καθημερινές του ανάγκες.					

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

E.11. Φύλο

1. Άνδρας	2. Γυναίκα

E.12 Οικογενειακή κατάσταση

1. Ανύπανδρος/η	3. Διαζευγμένος/η ή Σε διάσταση
2. Έγγαμος	4. Χήρος/α

E.13. Η ηλικία σας βρίσκεται μεταξύ

1. 19-25	3. 36-45	5. πάνω από 56
2. 26-35	4. 46-55	

E.14. Το επίπεδο της εκπαίδευσής σας

1. Δεν αποφοίτησα το Δημοτικό	4. Φοιτητής/τρια
2. Απόφοιτος Δημοτικού	5. Αποφ. Πανεπ./ΤΕΙ
3. Απόφοιτος μέσης εκπαίδευσης	6. Κάτοχος μεταπτυχ. Τίτλου

E.15. Το ετήσιο οικογενειακό/προσωπικό σας εισόδημα

1. έως 10.000€	4. 30.001€-50.000€
2. 10.001€-15.000€	5. 50.001€ και άνω
3. 15.001€-30.000€	

E.16. Το επάγγελμά σας

1. Ελευθ. Επαγγελματίας	4. Οικιακά
2. Μισθωτός	5. Άνεργος/ Φοιτητής
3. Συνταξιούχος	

Ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία σας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

13.2 Πίνακες Επιτοκίων

Πίνακας Επιτοκίων Καταθέσεων:

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΕ ΕΥΡΩ			
ΠΡΟΪΟΝ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΣΕΠΑ
ΕΘΝΟ - ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	0,01 - 10.000	0,65%	0,59%
	10.000,01 - 20.000	0,75%	0,69%
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	20.000,01 - 60.000	1,00%	0,92%
	60.000,01 - 100.000	1,40%	1,28%
	100.000,01 - 200.000	1,50%	1,37%
FAMILY FAST	200.000,01 - 300.000	1,70%	1,56%
	300.000,01 και άνω	2,15%	1,97%
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	0,01 - 10.000	0,65%	0,59%
	10.000,01 - 50.000	2,00%	1,83%
	50.000,01 - 150.000	2,50%	2,29%
	150.000,01 και άνω	3,50%	3,22%
ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ (έως 31/12/2008)	0,01 - 20.000	0,00%	0,00%
	20.000,01 - 50.000	3,50%	3,22%
	50.000,01 - 150.000	3,75%	3,45%
	150.000,01 και άνω	4,25%	3,92%
ΕΘΝΟ- ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	0,01 - 2.000	0,00%	0,00%
	2.000,01 και άνω	0,30%	0,27%
ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΣ	0,01 - 2.000	0,00%	0,00%
	2.000,01 και άνω	0,30%	0,27%
ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΟΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ & ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ PLUS	0,01 - 5.000	1,60%	1,47%
	5.000,01 - 60.000	2,10%	1,93%
	60.000,01 - 150.000	2,30%	2,11%
	150.000,01 και άνω	3,00%	2,76%
ΣΠΟΥΔΑΣΩ	0,01 - 5.000	1,60%	1,47%
	5.000,01 - 60.000	2,10%	1,93%
	60.000,01 - 150.000	2,30%	2,11%
	150.000,01 και άνω	3,00%	2,76%
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ	0,01 - 10.000	0,80%	0,73%
	10.000,01 - 20.000	0,90%	0,82%
	20.000,01 - 60.000	1,15%	1,05%
	60.000,01 - 100.000	1,55%	1,42%
	100.000,01 - 200.000	1,65%	1,51%
	200.000,01 - 300.000	1,85%	1,70%
	300.000,01 και άνω	2,30%	2,11%
ΟΨΕΩΣ	Μη κατοίκων Ελλάδος : Εκτοκίζονται όπως οι Τρεχούμενοι Λογ/σμοί Καταθέσεων ανωτέρω. Κατοίκων Ελλάδος : Άτοκοι ή κατά περίπτωση, με διαπραγματεύσιμο επιτόκιο.		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	Κυμαινόμενο, ανάλογα με το ποσό και τη διάρκεια της κατάθεσης. Διαπραγματεύσιμο για ποσά από 330.000 Ευρώ και άνω.		

Πίνακας Επιτοκίων Πιστωτικών Καρτών:

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
GO MASTERCARD / GO VISA κυμαινόμενο	17,55%
SMART CARD VISA ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ κυμαινόμενο	17,55%
GO GOLD MASTERCARD κυμαινόμενο	17,00%
PLATINUM MASTERCARD κυμαινόμενο	14,00%
VISA ELECTRON κυμαινόμενο	18,15%
AB VISA κυμαινόμενο	15,80%
AB VISA ELECTRON κυμαινόμενο	16,34%
MY CLUB CARD VISA (ΙΑΣΩ) κυμαινόμενο	18,55%
EASY BUY (ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ) / BE EXPERT/ ELECTRONET DEAL / A.K.H.Σ. Extra κυμαινόμενο	18,15%
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Τ.Ε (ισχύει από 31/10/2007) Μετά τους 12 μήνες, το εκάστοτε ισχύον πιστ. καρτών.	0% για 12 μήνες
ΚΑΡΤΑ ΑΝΑΛΗΨΕΩΝ ΜΕΤΡΗΤΩΝ "MY CASH" κυμαινόμενο <u>ΠΡΟΣΦΟΡΑ:</u> Ανάληψη μετρητών με 0% επιτόκιο για 2 μήνες, για νέες κάρτες έκδοσης από 12/5/2008 έως 12/11/2008.	13,95%

Πίνακες Επιτοκίων Καταναλωτικών Δανείων:

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ		
ΒΑΣΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ		ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΑΝΟΙΚΤΟ ΕΘΝΟΔΑΝΕΙΟ κυμαινόμενα επιτόκια ανά τμήμα χρεωστικού υπολοίπου	€0,01 - €15.000	13,70%
	€15.000,01 - €20.000	12,85%
	€20.000,01 - €25.000	11,95%
	€25.000,01 και άνω	9,95%
	€25.000,01 και άνω, με ασφαλίσεις	8,25%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ " ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΗ" - κυμαινόμενο - σταθερό Με μείωση των παραπάνω επιτοκίων κατά μισή ποσοστιαία μονάδα ανά έτος, αν δεν υπάρξει υπερημερία άνω των 30 ημερολογιακών ημερών τους προηγούμενους 12 μήνες.		13,00%
		13,25%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2008 - κυμαινόμενο ΠΡΟΣΦΟΡΑ : Δώρο μετρητά (ενδεικτικά, €800 για δάνειο €9.000). (Διατίθεται 1/7 - 26/9/2008)		13,20%
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ		ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ 1/3 χωρίς δώρο μετρητά Προσφέρεται μόνο για ρύθμιση οφειλών πυρόπληκτων. - κυμαινόμενο - σταθερό		9,70%
		10,25%
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ 1/3 με δώρο μετρητά - κυμαινόμενο - σταθερό ΠΡΟΣΦΟΡΑ : Δώρο μετρητά €1.000 για κάθε €15.000 μεταφερόμενου ποσού.		9,50%
		9,95%
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ ΜΕ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ - Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 1,75%) Με δυνατότητα 6μηνης περιόδου χάριτος με κεφαλοποίηση των τόκων κατά τη λήξη της.		4,25%

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ		
ΔΑΝΕΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΩΝ ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΟΣ PLUS & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ PLUS	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	
Οι δικαιούχοι λογ/σμών ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΟΣ PLUS και ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ PLUS έχουν έκπτωση 15% στα εκάστοτε ισχύοντα επιτόκια των ΑΝΟΙΚΤΟ ΕΘΝΟΔΑΝΕΙΟ / ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ "ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΗ" (κυμαινόμενο) / ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ 1/3 (κυμαινόμενο)		
ΑΝΟΙΚΤΟ ΕΘΝΟΔΑΝΕΙΟ (κυμαινόμενα επιτόκια ανά τμήμα χρεωστ. Υπολοίπου)	€0,01 - €15.000	11,65%
	€15.000,01 - €20.000	10,92%
	€20.000,01 - €25.000	10,16%
	€25.000,01 και άνω	8,46%
ΠΡΟΣΠ. ΔΑΝΕΙΟ "ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΗ" (κυμαινόμενο) Με μείωση του επιτοκίου κατά μισή ποσοστιαία μονάδα ανά έτος, αν δεν υπάρξει υπερημερία άνω των 30 ημερολογιακών ημερών από προηγούμενους 12 μήνες.		11,05%
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ 1/3 κυμαινόμενο		8,08%
ΔΑΝΕΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ "ΣΠΟΥΔΑΖΩ"	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ "ΣΠΟΥΔΑΖΩ" - Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 7%) Με μείωση του επιτοκίου κατά μισή ποσοστιαία μονάδα ανά έτος, αν δεν υπάρξει υπερημερία άνω των 30 ημερολογιακών ημερών από προηγούμενους 12 μήνες, - Παρέχεται 12μηνη έντοκη περίοδος χάριτος με Παρεμβατικό Επιτόκιο. (πλέον περιθωρίου 1%)	4,25%	
	4,25%	
ΔΑΝΕΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ "FAMILY FAST"	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	
ΠΡΟΣΠ. ΔΑΝΕΙΟ FAMILY FAST ΤΑΚΤΗΣ ΛΗΞΗΣ -Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 10%)	4,25%	
ΔΑΝΕΙΑ "ΠΡΟΣΘΕΤΟ plus" & "ΦΡΟΝΤΙΖΩ"	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	
ΔΑΝΕΙΑ "ΠΡΟΣΘΕΤΩ plus"/ "ΦΡΟΝΤΙΖΩ" 5-10 ετών (σταθερό) 11-15 ετών (σταθερό)	3,70%	
	3,80%	
ΕΘΝΟΔΑΝΕΙΟ "ΠΡΟΣΘΕΤΟ plus" / "ΦΡΟΝΤΙΖΩ" - Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 0,50%)	4,25%	
ΔΑΝΕΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΜΕΣΩ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΤΕ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	
'ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΡΟ' ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 4%)	4,25%	
'ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΡΟ' ΓΙΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ -Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 1%)	4,25%	

ΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΑ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΜΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΧΑΡΙΤΟΣ Παρεμβατικό Επιτόκιο (πλέον περιθωρίου 1%)	4,25%
ΔΑΝΕΙΟ ΜΕ ΕΝΕΧΥΡΟ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ σταθερό	10,75
ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΑΤΟΚΩΝ ΔΟΣΕΩΝ ΑΠΟ ΧΡΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ κυμαινόμενο	8,60%
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ (OVERDRAFT)	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΥ κυμαινόμενο	13,50%
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ ΕΘΝΟΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ κυμαινόμενο	12,15%
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΟΥ PLUS και ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ PLUS (κυμαινόμενο)	11,48%
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ "ΣΠΟΥΔΑΖΩ" κυμαινόμενο (Πρώτη 4ετία: άτοκο χρεωστικό υπόλοιπο έως €500)	11,50%
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΠΕΡΑΝΑΛΥΨΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ PLUS κυμαινόμενο (πλέον περιθωρίου 1,70%)	1M Euribor

Πίνακες Επιτοκίων Στεγαστικών Δανείων:

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ ΜΗ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ	
ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ 1 (10-40 έτη) - για το πρώτο έτος σταθερό** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3,95%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ 2 (10-40 έτη) - για τα 2 πρώτα έτη σταθερό** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	4,25%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ 3 (20-40 έτη) - για τα 3 πρώτα έτη σταθερό** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	4,45%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 3 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΧΑΜΗΛΗΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ (20-40 έτη) Με καταβολή μόνο τόκων για την περίοδο του σταθερού επιτοκίου. -για τα 3 πρώτα έτη σταθερό** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1%)	
	4,45%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 5 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (5-40έτη) -για τα πρώτα 5 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	5,65%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 5 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΧΑΜΗΛΗΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ (10-40 έτη) Με καταβολή μόνο τόκων για την περίοδο του σταθερού επιτοκίου. -για τα 5 πρώτα έτη σταθερό** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1%)	
	5,65%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 1+3 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (10-40έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό** -για τα επόμενα 3 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3,50%
	5,85%
ΕΣΤΙΑ 1+5 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (10-40έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό** -για τα επόμενα 5 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3,50%
	5,85%
	3M Euribor*

ΕΣΤΙΑ 10 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (10-40έτη) -για τα πρώτα 10 έτη σταθερό*** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	5,70%/5,80%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 15 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (15-40έτη) -για τα πρώτα 15 έτη σταθερό*** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	5,80%/5,90%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 20 ΠΡΟΝΟΜΙΟ (20-40έτη) -για τα πρώτα 20 έτη σταθερό*** -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	5,90%/6,00%
	3M Euribor*
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ-ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ 25ετής -για τα 3 πρώτα έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη το εκάστοτε κυμαινόμενο επιτόκιο που καθορίζει η Τράπεζα (σήμερα)	
	4,70%
	7,15%

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ ΜΗ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ	
ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ (1-40 έτη) - κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ (5-40 έτη) -κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ PLUS ΠΡΟΝΟΜΙΟ (5-40 έτη) Με δυνατότητα αναστολής καταβολής δόσεων έως και δύο εξάμηνα. -κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου από 1%)	
	3M Euribor*

ΕΣΤΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΧΑΜΗΛΗΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ (5-40 έτη) Με δυνατότητα καταβολής μόνο τόκων μέχρι το 1/3 της διάρκειας. -κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1%)	
	3M Euribor*
ΕΘΝΟΣΤΕΓΗ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ -κυμαινόμενο	3M Euribor*
ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ -κυμαινόμενο	3M Euribor*

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ	
ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΕΣΤΙΑ 1 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (16-40 έτη) -για το 1ο έτος σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,40%)	4,20%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 10 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (20-40 έτη) -για τα 10 πρώτα έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,40%)	5,70%
	3M Euribor*
ΕΣΤΙΑ 10 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΑΓΡΟΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (20-40 έτη) -για τα 10 πρώτα έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,40%)	5,70%
	3M Euribor*
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ-ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ Ε.Δ. 25ετές -για τα 3 πρώτα έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη το εκάστοτε κυμαινόμενο επιτόκιο που καθορίζει η Τράπεζα (σήμερα)	4,70%
	7,15%

- * 3M Euribor: Το επιτόκιο διατραπεζικών καταθέσεων σε Ευρώ διάρκειας τριών μηνών, όπως διαμορφώνεται δύο εργάσιμες ημέρες πριν την έναρξη της περιόδου εκτοκισμού κάθε δόσης. Σε περίπτωση που το επιτόκιο 3M Euribor υπολείπεται του Παρεμβατικού Επιτοκίου της Ε.Κ.Τ., ως επιτόκιο αναφοράς θα λαμβάνεται το Π.Ε.Ε.Κ.τ.
- ** Όπως διαμορφώνεται μετά την παροχή οικονομικού κινήτρου επιδότησης από την Τράπεζα.
- *** Τα σταθερά επιτόκια των προϊόντων ESTIA 10 ΠΡΟΝΟΜΙΟ, ESTIA 15 ΠΡΟΝΟΜΙΟ και ESTIA 20 ΠΡΟΝΟΜΙΟ διαφοροποιούνται ανάλογα με τη σχέση δανείου προς αγοραία αξία ενυπόθηκου ακινήτου.

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ	
ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ESTIA 10 ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΑΓΡΟΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (20-40 έτη) - κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,40%)	3M Euribor*
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ Ε.Δ. (20-40 έτη) - κυμαινόμενο	6,60%
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΕΚ & Ε.Δ. (2005) ΚΑΤ Α - κυμαινόμενο Ε.Κ.Τ (πλέον περιθωρίου 1,40%)	4,25%
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΕΚ & Ε.Δ. (2005) ΚΑΤ Β - κυμαινόμενο Ε.Κ.Τ (πλέον περιθωρίου 1,40%)	4,25%
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΕΚ & Ε.Δ. (2005) ΚΑΤ Γ - κυμαινόμενο Ε.Κ.Τ (πλέον περιθωρίου 1,40%)	4,25%
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΕΚ & Ε.Δ. (2005) ΚΑΤ Δ - κυμαινόμενο Ε.Κ.Τ (πλέον περιθωρίου 1,40%)	4,25%

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΕΛΒΕΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΟ ΜΗ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ	
ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ESTIA 1+3 CHF (10-30 έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό -για τα επόμενα 3 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	2,50%
	3,95%
	CHF 1M Libor
ESTIA 1+5 CHF (10-30 έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό -για τα επόμενα 5 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	2,50%
	3,95%
	CHF 1M Libor
ESTIA 1+3 CHF (10-30 έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό -για τα επόμενα 3 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	2,70%
	4,15%
	CHF 1M Libor
ESTIA 1+5CHF (10-30 έτη) -για το πρώτο έτος σταθερό -για τα επόμενα 5 έτη σταθερό -για τα υπόλοιπα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	2,70%
	4,15%
	CHF 1M Libor
ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	
ESTIA ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ CHF (10-30 έτη) -κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	CHF 1M Libor
ESTIA ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ CHF ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ (10-30 έτη) -για τα 4 έτη κυμαινόμενο -για τα επόμενα έτη κυμαινόμενο (πλέον σταθερού περιθωρίου 1,10%-1,90%)	CHF 1M Libor
	CHF 1M Libor

Πίνακες Επιτοκίων Στεγαστικών Δανείων:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΩΣ €2.500.000	
ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΑΝΟΙΧΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης	8,35%
ΑΜΕΣΩΣ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης	8,35%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης	8,35%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΜΟΝΙΜΟΤΕΡΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης -σταθερό για 3 έτη	8,35%
	7,25%
ΠΑΓΙΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΔΑΝΕΙΑ ΠΑΓΙΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ -κυμαινόμενο παγίων εγκαταστάσεων -σταθερό για 3 έτη	-
	8,35%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ -κυμαινόμενο παγίων εγκαταστάσεων	7,25%
	8,35%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΕΘΝΟ-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ-3 -σταθερό για 3 έτη	
	7,25%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΕΘΝΟ-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ-5 -σταθερό για 5 έτη	
	7,35%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΕΘΝΟ-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ-7 -σταθερό για 7 έτη	
	7,45%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ -κυμαινόμενο 1 μηνός -κυμαινόμενο 3 μηνών -κυμαινόμενο 6 μηνών	1M Euribor
	3M Euribor
	6M Euribor
ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ PLUS -σταθερό για 1 έτος -για τα υπόλοιπα έτη, το εκάστοτε ισχύον βασικό επιτόκιο παγίων	5,90%
ΠΟΛΥΔΑΝΕΙΟ ΚΙΝΗΤΡΟ -σταθερό για 1 έτος -για τα υπόλοιπα έτη, το εκάστοτε ισχύον Euribor μηνός, 3μήνου ή 6μήνου	4,80%
ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΑΤΟΚΩΝ ΔΟΣΕΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ -κυμαινόμενο	
	8,60%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΩ ΤΩΝ €2.500.000	
ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης	7,50%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΩ ΥΠΕΡΑΝΑΛΗΨΗΣ -κυμαινόμενο κεφαλαίου κίνησης	7,50%
ΠΑΓΙΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ -κυμαινόμενο παγίων εγκαταστάσεων	7,75%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
(Σ.Α.Π)**

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

13.3 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ (Σ.Α.Π)

- 1) Συνέντευξη του κ.Παπαδόδουλου Α. Υπεύθυνο των Στεγαστικών Δανείων στο Κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας Πλ. Δημοκρατίας (214):

Ε 1) Για πιο είδος δανείου η ζήτηση είναι μεγαλύτερη;

Η ζήτηση των καταναλωτικών δανείων είναι μεγαλύτερη, ακολουθούν τα στεγαστικά δάνεια και έπειτα τα επιχειρηματικά δάνεια.

Ε 2) Παλαιότερα τι ίσχυε;

Η παραπάνω εικόνα ισχύει περίπου από το 2000 και έπειτα. Κατά τα έτη 2002-2005 υπήρξε μεγάλη έξαρση των στεγαστικών δανείων.

Ε 3) Τι ποσοστό επί του συνολικού κύκλου εργασιών καταλαμβάνει η κατηγορία των στεγαστικών δανείων στο συγκεκριμένο κατάστημα;

Περίπου το 19%.

Ε 4) Ποιο ήταν το ποσοστό αυτό κατά το παρελθόν;

Περίπου 30%.

Ε 5) Έχουν απέλθει αλλαγές το τελευταίο διάστημα (νομικές, πολιτικής της τράπεζας, ΑΕΠ κτλ.) που επηρεάζουν τη ζήτηση δανείων;

Νεότερες οδηγίες, που προσπαθώντας να μετριάσουν μελλοντικές επισφάλειες, καθιστούν αυστηρότερα τα κριτήρια δανειοδότησης, σε σχέση με τις συνολικές δανειακές ανάγκες-υποχρεώσεις του πελάτη και το εισόδημά του.

Ε 6) Της πια κατεύθυνση στρέφουν το ενδιαφέρον της τα τραπεζικά ιδρύματα;

Διαρκείς και μακροχρόνια σχέση με τον πελάτη. Σταυροειδείς πωλήσεις. Retail και internet banking. Καθώς, και μεταφορές δανείων από άλλες τράπεζες.

2) Συνέντευξη του κ.Καβακλόγλου Γ. Υπεύθynu των Επιχειρηματικών Δανείων στο Κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας Πλ. Δημοκρατίας (214):

E 1) Για πιο είδος δανείου η ζήτηση είναι μεγαλύτερη;

Καταναλωτικά, στεγαστικά και επιχειρηματικά. Όσο αφορά τα στεγαστικά δάνεια μεγάλη ζήτηση έχουν το ανοικτό επαγγελματικό πλάνο ή γενικής δάνεια που έχουν καταβολές μόνο σε τόκους.

E 2) Παλαιότερα τι ίσχυε;

Η εικόνα δεν έχει αλλάξει σημαντικά ως σήμερα. Αλλά μπορώ να αναφέρω πως, κυρίως τα μεσοπρόθεσμα δάνεια για την καλύτερη αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σημείωναν μεγάλη ζήτηση.

E 3) Τι ποσοστό επί του συνολικού κύκλου εργασιών καταλαμβάνει η κατηγορία των επιχειρηματικών δανείων στο συγκεκριμένο κατάστημα;

Το 26%.

E 4) Ποιο ήταν το ποσοστό αυτό κατά το παρελθόν;

22%.

E 5) Έχουν απέλθει αλλαγές το τελευταίο διάστημα (νομικές, πολιτικής της τράπεζας, ΑΕΠ κτλ.) που επηρεάζουν τη ζήτηση δανείων;

Αύξηση των επιτοκίων.

E 6) Της πια κατεύθυνση στρέφουν το ενδιαφέρον της τα τραπεζικά ιδρύματα;

-

3) Συνέντευξη της κ.Αποστολίδου Μ. Υπεύθυνη των Καταναλωτικών Δανείων στο Κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας Πλ. Δημοκρατίας (214):

Ε 1) Για πιο είδος δανείου η ζήτηση είναι μεγαλύτερη;

Καταναλωτικά, στεγαστικά και επιχειρηματικά. Στη κατηγορία των καταναλωτικών δανείων μεγαλύτερη ζήτηση παρουσιάζουν τα δάνεια μεταφοράς οφειλών Άρση Βαρών.

Ε 2) Παλαιότερα τι ίσχυε;

Παλιότερα οι πελάτες ζητούσαν κυρίως προσωπικά δάνεια, δηλαδή χρήματα στο χέρι.

Ε 3) Τι ποσοστό επί του συνολικού κύκλου εργασιών καταλαμβάνει η κατηγορία των καταναλωτικών δανείων στο συγκεκριμένο κατάστημα;

55%.

Ε 4) Ποιο ήταν το ποσοστό αυτό κατά το παρελθόν;

Γύρω στο 48%.

Ε 5) Έχουν απέλθει αλλαγές το τελευταίο διάστημα (νομικές, πολιτικής της τράπεζας, ΑΕΠ κτλ.) που επηρεάζουν τη ζήτηση δανείων;

Νομικές αλλαγές στον τομέα των καταναλωτικών δανείων όχι. Ως προς την πολιτική της τράπεζας (κυρίως σύμφωνα με τις οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδος) μετά την απελευθέρωση της καταναλωτικής πίστης αυξήθηκε η ζήτηση δανείων αυτής της κατηγορίας. Επίσης και οι τράπεζες έγιναν πιο ελαστικές στις χορηγήσεις κυρίως ως προς το ποσό χορήγησης σε σχέση με τα δηλωθέντα εισοδήματα.

Ε 6) Της πια κατεύθυνση στρέφουν το ενδιαφέρον της τα τραπεζικά ιδρύματα;

Κυρίως προς τα τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα.

13.4 Συνέντευξη του Παναγιώτη Θωμόπουλου, υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος

¹Οι ελληνικές τράπεζες δεν απειλούνται από την κρίση... αληθεύει;

Οι δυνατότητες δανεισμού περιορίζονται καθώς η κρίση στην αγορά δανείων μειωμένης εξασφάλισης (subprime) των ΗΠΑ δημιουργούν κραδασμούς από τις αλυσιδωτές αυξήσεις των επιτοκίων. Ο Παναγιώτης Θωμόπουλος εξηγεί το τι έχει να αντιμετωπίσει η χώρα μας καθώς και τα μέτρα πρόληψης.

6 Νοεμβρίου 2007

Θα ήθελα να ξεκινήσουμε με τα επιτόκια. Βλέπουμε τις επιπτώσεις από την κρίση στην αγορά δανείων μειωμένης εξασφάλισης (subprime) των ΗΠΑ. Οι δυνατότητες δανεισμού περιορίζονται. Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αυξάνει σταδιακά τα επιτόκια, αν και δεν τα ανεβάζει σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα. Ποιος είναι ο αντίκτυπος για την Ελλάδα;

Ευτυχώς, είμαστε κάπως απομονωμένοι από τη χρηματοοικονομική αναταραχή που σημειώνεται στην Ε.Ε και τις ΗΠΑ. Ένας λόγος είναι ότι, λίγο πριν από το καλοκαίρι, πολλές τράπεζες άντλησαν μεγάλες ποσότητες μετοχικών κεφαλαίων. Ανέβασαν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειάς τους σε σχετικά υψηλά επίπεδα προτού αρχίσει η αναταραχή. Αν έβγαιναν τώρα στην αγορά θα δυσκολεύονταν να συγκεντρώσουν τα ίδια κεφάλαια που συγκέντρωσαν στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Άρα θα διαθέτουν λίγο πολύ επαρκή ρευστότητα για να αντιμετωπίσουν την κρίση, εάν και εφόσον υπάρξει κρίση. Δεύτερον, δεν υπάρχει κρίση δανείων μειωμένης εξασφάλισης στην ελληνική αγορά για τον απλό λόγο ότι σχεδόν όλες οι τράπεζες επένδυσαν ελάχιστα στην αγορά των subprime ή άλλων δομημένων προσόντων. Κι αυτό επειδή πρέπει να συντηρήσουν τους ρυθμούς της εγχώριας πιστωτικής επέκτασης, που εξακολουθούν να κυμαίνονται στο 20%. Επίσης, όλες οι μεγάλες τράπεζες σχεδιάζουν την επέκταση του τραπεζικού δικτύου τους στις χώρες των Βαλκανίων, την Αίγυπτο και την Ουκρανία. Χρειάζονταν, λοιπόν, κεφάλαια. Συνεπώς, όλα τα κεφάλαια τα οποία διέθεταν και τα οποία θα μπορούσαν να έχουν επενδύσει στην αγορά και στην αγορά της Ν.Α. Ευρώπης, καθώς και στην Αίγυπτο και στη Τουρκία. Από αυτή την άποψη, ουδέποτε είχαν κεφάλαια για να επενδύσουν σε άλλα δομημένα προϊόντα. Η Ν.Α. Ευρώπη και η Ελλάδα τους αποφέρουν υψηλές αποδόσεις, άρα το πρόσθετο ένα ή δύο τοις εκατό που θα μπορούσαν να βγάλουν από ένα δομημένο προϊόν ή από την αγορά μειωμένης εξασφάλισης δεν ήταν αρκετό για να τους κάνει να απομακρυνθούν από την αγορά της Ν.Α. Ευρώπης.

¹ www.bankofgreece.gr

Είπατε ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου συγκέντρωσαν αρκετά κεφάλαια. Διέβλεψαν κάποια κρίση, έγινε κατόπιν υπόδειξής σας ή ήταν απλώς τυχαίο;

Σε κάποιες περιπτώσεις έγινε κατόπιν υπόδειξής μας. Ζητήσαμε από πολλές τράπεζες να διατηρήσουν το συντελεστή επάρκειας κεφαλαίων τους σε υψηλό επίπεδο, επειδή όταν ανακοινώνουν σχέδια επέκτασης και όταν βλέπουμε τι ανταγωνισμός επικρατεί στην εγχώρια ελληνική αγορά τους λέμε διότι δεν θέλουμε να παρουσιάσουν ανεπάρκεια κεφαλαίου. Και για κάποιες τράπεζες προτείναμε ελάχιστο συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας 9% και 9,5% και όχι 8% που είναι το καθολικά αποδεκτό από την BISa και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάποιες τράπεζες, εξαιτίας της ραγδαίας πιστωτικής επέκτασης στο εσωτερικό, έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια που αντιστοιχούν σε υψηλότερο ποσοστό του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεών τους από ότι στην Ε.Ε και θέλουμε να έχουν κάποια προστασία, λόγω του υψηλότερου ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους.

Κάπου είδα ότι στην Ελλάδα ο συντελεστής κεφαλαιακής επάρκειας είναι γύρω στο 11%.

Ναι, είναι γύρω στο 11%.

Το οποίο είναι αρκετά υψηλό. Γιατί παραμένει τόσο ψηλά;

Θέλουν να επεκταθούν... Όταν θέλουν να αγοράσουν πρέπει να συγκεντρώσουν κεφάλαια, αλλά δεν μπορούν να συγκεντρώσουν όλα τα κεφάλαια όταν θέλουν να αγοράσουν. Πρέπει να δείξουν σε εμάς, στον εαυτό τους και στους μελλοντικούς μετόχους που θα εγγραφούν σε κάποια αύξηση κεφαλαίου, ότι ήδη διαθέτουν τμήμα της απαραίτητης ρευστότητας, προκειμένου να προχωρήσουν και να εξαγοράσουν την τράπεζα που θέλουν. Και εξαγοράζουν τράπεζες στη Σερβία, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στην Αίγυπτο, στην Τουρκία. Για όλα αυτά πρέπει να διατηρούν επαρκή κεφάλαια. Επίσης, εμείς στην Τράπεζα της Ελλάδος φοβόμαστε μια μικρή χρηματοοικονομική κρίση. Τα πράγματα στις αγορές παραγώγων ξέφευγαν από τον έλεγχο. Και αυτό το θεωρούσαμε ουσιαστικό πρόβλημα. Έτσι, θέλαμε να τηρήσουμε συντηρητική στάση, να υποχρεώσουμε τις τράπεζες να διαθέτουν υψηλό συντελεστή επάρκειας κεφαλαίων, σαν προστασία για να αντέξουν σε κρίση, εφόσον αυτή προέκυπτε.

Σε τι είδους παράγωγα επένδυσαν;

Επένδυσαν ένα μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου τους σε παράγωγα και δομημένα προϊόντα, όπου σημειώνουν ζημιές, αλλά μικρές ζημιές. Αλλά μιας και δεν ξέραμε και δεν ήξεραν πώς να υπολογίζουν, κανείς δεν ξέρει πώς να υπολογίζει την πραγματική αξία των θέσεων τους στην αγορά παραγώγων ακόμη και αν έπαιζαν πολύ μικρά ποσά, εμείς θέλαμε να είμαστε καλυμμένοι, να αυξήσουμε το συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας.

Προηγουμένως θίζατε το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η Ελλάδα βρίσκεται πολύ πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ο μέσος όρος της Ε.Ε είναι γύρω στο 2,7%. Στην Ελλάδα μειώθηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου από 5,6% σε 5,4%. Η οδηγία μας είναι ότι μέχρι τα τέλη του τρέχοντος έτους πρέπει να έχει πέσει κάτω από το 5% και μέχρι τα τέλη του 2008 θα πρέπει να έχει φτάσει στο 3%. Αρχικά αυτό θα το κάνουν διαγράφοντας τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που παραμένουν πού καιρό στους ισολογισμούς τους και τα αφήνουν εκεί χωρίς να τα διαγράφουν. Το 2006 κατέγραψαν μεγάλα κέρδη και το 2007 καταγράφουν μεγάλη αύξηση κερδών, άρα διαθέτουν τα κεφάλαια για να προχωρήσουν στις διαγραφές. Δεύτερον, με τη νέα πράξη της Τράπεζας της Ελλάδος, που εκδόθηκε πριν από εννέα μήνες, με την οποία καθιερώσαμε αυστηρότατους ελέγχους για τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου του τραπεζικού τομέα, τη διαχείριση κινδύνων και ούτε καθεξής οι τράπεζες παρακολουθούν τα δάνεια και διαπιστώνουμε ότι κάθε νέο δάνειο εξυπηρετείται πολύ καλύτερα. Έχει βελτιωθεί η απόδοση σε ότι αφορά την εκτίμηση της πιθανότητας να αποπληρωθεί το δάνειο από ένα πρόσωπο ή μια εταιρεία, από το δανειολήπτη. Δεν βλέπουμε πια τα τρελά πράγματα που βλέπαμε στο πρώτο εξάμηνο του 2007 σε επίπεδο ανταγωνισμού. ``Ελάτε να πάρετε δάνειο και θα σας χαρίσουμε ένα αυτοκίνητο``. Πάνε αυτά. Αντιλαμβάνονται ότι δεν έχει σημασία μόνο το μερίδιο αγοράς, αλλά και η καλή ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων. Βλέπουμε, λοιπόν, βελτίωση στον τρόπο με τον οποίο χορηγούν δάνεια οι τράπεζες, στον τρόπο με τον οποίο αξιολογούν τους δανειολήπτες, στον τρόπο με τον οποίο η μονάδα διαχείρισης κινδύνων, που λειτουργούσε μέχρι σήμερα ως δευτερεύουσα μονάδα της τράπεζας, αναλαμβάνει πιο ενεργητικό ρόλο και χρησιμοποιείται από την επιτροπή πιστοδοτήσεων για την αξιολόγηση των κινδύνων ενός συγκεκριμένου δανείου προς μια μεγάλη εταιρεία, μια κατηγορία εταιρειών ή μια κατηγορία καταναλωτών. Και έτσι βελτιώνεται σημαντικά ο εσωτερικός μηχανισμός κατανομής χορηγήσεων των τραπεζών.

Ποιες είναι οι αναλογίες των ΜΕΔ στα στεγαστικά, στα καταναλωτικά και στα προσωπικά δάνεια;

Στα καταναλωτικά δάνεια είναι γύρω στο 5,2% τώρα. Στα στεγαστικά περίπου 3,5%. Και στα επιχειρηματικά δάνεια είναι γύρω στο 6%. Έπεσε από 7,7%, που ήταν στα τέλη του 2005, άρα σε 18 μήνες είδαμε πολύ μεγάλη βελτίωση. Και τα δάνεια, τα καθαρά μη εξυπηρετούμενα δάνεια, δηλαδή εκείνα που δεν καλύπτονται από προβλέψεις, είναι γύρω στο 2,5% ποσοστό που και πάλι είναι σχεδόν διπλάσιο του μέσου όρου της Ε.Ε.

Ποιο είναι το μέσο επίπεδο προβλέψεων που σχηματίζουν οι τράπεζες;

56% και ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι περίπου ο ίδιος. Δεν διαφέρουμε πάρα πολύ.

Τι γίνεται με τα δάνεια των νοικοκυριών; Από όσο θυμάμαι, στην Ελλάδα ήταν γύρω στο 36% του ΑΕΠ, έναντι περίπου 53% στην Ευρώπη.

Τώρα είμαστε γύρω στο 40%. Όχι, τώρα έχουμε υψηλότερο ΑΕΠ. Το είχα ξεχάσει. Αν πάμε στο 40%, αφαιρέστε ένα 10%. Είμαστε γύρω στο 36%, έναντι περίπου 60%.

Μέχρι πριν από ένα περίπου χρόνο το ελληνικό ΑΕΠ αυξανόταν πολύ πιο γρήγορα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Έχει αλλάξει αυτό;

ναι, επειδή το 2006 και το 2007 αυξήθηκε ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρώπη. Προηγουμένως ήταν γύρω στις τρεις ποσοστιαίες μονάδες ενώ τώρα πλησιάζει τις δύο ποσοστιαίες μονάδες. Εμείς διατηρήσαμε τον ίδιο, περίπου, ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, 4,2%, ενώ ο ρυθμός μεγέθυνσης ήταν ταχύτερος το 2006. νομίζω ήταν 2,6%. Φέτος θα είναι περίπου 2,4%, 2,5%, άρα αν εμείς συνεχίσουμε με 4,2% η διαφορά θα είναι κάτω από δύο ποσοστιαίες μονάδες, ενώ προηγουμένως ήταν τρεις. Άρα η σύγκλιση συνεχίζεται, αν και με βραδύτερο ρυθμό από ότι έως τώρα. Δεν γνωρίζουμε για το 2008. εμείς στην Τράπεζα της Ελλάδος δεν έχουμε κάνει ακόμη τις προβλέψεις μας. Αλλά όλοι στην Ευρώπη είναι απαισιόδοξοι. Στην Ελλάδα είμαστε λιγότερο απαισιόδοξοι, αλλά εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι αφενός η αύξηση στις τιμές του πετρελαίου και αφετέρου τα υψηλά επιτόκια, σε συνδυασμό με την εφαρμογή αυστηρότερων πιστωτικών κριτηρίων από τις τράπεζες, θα οδηγήσουν, οπωσδήποτε, σε έναν ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης χαμηλότερο από 4% που βιώνουμε εδώ και μερικά χρόνια. Υπάρχει μια ποιοτική μελέτη για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα και στην περίπτωση των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών ήδη από το τρίτο τρίμηνο του 2007 οι πιο πολλές τράπεζες καθιέρωναν αυστηρότερα πιστωτικά κριτήρια. Οι ελληνικές τράπεζες ανέφεραν πως δεν υιοθετούσαν ούτε πιο αυστηρά ούτε πιο χαλαρά κριτήρια. Αλλά το πιστεύουν ότι το κάνουν επειδή αντιλαμβάνονται, επίσης, ότι η Τράπεζα της Ελλάδος θα τις παρακολουθεί στενά.

Έχουμε δύο αυστηρούς συντελεστές ρευστότητας, που οι τράπεζες πρέπει να τηρούν, το διαθέσιμο ενεργητικού ως ποσοστό των χορηγήσεων είναι ένας μεγάλος μαθηματικός τύπος δεν πρέπει να ξεπερνά το 20%. Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του έτους ήμασταν στο 22,3%. Και κατόπιν έχουμε το λόγο της διαφοράς των απαιτήσεων έως και 30 ημερών και των υποχρεώσεων έως και 20 ημερών με το δανεισμό της τράπεζας. Δεν πρέπει να είναι μικρότερος από μείων 20% και εμείς έχουμε θετικό πρόσημο. Άρα είμαστε πολύ πάνω από ότι ορίζουμε ως ελάχιστη ρευστότητα. Οι τράπεζες πρέπει να τηρούν και εμείς τις παρακολουθούμε στενά. Λέμε ότι αν υπάρχει απόκλιση πρέπει να μας ενημερώνουν αμέσως. Συνήθως τους λέμε να μας ενημερώνουν έπειτα από έναν μήνα. Τώρα τους έχουμε ζητήσει από όλες τις τράπεζες αν υπάρχουν αποκλίσεις, αν βλέπουν ότι πέφτουν κάτω από οποιονδήποτε από τους δύο ελάχιστους συντελεστές ρευστότητας που έχουμε καθιερώσει, να μας ενημερώνουν έτσι ώστε να μπορούμε, κατόπιν διαβούλευσης με την τράπεζα, να λαμβάνουμε τα απαραίτητα μέτρα για να αυξήσουμε τη ρευστότητα το συντομότερο δυνατό. Επειδή στον κόσμο που ζούμε σήμερα, που δεν γνωρίζουμε πόσο θα συνεχιστεί αυτή η χρηματοπιστωτική αναταραχή σίγουρα μέχρι το τέλος του έτους όταν θα πρέπει να παρουσιάσουν ετήσιους ισολογισμούς και αποτελέσματα και όταν θα υποδεχτούν τους ελεγκτές, δηλαδή μετά το τέλος του έτους, οι οποίοι θα πηγαίνουν να εξετάσουν προσεκτικά κάθε στοιχείο του ισολογισμού τους, νομίζω ότι θα μας περιμένουν κάποιες εκπλήξεις και θα μάθουμε αν υπάρχει περεταίρω έλλειψη ρευστότητας στη Ευρώπη, η οποία σίγουρα θα επηρέαζε τις ελληνικές τράπεζες.

Τι θα κάνετε για να ελέγξετε τις τράπεζες;

Κάθε τράπεζα διαθέτει ένα σύστημα αξιολόγησης στο οποίο με κάθε χορήγηση συμπληρώνει τη δουλειά του πελάτη, αν είναι ανύπαντρος ή παντρεμένος, το εισόδημα, κ.ά. και ανάλογα λέει " Πρέπει να δώσουμε τόσα ". Τα προηγούμενα χρόνια οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συχνά παράκαμπταν τα συστήματα αξιολόγησης. Και εκεί ανέκυψαν τα προβλήματα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Τώρα επιβάλλουμε την πλήρη συμμόρφωση με τα συστήματα αξιολόγησής τους και αν υπάρχει απόκλιση επειδή μπορούν να υπάρχουν αποκλίσεις πρέπει να την αιτιολογούν. Όταν πηγαίνουν εκεί οι ελεγκτές μας μπορούν να πουν " Εντάξει, αποκλίνετε από το σύστημα αξιολόγησης σας, αλλά για ποιον λόγο; ". Όχι επειδή λήφθηκε μια απόφαση χωρίς αιτιολόγηση.

Είστε ικανοποιημένος με το επίπεδο του δανεισμού των νοικοκυριών ή πιστεύετε ότι ο κόσμος έχει υπερχρεωθεί;

Πέρυσι εκπονήσαμε, και φέτος επαναλάβαμε, μια μελέτη όπου διαπιστώσαμε ότι το 8% των νοικοκυριών δηλώνει πως δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις, τους τόκους και τα χρεολύσια του δανείου τους, πως δεν μπορεί να πληρώσει, εύρημα που αντιστοιχεί, πάνω κάτω, στα στοιχεία που λάβαμε πέρυσι από την πλευρά των τραπεζών για ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων γύρω στο 6%. Για ένα μικρό ποσοστό απλώς προχωρούν σε διακανονισμό και από δεκαετές το δάνειο γίνεται 15 ετών. Επίσης, έχουμε ένα άλλο 10% του πληθυσμού που λέει " εξοφλώ με μεγάλη δυσκολία ".

Αυτό είναι το ποσοστό του πληθυσμού το οποίο, αν υπάρξει ύφεση, αν τα πράγματα πάνε στραβά, θα πέσει στην κατηγορία των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Δεν μας φοβίζουν τα στεγαστικά δάνεια επειδή οι Έλληνες θα προσπαθήσουν να μη χάσουν το σπίτι τους. Στην Ελλάδα, η γεωγραφική κινητικότητα είναι πολύ περιορισμένη, άρα όποιος έχει σπίτι κάνει ότι μπορεί για να το κρατήσει. Θα επηρεαστεί, όμως, ο κλάδος των καταναλωτικών δανείων για οικιακές συσκευές, καθώς επίσης και για αυτοκίνητα. Και εκεί μπορεί, επίσης, να αντιμετωπίσουμε πρόβλημα. Αλλά αυτά τα δάνεια είναι μικρότερης διάρκειας ενός ή δύο ετών, για αυτό πιστεύουμε ότι τα μέτρα που καθιερώσαμε στις αρχές του έτους θα φέρουν αποτέλεσμα κι έτσι το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων των τραπεζών, το χαρτοφυλάκιο νέων χορηγήσεων, θα είναι περισσότερο βελτιωμένο, σε ότι αφορά τη δυνατότητα ανάκτησης των δανείων, από ότι συνέβαινε παλιότερα. Ο συνδυασμός του εσωτερικού συστήματος ελέγχου, της διαχείρισης κινδύνων, της καλύτερης τήρησης του συστήματος αξιολόγησης με ελάχιστες παρεκκλίσεις από τις επιτροπές πιστοδοτήσεων, δημιουργεί μια νέα γενιά δανείων που, αν υπάρξει ύφεση, θα καταστούν μη εξυπηρετούμενα σε πολύ μικρό ποσοστό. Έχουμε, λοιπόν, πολλά μη εξυπηρετούμενα δάνεια που εκκρεμούν από προηγούμενα χρόνια, επειδή όμως είναι ενός, δύο, τριών ετών, θα αποπληρωθούν και τα νέα δάνεια θα είναι κατά πολύ βελτιωμένα. Αν, λοιπόν, δεν υπάρξει εντυπωσιακή αλλαγή των οικονομικών συνθηκών το 2008, η νέα γενιά δανείων θα αποτελέσει πραγματικά από δάνεια στο πλαίσιο των οποίων έχει αξιολογηθεί από τις τράπεζες η ικανότητα του δανειολήπτη να πληρώνει. Άρα θα περιοριστεί σημαντικά αυτό το 10% με 12% των ατόμων που λένε ότι εξοφλούν τα δάνειά τους με μεγάλη δυσκολία.

Μια τελευταία ερώτηση. Η τράπεζα ζητά όλο και πιο πειστικά τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος. Με τι σκεπτικό;

Καταρχάς, η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ε.Ε και η ΕΚΤ και ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ λένε ότι η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει μεγάλο πρόβλημα, όχι τώρα, αλλά σε περίπου 10 χρόνια, με την κάλυψη των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων. Θα έλεγα ότι έχουμε πρόβλημα σήμερα επειδή επιτρέπουμε κάποιες συντάξεις να είναι πάρα πολύ χαμηλές, αλλά το πρόβλημα θα είναι ακόμη πιο μεγάλο σε 10 χρόνια. Άρα, αν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα, η Τράπεζα απλώς λέει ότι πρέπει να εξεταστεί με μεγάλη προσοχή, όπως γίνεται σε άλλες χώρες. Βλέπουμε ότι στη Γαλλία, στη Γερμανία, ακόμη και στην Ιταλία, που αντιστεκόταν σε κάθε αλλαγή, βλέπουμε ότι η κυβέρνηση, με την έγκριση του κόσμου, προωθεί συγκεκριμένες αλλαγές στις παραμέτρους με τις οποίες καθορίζονται οι συντάξεις και οι εισφορές. Συνεπώς, αν η ελληνική κοινή γνώμη δεν συζητήσει σοβαρά το πρόβλημα και αν δεν γίνει ανάλυσή του σε βάθος, νομίζω ότι αν σήμερα έχουμε μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπων με ανεπαρκείς συντάξεις, οι οποίοι ζουν εξαιτίας των πενιχρών συντάξεών τους κάτω από το όριο της φτώχειας σε 10 με 15 χρόνια μπορεί να έχουμε πολύ περισσότερους. Σύμφωνα με όλες τις μελέτες του εξωτερικού, που καλύπτουν την Ε.Ε, πρέπει να αρχίσουμε να επιλύουμε το πρόβλημα από σήμερα. Δε γίνεται να περιμένουμε ως τότε. Και αυτό λέει η Τράπεζα. Ας γίνει μια συζήτηση. Μια ανάλυση σε βάθος και ας γίνει σοβαρά, επειδή το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό και αν δεν αντιμετωπιστεί θα έχουμε πολύ μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων κάτω από το όριο της φτώχειας και θα πρόκειται για συνταξιούχους, επειδή δεν θα έχουμε ασχοληθεί με το πρόβλημα έγκαιρα και επαρκώς. Αυτό μόνο κάνει η Τράπεζα.

Δεν λέει τι πρέπει να κάνουμε, αλλά είναι στο χέρι των κοινωνικών εταιρειών και της κυβέρνησης να συζητήσουν όλες τις εναλλακτικές λύσεις.